

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน กับ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม
อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่

RELATIONSHIP BETWEEN THE EXPOSURE TO POLITICAL INFORMATION
FROM MASS MEDIA AND POLITICAL PARTICIPATION AMONG THE
PEOPLE IN MAERAM, MAERIM DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

นายจรัสศักดิ์ ลอยมี

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

พ.ศ. 2545

ลิขสิทธิ์ของโครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์)

ปริญญา

นิเทศศาสตร์

ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน กับ การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
RELATIONSHIP BETWEEN THE EXPOSURE TO POLITICAL INFORMATION
FROM MASS MEDIA AND POLITICAL PARTICIPATION AMONG THE PEOPLE
IN MAERAM, MAERIM DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

นามผู้วิจัย นายจรัสศักดิ์ ลอยมี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 10 เดือน ม.ย. พ.ศ. 2545

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์อุเทน ปัญญา)

วันที่ 10 เดือน ธ.ค. พ.ศ. 2545

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นครศ รังวัด)

วันที่ 10 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2545

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระพล ทองมา)

วันที่ 10 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2545

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสุทธิ์ เนียมทรัพย์)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

แทนประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 10 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2545

บทคัดย่อ

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ เสนอต่อโครงการพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
ความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน กับ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่แรม

อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายจรัสศักดิ์ ลอยปี

มิถุนายน 2545

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน
2) ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจ
ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับ
ข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง กับ การ
มีส่วนร่วมทางการเมือง

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในตำบล
แม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 179 คน โดยใช้แบบ
สัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยง
แล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ (SPSS/FW) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย
มีดังนี้

การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน พบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด
คือ สื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 100) รองลงมา คือ สื่อวิทยุ (ร้อยละ 45.25) และสื่อหนังสือพิมพ์
(ร้อยละ 34.08)

ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ จำแนกตามประเภทของเนื้อหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีระดับความถี่การรับชมที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับความถี่การเปิดรับ ดังนี้ การเปิดรับระดับปานกลาง ได้แก่ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง และการร้องทุกข์ ร้องลงมา คือ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และข่าวสารการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความถี่การเปิดรับระดับน้อย ได้แก่ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุจำแนกตามประเภทของเนื้อหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีระดับความถี่การรับฟังที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับความถี่การเปิดรับ ดังนี้ การเปิดรับระดับน้อย ได้แก่ การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ร้องลงมา คือ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง และการร้องทุกข์ และ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำแนกตามประเภทของเนื้อหา พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนมีระดับความถี่การอ่านที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับความถี่การเปิดรับ ดังนี้ การเปิดรับระดับปานกลาง ได้แก่ การรู้หนังสือเขียนการเมือง ร้องลงมา คือ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และข่าวสารการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความถี่ในการเปิดรับระดับน้อย ได้แก่ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ในระดับน้อย มีความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ABSTRACT

Abstract of special problem submitted to the Graduate School Project of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Communications

RELATIONSHIP BETWEEN THE EXPOSURE TO POLITICAL INFORMATION FROM MASS MEDIA AND POLITICAL PARTICIPATION AMONG THE PEOPLE IN MAERAM, MAERIM DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

By

JARUNSAK LOYMEE

JUNE 2002

Chairman: Associate Professor Dr. Wittaya Damrongkrattisak

Department/Faculty: Department of Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Business

This research was conducted in order to study : 1) the exposure to political information as presented by mass media reporters; 2) the level of exposure to political information as presented by mass media reporters, basic knowledge of politics; interest in political;political participation; and 3) the analysis of relationship between political mass media exposure, basic knowledge of politics and political interest with political participation of people residing in Maeram, Maerim district, Chiang Mai province.

Data respondents for this study consisted of 179 randomly selected villagers residing in Maeram, Maerim district, Chiang Mai province whose ages ranged from 18 years of age and up. Data was collected by means of an interview schedule designed for the research objectives. Data analysis employed the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS/FW) with statistics presented as percentages, means, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results were as follows :

Exposure to political information from mass media showed that television was the most favored medium (100%) followed by radio (42.25%) and newspaper (34.08%).

The frequency of exposure to political information from mass media, with the content of political information having been categorized in television, was found to be quite different among the sample population. The exposure could be divided into two levels, the **moderate level** of frequency of exposure to political information from television includes protest and complaint news followed by the working performance of the election committee. On the other hand, the **low level** consists of news concerning interviews of electoral candidates.

In terms of exposure to political information from radio as categorized by their contents, it was found that the frequency of exposure was also different among the respondents. The results indicated a **low level** frequency for the working performance of the election committee followed by community protests and complaints and political news concerning interviews of electoral candidates.

Likewise, the frequency of exposure to political information from newspapers based on their contents was found to be different among the sample group. The frequency levels could be divided into two: **moderate level** for information based first on the satire of political cartoons and second, by working performance of the election committee; and **low level** for the working performance of members of the parliament.

The level of exposure to political information from mass media, basic knowledge in politics, political interest and political participation showed that the sample population had a low level of exposure to political information from mass media while their basic knowledge in politics, political interest and political participation were found to be at the moderate level.

The analysis of relationship between the exposure to political information, basic knowledge in politics, political interest with political participation was shown to be positively related.

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ ก็ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ ประธานที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ทำให้ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยจากบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง รวมทั้งรองศาสตราจารย์ อุเทน ปัญโญ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นครเศร รังควัด กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำและ เป็นกรรมการการสอบปัญหาพิเศษ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาและความร่วมมือ จากผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 179 คน อันเป็นบุคคลซึ่งเสียสละเวลาอันมีค่า ในการตอบคำถามของผู้ศึกษา และข้อมูลที่ได้มานั้นมีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ และมีค่ายิ่งต่อการทำวิจัย

ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ร่วมเรียนในสาขาวิชานิตยศาสตร์ รุ่นที่ 2 ทุกคนที่เฝ้าให้กำลังใจ และคำปรึกษามาโดยตลอด และสิ่งที่สำคัญที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจและกำลังทรัพย์ เพื่อการศึกษามาตลอด ผู้ศึกษาหวังและตั้งใจว่าจะนำ ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนที่ผ่านมา เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ และเกิดคุณค่า ต่อทั้งตัวเองและสังคม ในโอกาสข้างหน้าต่อไป

จรัสศักดิ์ ลอยมี

มิถุนายน 2545

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ปัญหาในการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	9
แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารการเมือง	15
แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง	16
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชนกับการเรียนรู้ทางการเมือง	17
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	18
แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
ภาคสรุป	30
สมมติฐานการวิจัย	31

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	32
สถานที่ดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือในการวิจัย	35
การทดสอบเครื่องมือ	36
การรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์และวิจารณ์	41
ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร และการเปิดรับข่าวสารการเมืองจาก สื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม	42
ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมี ส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบล แม่แรม	69
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมี ส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบล แม่แรม	89
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	99
สรุปผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	105
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	105
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	112

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก บ้านเลขที่ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน	118
ภาคผนวก ข แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร การเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจ ทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง	120
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์งานวิจัย	127
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม	4
2	การเปรียบเทียบลักษณะสำคัญที่แตกต่างของช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน	15
3	จำนวนครัวเรือนในตำบลแม่แรม จำแนกตามหมู่บ้าน	33
4	จำนวนตัวอย่างครัวเรือนในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามหมู่บ้าน	34
5	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร (n = 179 คน)	43
6	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนแต่ละประเภท (n = 179 คน)	45
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อโทรทัศน์ของประชาชน ในตำบลแม่แรม	51
8	จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนรวมการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง จากสื่อโทรทัศน์ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน (n = 179 คน)	53
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุของประชาชน ในตำบลแม่แรม	58
10	จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวมการเปิดรับฟังข่าวสารการเมือง จากสื่อวิทยุของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน (n = 81 คน)	60
11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์ของประชาชน ในตำบลแม่แรม	66
12	จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน (n = 61 คน)	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของ คะแนนรวมความรู้พื้นฐานทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน ($n = 179$ คน)	70
14	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ความสนใจ ทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม	76
15	จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของ คะแนนรวมความสนใจทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน ($n = 179$ คน)	79
16	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การมีส่วน ร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม	85
17	จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของ คะแนนรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน ($n = 179$ คน)	88
18	ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้ พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ($n = 179$ คน)	96

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ Nie, Powell and Prewitt	19
2	กรอบแนวความคิดในการวิจัย	31
3	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน) (r = .284)	121
4	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน) (r = .197)	122
5	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน) (r = .302)	123
6	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน) (r = .221)	124
7	ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วม ทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน) (r = .615)	125
8	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจาก สื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน)	126

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ความเป็นมาของปัญหา (Context of the Problem)

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญอยู่กับสังคมยุคใหม่ที่เรียกกันว่า ยุคโลกาภิวัตน์ ผสมกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางการสื่อสาร ทำให้ข่าวสารสามารถแพร่กระจายไปสู่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง สังคมโลกจึงกลายเป็นสังคมข่าวสาร ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั่วโลกทั้งที่อยู่ในเมือง และชนบท สังคมไทยซึ่งมีโอกาสเปิดรับข่าวสารอย่างกว้างขวาง ก็กำลังเผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกเช่นกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง

สถาบันสื่อมวลชน เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการเป็นตัวกลางเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะข่าวสารทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง เห็นความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยต่อการพัฒนาประเทศ ความสนใจของประชาชนไม่เพียงแต่การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น การเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของบ้านเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต

Pye อ้างใน พงษ์พิศาน ชุมพล (2540: 81) กล่าวว่า การไหลของข่าวสารสามารถกำหนดทิศทางและความเร็วในการเปลี่ยนแปลงสังคม ดังนั้นจึงอาจวิเคราะห์กระบวนการทางสังคมทุกชนิดในแง่ของโครงสร้าง เนื้อหา และการไหลของข่าวสารได้ ทางด้านการเมืองสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกล่อมเกล้าทางการเมืองมากขึ้นเป็นลำดับ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์เป็นตัวกลาง ทำให้การสื่อสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ทางการเมือง ไม่ว่าจากรัฐบาลถึงประชาชน หรือจากประชาชนถึงรัฐบาลอย่างรวดเร็ว

จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้สามารถมองเห็นถึงบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการพัฒนาการเมือง 4 ประการ คือ (สุเมธ วรรณพฤษย์, 2538: 24)

1. มีบทบาทในหน้าที่ตรวจสอบหรือเป็นยามระวังเหตุให้แก่ประชาชน ในเรื่องการทำงานของรัฐบาล และนักการเมืองทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น (watchdog on the government) โดยหน้าที่นี้เป็นการทำหน้าที่ของการตรวจสอบทั้งทางด้านบวก และด้านลบของพฤติกรรม และการทำงานทั้งของนักการเมืองโดยรวม หรือ ทำการตรวจสอบว่ารัฐบาลได้ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนหรือไม่ ได้ทำหน้าที่ตามนโยบายที่แถลงไว้อย่างไรบ้าง มีการทุจริตคอร์รัปชัน หรือมีการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งบทบาท และหน้าที่ของสื่อมวลชนตรงนี้ก็ คือ ต้องทำความจริงเหล่านี้ให้ปรากฏ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้อย่างเข้าใจ

2. มีบทบาทหน้าที่ของการเป็นแหล่งข้อมูล การเรียนรู้ทางการเมือง (political socializing) เนื่องจากการรายงานของสื่อมวลชนทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในปัจจุบันมีรูปแบบในการนำเสนอทั้งที่เป็นการรายงานข่าว บทความ สารคดี การวิเคราะห์ การวิจัย ด้านวิชาการ ตลอดจนข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งด้านกว้างและด้านลึก จึงถือว่าสื่อมวลชนเปรียบเสมือนสถาบันการศึกษาที่ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. มีบทบาทหน้าที่กระตุ้นเตือนประชาชน (to activate of the mass) ให้มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาทางการเมือง นั่นก็คือ การคอยเฝ้าประชาชนในอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากการทำหน้าที่คอยเฝ้ารัฐบาล และนักการเมือง ซึ่งบทบาทในด้านนี้ยังให้ความสำคัญกันน้อยมาก โดยเฉพาะการมีบทบาทเป็นตัวแทน หรือเป็นปากเป็นเสียงแก่ประชาชน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าสื่อมวลชนอาศัยเพียงความคิดเก็บ มุมมอง วิสัยทัศน์ และอาจมีอคติในการทำหน้าที่ของการเป็นตัวแทนดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สื่อมวลชนต้องเป็นสะพานเชื่อมทางความคิด และ ความต้องการของประชาชนที่ต้องการแสดงออก ตลอดจนรูปแบบการนำเสนอในด้านอื่นในขอบเขตที่ทำให้ประชาชนมีความสนใจ และต้องการจะมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาทางการเมืองมากกว่าที่การเมืองเป็นเพียงเรื่องการโต้ตอบกันไปมาของนักการเมืองกับสื่อมวลชน โดยแต่ละฝ่ายมักอ้างว่าเป็นความคิด และความต้องการของประชาชน

4. การมีบทบาทตรวจสอบสื่อมวลชนด้วยตนเอง เพื่อร่วมกันพัฒนาด้านการเมืองมากกว่าการมุ่งเน้นผลประโยชน์ของบุคคลที่อยู่ในวงการ ซึ่งนับวันกำลังมีเพิ่มมากขึ้น และหลากหลายรูปแบบ ให้หมดยุคสมัยของคำกล่าวที่ว่า แมลงวัน ไม่คอมแมลงวัน

บทบาทของสื่อมวลชนไทยในการพัฒนาการเมือง ในฐานะที่เป็นองค์กรสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น จึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคน ซึ่งการพัฒนานั้นสามารถเคลื่อนที่ไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด กล่าวคือสื่อมวลชนควรได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้คนมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกด้าน เพราะประชาชนทุกคนมีสิทธิรับรู้โดยเสรีเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว และข่าวสารในสังคม เพื่อเป็นรากฐานให้ประชาชนใช้ประกอบการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังควรมีบทบาทในการสร้าง และรักษาเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่ง หมายถึง บทบาทที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นไปโดยสันติ ไม่มีการใช้กำลังรุนแรง

นอกจากนี้การสื่อสารยังก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ต่อระบบการเมือง นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากเมื่อบุคคลสามารถรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ก็ทำให้มีความรู้ส่งผลต่อการตระหนักผลกระทบของการเมืองที่มีต่อตน และก่อให้เกิดความต้องการเพื่อมีส่วนร่วมต่อระบบการเมืองมากขึ้น การที่ประชาชนสนใจ ติดตามข่าวสาร พุดคุย หรือสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างกัน ล้วนเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งสิ้น (Nie et al., 1969: 364) รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองอีกหลายรูปแบบที่อาศัยช่องทางการสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวแสดงออกเช่น การร้องทุกข์ หรือการเรียกร้องผลประโยชน์ของตน หรือของกลุ่มตน ผ่านผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการหรือสื่อมวลชน เหล่านี้ล้วนเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทั้งสิ้น

ประเทศไทย มีการนำเอาระบบประชาธิปไตยมาใช้เป็นเวลาถึง 60 กว่าปี แต่มักมีผู้ตั้งข้อสงสัยอยู่เสมอว่า คนไทยพร้อมเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยนั้นหรือยัง คนไทยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองมากน้อยเพียงใด ประเด็นที่ว่าคนไทยมีความรู้ในข่าวสารทางการเมืองน้อย ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวอ้างเสมอ เมื่อผู้มีอำนาจในการปกครองต้องการจำกัดสิทธิทางการเมืองของประชาชน การตัดกันปัญหาทางการเมือง ปัญหานโยบายต่าง ๆ ของประเทศ เป็นเรื่องของนักวิชาการ หรือนักการเมืองที่มีความชำนาญเท่านั้น แทนที่เป็นเรื่องของประชาชน

ปัญหาในการวิจัย

(Statement of the Problem)

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ และมีความเจริญเป็นอันดับสอง รองจากกรุงเทพมหานคร จากนโยบายเมืองหลัก ที่รัฐบาลต้องการให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของภาคเหนือ ความเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันนี้ ทำให้ความเจริญมุ่งเข้าสู่เชียงใหม่ในระยะเวลาไม่กี่ปี สื่อต่าง ๆ อาทิเช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ได้เข้ามามีบทบาทในการนำข่าวสารด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข่าวสารทางการเมือง ได้รับการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่งว่าการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือไม่

อำเภอแมริม เป็นอำเภอที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองเชียงใหม่ ได้รับอิทธิพลจากความเจริญค่อนข้างมาก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และด้านอื่น ๆ ทำให้ประชาชนกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านการเมือง มีการจัดตั้งกลุ่มที่มีผลประโยชน์อย่างเดียวกัน เช่น กลุ่มชาวนา กลุ่มชาวดอน กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ เพื่อดูแลและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มของตนการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ถือว่าเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอีกรูปแบบหนึ่ง

และเมื่อพิจารณาจาก การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2543 ที่ผ่านมามีพบว่า ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเฉลี่ยถึง 73.53 ซึ่งถือว่ามาก โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแมริม ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม

หมู่ที่	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง			จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1 - 11	2,135	2,206	4,341	1,492	1,529	3,021	73.53

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม (2543: 10)

จากข้อมูลการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เห็นได้ว่าประชาชนมีความตื่นตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยการที่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงออกที่เห็นได้ชัดเจนกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ อาทิเช่น การชักชวนคนอื่นให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, การตรวจสอบรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน, การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง, การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านที่ชุมชนจัดขึ้น, การเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว เรายังไม่ทราบว่าประชาชนในตำบลแม่แรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ มากน้อยเพียงไร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงระดับและความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้นั้น ไปพัฒนา หรือปรับปรุงกระบวนการสื่อสารทางการเมือง รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาทางการเมืองต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objective of the Study)

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อศึกษา

1. การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน
2. ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และ การมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

(Scope of the Study)

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาตั้งแต่ มกราคม 2544 ถึง มีนาคม 2544 เท่านั้น
2. ผู้ที่ให้ข้อมูลครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นบุคคลที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งของตำบลแม่แรมทั้งหมด เท่านั้น
3. การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาเฉพาะพื้นที่ 11 หมู่บ้าน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น
4. การเปิดรับข่าวสารการเมืองของประชาชน หมายถึง ความถี่ และประเภท ของ การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ และการอ่านหนังสือพิมพ์ ในเรื่องเกี่ยวกับข่าวสารการเมืองที่วัดโดยความบ่อยครั้งในการเปิดรับ เท่านั้น

5. ส่วนในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ศึกษาเฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกระดับ, การพูดคุยชวนบุคคลอื่นให้ไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง, การไปร่วมฟังคำปราศรัย การณรงค์หาเสียงของพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง, การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางราชการในการแก้ไขปัญหาของชุมชน, การช่วยหาเสียงให้แก่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง, การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน, การเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน, การเข้าร่วมประท้วงหรือเรียกร้องการทำงานของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง และการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำชุมชน เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่แรม ได้รับทราบว่าตนเองนั้นมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน, ความรู้พื้นฐานทางการเมือง, ความสนใจทางการเมือง และ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับใด
2. เจ้าหน้าที่ปกครองสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อหาวิธีการที่ส่งเสริม หรือ เพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ให้มากขึ้น
3. นักนิเทศศาสตร์ ทราบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองของประชาชน และ นำผลการวิจัยที่ได้รับไปพัฒนารูปแบบและวิธีการนำเสนอข่าวสารการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต
4. นักวิจัยสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น
5. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ เพื่อผลิตสื่อในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ เกิดความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

สื่อมวลชน หมายถึง วิชทูโทรทัศน์ วิชทูกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์

การเปิดรับสื่อ หมายถึง ความถี่ และประเภท ของการชมโทรทัศน์ การฟังวิทยุ และการอ่านหนังสือพิมพ์

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่แรม ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข่าวสารการเมือง หมายถึง เนื้อหาของข่าวสารที่เกี่ยวกับบุคคล องค์กร และสถาบันทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง, หัวหน้าพรรคการเมือง, นักการเมือง, การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตลอดจนข่าวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง, การทำงานของรัฐบาล, การทำงานของรัฐสภา, การทำงานของวุฒิสภา เป็นต้น

ความรู้พื้นฐานทางการเมือง หมายถึง ผลรวมของคะแนนที่ได้มาจากการตอบคำถามจากแบบทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับบุคคลทางการเมือง, นักการเมือง, กฎหมายเลือกตั้ง

ความสนใจทางการเมือง หมายถึง ความสนใจของประชาชน ที่แสดงเจตนาในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง สนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง และการติดตามสถานการณ์ของบ้านเมืองในด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ, การชักชวนให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, การตรวจสอบรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, การเข้าร่วมประท้วง หรือเรียกร้องการทำงานของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง, การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองหาเสียง, การเข้าไปร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น และการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำชุมชน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

ในการศึกษาเรื่อง“ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารการเมือง
4. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง
5. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชนกับกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง
6. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
7. การวัดและประเมินผล
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารที่น่าสนใจ คือทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเลือกรับสาร (selectivity process) ซึ่งประกอบด้วย (Klapper, 1960: 5)

1. การเลือกเปิดรับ (selective exposure) กล่าวคือ บุคคลเลือกเปิดรับสื่อ และข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ ตามความสนใจ และความต้องการ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของตน
2. การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) นอกจากเลือกเปิดรับสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิม หลีกเลี่ยงกับข่าวสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของตนด้วย
3. การเลือกรับรู้ (selective perception) บุคคลเลือกรับรู้ หรือเลือกตีความข่าวสารที่ได้รับ ไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์ที่มีอยู่ก่อน ในกรณีข่าวสารที่ได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิม บุคคลมักบิดเบือนข่าวสารนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตน

4. การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากที่ถูกคัดเลือกเก็บ เลือกให้ความสนใจ และเลือกตีความข่าวสารไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป และพยายามลืมในส่วนที่ต้องการลืมอีกด้วย

Schramm (1973: 200) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารได้มาก มีแนวโน้มทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

1. นิยามและความหมายของการสื่อสารทางการเมือง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง ได้มีผู้ให้นิยามและความหมายของคำว่าสื่อสารทางการเมืองต่าง ๆ ดังนี้

Pool อ้างใน ระวีวรรณ ประกอบผล (2537: 743) ได้อธิบายความหมายของคำว่า การสื่อสารทางการเมือง คือ การถ่ายทอดและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จากส่วนหนึ่งของระบบการเมือง มีความสำคัญในแง่ที่ทำให้สมาชิกของระบบการเมืองหนึ่ง ๆ ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมือง อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในระบบการเมืองหนึ่ง กับระบบการเมืองอื่น

Brian (1995: 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า การสื่อสารทางการเมือง คือ การโต้เถียงพูดคุยสาธารณะเกี่ยวกับการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรสาธารณะ อำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ และการให้คุณให้โทษอย่างหนึ่งอย่างใดตามอำนาจหน้าที่นั้น

พฤษิตาณ หุมพล (2540: 181) ได้กล่าวถึงการสื่อสารทางการเมือง คือ กระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทรรศนะ และความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมืองจึงนับเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง และทำให้บุคคลสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมการเมืองนั้น

ซึ่งเราอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารทางการเมือง คือการแลกเปลี่ยนอภิปรายถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกในสังคมการเมืองนั้น ซึ่งทำให้สมาชิกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมการเมืองนั้น ๆ ด้วย การสื่อสารทางการเมืองในแต่ละสังคมการเมืองนั้นเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับบริบททางการเมืองของแต่ละสังคม หากเป็นสังคมประชาธิปไตย การสื่อสารทางการเมืองย่อมมีอิสระ และหลากหลายรูปแบบ มากกว่าสังคมเผด็จการอย่างแน่นอน

2. ความสำคัญของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง ถือเป็นสิ่งที่ควบคู่กับระบบการเมืองมาโดยตลอด Pye, อังนิน พงษ์ศรี บุญสุวรรณ (2532: 7) มีความคิดเห็นว่าการสื่อสารเปรียบเสมือนเส้นใยของสังคมมนุษย์ โดยเปรียบไว้ว่า ถ้าสังคมเป็นร่างกาย การสื่อสารก็เปรียบได้กับเส้นประสาท

ในส่วนของการสื่อสารที่มีผลต่อระบบการเมือง เราก็สามารถระบุได้ดังนี้ (เสรี วงษ์มณฑา, 2535: 721-724)

1. เป็นการสร้างทัศนคติทางการเมือง การพูดคุย การเผยแพร่ การประชุม การอบรม การแจกใบปลิว การติดป้ายประกาศ การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร สามารถช่วยสร้างจิตสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ การให้ข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล เหตุผลของการออกกฎหมาย การออกนโยบาย การกำหนดโครงการต่าง ๆ ขึ้นมาทำให้ประชาชนรู้จักรัฐบาลดีขึ้น เข้าใจรัฐบาลดีขึ้น และยอมรับรัฐบาลได้มากยิ่งขึ้น

2. สร้างความสนใจทางการเมืองในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนัก เพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวสารของการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมืองหรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ข่าวสารของรัฐบาลมีให้อ่านกันเป็นประจำ นักการเมืองเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ทางนิตยสารอยู่เป็นประจำ จึงมีส่วนทำให้คนยุคนี้สนใจข่าวสารการเมืองเพิ่มมากขึ้น

3. สร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตยโดยสื่อมวลชนก็ดี โดยสื่อมวลชนก็ดีหรือการนำเสนอพระราชบัญญัติใหม่ ที่ประชาชนต้องรับรู้และเข้าใจ เพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร

4. สร้างบทบาททางการเมือง ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคตินั้น ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนในปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิ และหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นประชาชนดีขึ้น การเขียนจดหมายถึงสื่อมวลชนก็เป็นการแสดงบทบาททางการเมือง การได้รับข่าวสารทำให้เรารับรู้บทบาททางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหารเช่นกัน

5. การสื่อสารเป็นการนำเอารัฐบาลเข้าไปอยู่ในบ้านของประชาชน นักรัฐศาสตร์มองว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเป็นปฐม ส่วนการสื่อสารทางด้านสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทสำคัญรองลงมา การที่นักการเมืองได้พบปะพูดคุยกันกับประชาชนนั้นย่อมดีกว่าการกระจายข่าวสารต่าง ๆ ออกไปทางสื่อมวลชน แต่ในกรณีที่มีการสื่อสารระหว่างบุคคลไม่

สามารถกระจายไปได้ทั่วถึง สื่อมวลชนเข้ามาบทบาทที่สำคัญในการทำให้ประชาชนรู้จักพรรคการเมือง ผู้นำของรัฐบาล และผลงานของรัฐบาล

6. การสื่อสารมวลชน ทำให้ความสนใจของประชาชนมีลักษณะเป็นนานาชาติ (cosmopolitan-oriented) ในปัจจุบันนี้โทรคมนาคม การส่งข่าวผ่านดาวเทียม ทำให้ความสนใจของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป นอกจากสนใจแต่เพียงสิ่งที่อยู่รอบตัวใกล้ตัวเท่านั้น พวกเขายังสนใจสิ่งที่อยู่ไกลตัว มีความคิดที่เป็นสากลกันมากยิ่งขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องตื่นตัวกับการตอบสนองความต้องการของประชาชนตามมาตรฐานนานาชาติที่ประชาชนมีโอกาสได้พบเห็น

7. การสื่อสารถูกนำมาใช้ในการรับรองสถานภาพก่อนที่เป็นนักการเมืองคนบางคน ไม่เป็นที่รู้จักเลย แต่การสื่อสารมวลชนเขียนถึงเขาบ่อย ๆ ในวงสนทนามีคนพูดถึงเขาบ่อย ๆ คนที่ไม่มีความสำคัญก็มีความสำคัญขึ้น สถานภาพดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับขึ้น เพราะฉะนั้นในการเสนอนักการเมืองให้รับใช้ประชาชนนั้น พรรคการเมืองสามารถสร้างการยอมรับโดยการเสนอบุคคลดังกล่าวในสื่อมวลชนด้วยความถี่สูง ให้คนได้รู้จักคุณสมบัติ และผลงานต่าง ๆ ของเขา แม้บางคนมีผลงานมากกว่า ความสามารถสูงกว่า แต่ถ้าไม่ได้รับการเสนอในข่าวของสื่อมวลชนไม่มีการกล่าวขวัญถึงคนก็ย่อมไม่ยอมรับสถานภาพ ไม่เพียงแต่บุคคลเท่านั้นที่การสื่อสารช่วยสร้างการยอมรับสถานภาพ แม้แต่นโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล ถ้าหากต้องการให้ได้การยอมรับก็ต้องอาศัยสื่อมวลชนเข้ามาช่วยสนับสนุน

สรุปแล้วเราอาจกล่าวถึงหน้าที่และความสำคัญของการสื่อสารต่อการเมืองได้ดังนี้

1. เพื่อประกอบการตัดสินใจ การตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทางการเมืองจำเป็นต้องคำนึงถึงประชาชน ผู้เป็นสมาชิกของสังคมการเมืองนั้น ดังนั้นการตัดสินใจใด ๆ ก็ตามต้องขึ้นอยู่กับความคิดเห็นต่อการสื่อสาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ตลอดจนทัศนคติในแง่มุมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจนั้น ๆ

2. การนำนโยบายไปปฏิบัติ การที่นำนโยบายที่ออกมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต้องมีการสื่อสารไปยังผู้ที่ได้รับผลกระทบ อันเกิดจากนโยบายหรือกฎหมายที่ถูกกำหนดขึ้น โดยทั่วไปแล้วประชาชนทั่ว ๆ ไปย่อมมีความต้องการสื่อสารอย่างเป็นทางการ เพื่อทราบถึงตัวนโยบายหรือกฎหมายข้อบังคับที่มีผลกระทบของตน ขณะเดียวกันก็ต้องการแสดงออกถึงผลสะท้อนกลับอันมีต่อนโยบาย หรือกฎหมายข้อบังคับที่ออกมาบังคับใช้นั้น เพื่อสะท้อนไปยังระบบการเมืองอีกครั้งหนึ่ง การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนที่มีผลกระทบอย่างมากในสังคม

3. การคล่อมเกลางทางการเมือง การสื่อสารถือได้ว่าเป็นขั้นตอนเริ่มแรกของการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง เริ่มตั้งแต่การแลกเปลี่ยน หรือการพูดคุย

ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก ครูกับนักเรียน ตลอดจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสมาคมใด ๆ ก็ตามนอกจากนี้ยังรวมถึงการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนที่มีผลกระทบอย่างมากในสังคม

ปรมะ สตะเวทิน (2533: 157-158) กล่าวว่า การเรียนรู้ และการพัฒนาด้านการเมือง การปกครองของประชาชนนั้น เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และดำเนินไปตลอดชีวิต ในลักษณะของการสะสม ดังนั้น สถาบันต่าง ๆ ในสังคมจึงล้วนแล้วแต่มีส่วนในการทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาได้ทั้งสิ้น นับตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน พรรคการเมือง สมาคมวิชาชีพ และสถาบันสื่อมวลชน เป็นสถาบันที่สามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ และความคิด เห็นทางด้านการเมือง การปกครอง ของประชาชนได้ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความสนใจ การเสนอข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในแง่ของตัวบุคคล ซึ่งเป็นผู้นำนโยบาย ความคิดเห็น เป็นประจำสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ย่อมทำให้ประชาชนได้รับ ข่าวสารด้านการเมือง การปกครองโดยอัตโนมัติ และค่อย ๆ สะสมจนเกิดเป็นความสนใจขึ้น

2. ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวการเมือง การปกครอง เป็นเรื่องที่ค่อนข้าง สลับซับซ้อน และเข้าใจยากสำหรับคนโดยทั่วไป การได้รับข่าวสารอยู่เป็นประจำจากสื่อมวลชน ทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และนิตยสาร ซึ่งช่วยอธิบายเรื่องการเมืองและการปกครองซ้ำแล้วซ้ำเล่าย่อมเป็นโอกาสที่ดี ที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ละเอียดจน ถึงขั้นใช้งานได้

3. การทำให้เกิดทัศนคติ การเสนอข่าวสาร ความคิดเห็น และข้อโต้แย้งทางการเมืองการปกครองของสื่อมวลชนสามารถกำหนดทัศนคติ ค่านิยมและการตัดสินใจแก่ประชาชน ได้ ทัศนคติต่าง ๆ ทางการเมือง เช่น สำนึกทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองเป็นต้น สามารถปลูกฝังได้โดยอาศัยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

4. ทำให้เกิดการปฏิบัติ เมื่อประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ยอมรับทัศนคติใหม่ เกิดความตระหนักรู้แล้ว สื่อมวลชนก็ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่กระตุ้นให้ประชาชนลงมือปฏิบัติต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวิพากวิจารณ์ การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมือง หรือนโยบายการปกครองของรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน การออกเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น การแสดง ประชามติ เป็นต้น

3. ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง

ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองนี้ย่อมแตกต่างกันไปตามแต่ละระบบการเมืองและบริบทของสังคมนั้น อย่างไรก็ตาม สเตียร์ เชยประทีป ได้สรุปช่องทางการสื่อสารทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่องทาง ดังนี้ (สเตียร์ เชยประทีป, 2540: 142-155)

1. ช่องทางการสื่อสารที่เป็นองค์กร ประกอบด้วยสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ระบบราชการ หรือกลุ่มมวลชนอื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมประชาชนเข้ากับผู้นำได้ ซึ่งองค์กรเหล่านี้ อาจมีโครงสร้างที่ถาวรหรือกึ่งถาวรก็ได้ และอาจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ติดต่อกัน

2. ช่องทางการสื่อสารประเภทกลุ่ม ช่องทางการสื่อสารลักษณะนี้มีลักษณะถาวร แต่มีความเป็นสถาบันและแพร่หลายน้อยกว่า เช่น กลุ่มแม่บ้านทหารบก กลุ่มสมาคมศิษย์เก่า หรือกลุ่มภายในเพื่อนฝูง การสื่อสารภายในกลุ่มนี้ มีความเป็นทางการน้อยกว่าการสื่อสารภายในองค์กร นอกจากนี้การสื่อสารภายในกลุ่ม ยังเป็นแหล่งของการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด ตลอดจนอิทธิพล ซึ่งทำให้ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองเกือบทุกชนิด ตั้งแต่ระดับต่ำสุดจนถึงสูงสุด

ข้อแตกต่างระหว่างองค์กรและกลุ่มเห็นได้ชัด ในระบบการเมืองเผด็จการ โดยที่ในประเทศเผด็จการนั้น ผู้นำมักพยายามไม่ให้มีการสื่อสารในรูปแบบของกลุ่มมากนัก เพราะยากแก่การควบคุม และไม่สามารถกำหนดทิศทางทางการเมืองของตนได้ ผู้นำเหล่านี้จึงพยายามที่สลายการสื่อสารภายในกลุ่ม และจัดตั้งเป็นการสื่อสารในแบบองค์กรแทน ในทางตรงกันข้ามในสังคมแบบประชาธิปไตยหรือสังคมเปิด มีการสื่อสารในกลุ่มมาก ทั้งกลุ่มเพื่อน กลุ่มครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากถือเป็นการเปิดกว้าง และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเปิดลักษณะนี้

3. ช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสาร ตลอดจนการทำงานของระบบการเมืองจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนทำให้ข่าวสารเดินทางไวกว่าไกลกว่าและเร็วกว่า และทำให้ข่าวสารสาธารณะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ตลอดจนทำให้การเผยแพร่ข่าวสาร กลายเป็นกิจการที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ประชาชนก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยอาศัยสื่อมวลชน ประชาชนถูกเชื่อมเข้ากับสื่อมวลชน จากนั้นอาศัยข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไรก็ดี สื่อมวลชนไม่ได้มีความสำคัญหรือเข้าไปแทนที่สื่อระหว่างบุคคล เพียงแต่ช่วยเชื่อมเครือข่าย และช่วยให้มีเครือข่ายใหม่ในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลนั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนเป็นช่องทางสื่อสารยาว ซึ่งเชื่อมแหล่งข่าวสารกับปัจเจกบุคคลและกลุ่มทางการเมืองเข้าด้วยกันโดยที่ทำให้ทุก ๆ คนทราบถึงปัญหา

ตลอดจนข่าวสารจากแหล่งเดียวกัน สื่อมวลชนยังเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดการสื่อสาร อภิปราย ถกเถียงภายในองค์กร หรือกลุ่มด้วย

4. ช่องทางการสื่อสารสำหรับการแสดง และการรวบรวมผลประโยชน์ ช่องทางนี้ไม่ถูกนำมาใช้ตลอดเวลา แต่ใช้เฉพาะบางเวลาและเหตุการณ์ที่เหมาะสม เช่น การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งก็เท่ากับเป็นการสื่อว่าแต่ละคนต้องการผู้ใดเป็นตัวแทนของตน เมื่อการเลือกตั้งยุติลง ช่องทางนี้ก็ยุติลงไปด้วยเราคงไม่สามารถบอกได้แน่ชัดว่าช่องทางพิเศษเหล่านี้มีอะไรบ้าง แต่การเลือกตั้ง การเดินขบวนต่อต้าน การประท้วง หรือการแสดงประชาตริเห่านี้ เราอาจถือว่าเป็นช่องทางพิเศษ

จากช่องทางการสื่อสารทางการเมืองทั้ง 4 ประเภท สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ (เสถียร เขยประทับ, 2540: 152)

1. ช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน ช่องทางการสื่อสารประเภทนี้สามารถทำให้แหล่งสารที่อาจประกอบด้วยคนคนเดียวหรือหลาย ๆ คน ส่งไปยังผู้รับจำนวนมาก ซึ่งเปรียบแล้วสื่อมวลชนก็เหมือนกับตัวกลางเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ดี สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี และสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติพื้นฐานได้

2. ช่องทางการสื่อสารเป็นสื่อระหว่างบุคคล เป็นช่องทางที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไป ช่องทางนี้สามารถจูงใจผู้รับสารได้ดีกว่าช่องทางที่เป็นสื่อมวลชน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบสองทางที่สามารถโต้ถามหรือมีปฏิกิริยาโต้กลับทันที และยังสามารถจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนทัศนคติที่ฝังรากลึกได้

เราสามารถเปรียบเทียบลักษณะสำคัญที่แตกต่างกัน ระหว่างช่องทางที่เป็นสื่อมวลชนกับช่องทางที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบลักษณะสำคัญที่แตกต่างของช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล กับ ช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน

คุณลักษณะ	ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล	ช่องทางการสื่อสารมวลชน
การไหลของข่าวสาร	มีแนวโน้มเป็นสองทาง	มีแนวโน้มที่เป็นแบบทางเดียว
ลักษณะของการสื่อสาร	มีลักษณะแบบตัวต่อตัว	ไม่มีลักษณะแบบตัวต่อตัว
ปริมาณของปฏิกริยา	สูง	ต่ำ
ตอบสนองในขณะที่ทำการสื่อสาร		
ความเร็วในการส่งสาร	ค่อนข้างช้า	ค่อนข้างเร็ว
ไปยังผู้รับสารจำนวนมาก		
ผลที่อาจเกิดขึ้น	การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (attitude change)	การเปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge change)

ที่มา: เสถียร เขยประทับ (2540: 154)

แนวความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารการเมือง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เน้นการรับรู้ข่าวสารการเมืองของประชาชนผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ที่มีบทบาทสำคัญประการหนึ่งในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นยุคแห่งข่าวสาร

สื่อมวลชน มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดทางเลือก ในการตัดสินใจทางการเมืองมากกว่าที่กำหนดการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะประชาชนเป็นผู้กระทำในสิ่งซึ่งเขาตัดสินใจแล้วว่า เป็น

- การกระทำซึ่งผ่านการเลือกสรรแล้ว (selective exposure)
- การกระทำซึ่งผ่านการไตร่ตรองอย่างเข้มงวด (selective attention)

สิ่งที่ประชาชนตั้งใจกระทำเมื่อเขาได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ คือ ต้องพิจารณาว่าข่าวสารนั้นก่อให้เกิดความคิดอ่านทางการเมืองบ้างหรือไม่ (Berkman, 1986: 3)

บทบาทของสื่อมวลชนในสมัยก่อน มีเพียงหนังสือพิมพ์กับวิทยุ แต่ในปัจจุบันโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เริ่มตั้งแต่กลางปี 1960 เป็นต้นมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปฏิวัติในเรื่องการสื่อสาร

รายการโทรทัศน์ประกอบไปด้วยรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเสนอข่าวในประเทศของทางราชการ การสนทนากับผู้นำบ้านเมือง การสัมภาษณ์และการถกแถลงทางการเมือง โทรทัศน์มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงขอบข่ายของการรับรู้ข่าวสารประกอบไปด้วยสาระทั้งทางด้านสังคมและการเมืองก่อให้เกิดสมรรถนะของสื่อมวลชนที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของประชาชนซึ่ง (Mc Combs and Shaw, 1977: 5) แสดงทัศนะไว้ว่าประชาชนได้รับการเรียนรู้จากสื่อมวลชนไม่เพียงแต่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาสังคมหรือ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน เขายังมีโอกาสเรียนรู้ว่านั่นเป็นความสำคัญมากน้อยแค่ไหนที่เขาเข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องราว ซึ่งข่าวสารแต่ละอันชี้ให้เห็นสิ่งที่จะต้องพิจารณา ก็คือทั้งบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว ได้แสดงบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบของความเป็นจริงทางสังคม ในขณะที่เขาได้รับการกระหน่ำในการเลือกสรรและเสนอข่าวสารแต่ละวัน ในการเสนอข่าวสารทั้งช่วงก่อนหน้าหรือในระหว่างการถกแถลงทางการเมือง ข่าวต่าง ๆ ต้องพิจารณาถึงลำดับของความสำคัญของข่าว เนื่องจากข่าวสารมีผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางความคิดของบุคคล ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบาทสำคัญของสื่อมวลชนที่เรียบเรียงความคิดของบุคคล ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบาทสำคัญของสื่อมวลชนที่เรียบเรียงความคิดและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสำหรับผู้อ่าน

สรุปได้ว่า สื่อมวลชนไม่ประสบความสำเร็จในการบอกว่า ผู้อ่านต้องคิดในเรื่องใด (what to think) แต่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการบอกผู้อ่านว่าต้องคิดเช่นนั้นเช่นไร (what to think about)

แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง

Almond and Verba อ้างใน ณรงค์ สันสวัสดิ์ (2522: 100-104) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง โดยวัดจากความรู้และทัศนคติทางการเมืองของบุคคลในสังคม เป็นเรื่องชีวิต ดังนี้

1. บุคคลในสังคมมีความรู้เกี่ยวกับชาติ เช่น ประวัติ เนื้อที่ ความเป็นมา ที่ตั้ง หรือมีความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองในประเทศของตน เช่น รัฐธรรมนูญของประเทศมีอย่างไร กำหนดว่าอย่างไรบ้าง และมีทัศนคติอย่างไรต่อระบบการเมืองในประเทศ

2. บุคคลในสังคมมีความรู้เกี่ยวกับสถาบัน หรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนในการวางแผนนโยบายของประเทศอย่างไร การเสนอนโยบายของรัฐบาลอย่างไร มีความรู้สื่ออย่างไรต่อการวางแผนนโยบายและองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย

3. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารนโยบายของประเทศที่วางไว้ คือการบังคับใช้นโยบาย โครงสร้างตัวบุคคลและการตัดสินใจต่าง ๆ ในการวางแผนนโยบาย รวมทั้งความรู้สื่อของบุคคลที่มีต่อกระบวนการส่วนบุคคล

4. ความรู้สื่อเกี่ยวกับฐานะของตัวเองในระบบการเมือง คือ ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ และวิธีการที่ใช้สิทธิพลของเขามีผลกระทบต่อระบบการเมือง เขามีความสามารถเพียงใด วิธีที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และวิธีการในการตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองควรทำอย่างไร

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงกำหนดขอบเขตของความรู้ทางการเมือง โดยวัดจากผลรวมของคะแนนที่ได้มาจากการตอบคำถามจากแบบทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับบุคคลทางการเมือง, นักการเมือง, กฎหมายเลือกตั้ง

แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทสื่อมวลชน กับกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง

ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง (transitional society) ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้ว บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นตัวกลางในกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองไว้ 4 ประการ คือ (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2537: 791-792)

1. สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดสัญลักษณ์ หรือความหมายทางการเมือง ซึ่งเริ่มต้นมาจากแหล่งการเรียนรู้ทางการเมืองแหล่งอื่น ๆ

2. ข้อมูลข่าวสารที่ถูกกำหนดโดยสื่อมวลชนนั้น ถูกส่งต่อไปด้วยลักษณะของการสื่อสาร 2 ขั้นตอน กล่าวคือ มีผู้นำความคิดเห็นนำสารจากสื่อมวลชนไปถ่ายทอดต่อยังผู้รับสารอื่น

3. สื่อมวลชนทำหน้าที่ ในการคอยย้ำความโน้มเอียงที่มีอยู่แล้ว มากกว่าที่สร้างความโน้มเอียงทางการเมืองใหม่ให้กับบุคคลและ

4. สารจากสื่อมวลชน ถูกรับ และตีความในสภาพแวดล้อมเชิงสังคม และในบริบททางสังคม ซึ่งมีผลต่อการรับและการให้ความหมายต่อสารทางการเมือง ที่ถูกสื่อมวลชนส่งมา

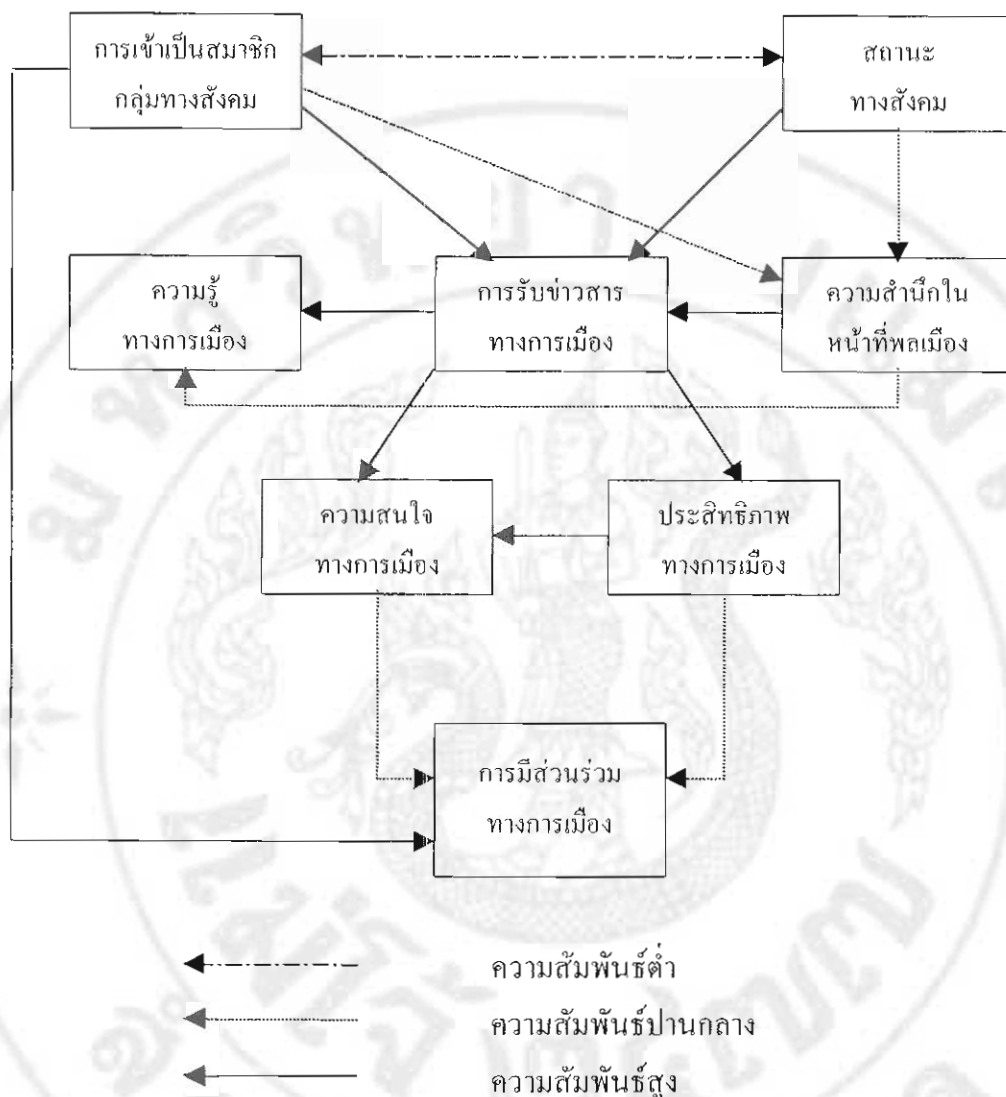
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนักวิชาการจำนวนมากได้ศึกษาและนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กันในส่วนของผู้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้เลือกแนวความคิดของ Nie et al. (1969: 808-832) ที่ได้เคยนำเสนอไว้โดยอาศัยฐานข้อมูลจากหนังสือเรื่อง The Civic Culture (1963) ของ Almond and Sidney (1963) โดยได้กล่าวถึงตัวแปรที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

แบบจำลองรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนววิเคราะห์ของ Nie et al., (1969) ได้นำเสนอองค์ประกอบหรือตัวแปรที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ทั้งหมด 7 ตัวดังนี้

1. สถานภาพทางสังคม (social status)
2. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม (organizational involvement)
3. ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง (citizen duty)
4. การรับข่าวสารทางการเมือง (political information)
5. ความรู้ทางการเมือง (perceived governmental impact)
6. ประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficacy)
7. ความสนใจทางการเมือง (political attentive)

โดยสามารถนำเสนอความสัมพันธ์ในรูปแบบจำลอง ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ Nie, Powell and Prewitt

ที่มา: Nie et al., (1969: 812)

1. สถานภาพทางสังคม และการเข้าไปเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

สถานภาพทางสังคม หมายถึง อาชีพ รายได้ ตลอดจนระดับการศึกษาที่เป็นส่วนประกอบถึงสถานะที่เป็นอยู่ ส่วนการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มในสังคม ประเมินได้จาก จำนวนกลุ่มที่เข้าร่วม การมีส่วนร่วมต่อกลุ่มของตน และบทบาทของกลุ่มที่มีต่อสังคม ซึ่ง Nie et al, (1969) ได้นำเสนอว่า ทั้งสองตัวนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตลอดจนวิธีการดำเนินชีวิต มักเกิดจากภูมิหลังทางครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ตัวแปรทั้งสองนี้ถือเป็นตัวแปรอิสระอันดับแรก ๆ ที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากแบบจำลอง พบว่า นอกจากตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเองแล้ว การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ยังมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งการรับข่าวสารทางการเมือง และมีความสัมพันธ์ต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองในระดับต่ำลงมา

2. ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง

สำหรับตัวแปรนี้ สามารถจัดหรือประเมินจากวิธีการแสดงออกหรือสิ่งที่ทุกคนพึงกระทำในฐานะเป็นหน้าที่ของตน ซึ่งความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองนี้ไม่ได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง แต่มีความสัมพันธ์อย่างมากต่อการต้องการข่าวสารข้อมูลทางการเมือง และสัมพันธ์กับความรู้ทางการเมือง และประสิทธิภาพทางการเมืองลดหลั่นลงมา

3. การรับข่าวสารทางการเมือง

ประเมินจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงความรู้ทางการเมือง การบริหารต่าง ๆ ของประชาชน อาทิ ชื่อนักนำทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ การรับข่าวสารทางการเมืองนี้เป็นผลโดยตรงที่เกิดจากสถานภาพทางสังคม อันส่งผลต่อความรู้ทางการเมือง ประสิทธิภาพทางการเมือง และความสนใจในทางการเมือง แต่มิได้สัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การรับข่าวสารทางการเมืองนี้ ยังคงนับรวมถึงการพบปะแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันด้วย

4. ความรู้ทางการเมือง

หมายถึง ความรู้สึกของประชาชนถึงผลกระทบที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย หรือกฎหมายที่ถูกบัญญัติออกมาว่ามีผลต่อตัวเองมากน้อยเพียงไร ความรู้ทางการเมืองนี้มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับการรับข่าวสารทางการเมือง กล่าวคือ คนที่มีความรู้ทางการเมืองมาก เป็นผู้ที่รับข่าวสารทางการเมืองเป็นจำนวนมากสม่ำเสมอ ขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์ในระดับอ่อนลงมากับความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมิได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

5. ประสิทธิภาพทางการเมือง

หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจต่อสภาพปัญหา หรือเหตุการณ์ที่ตน และประเทศกำลังเผชิญอยู่ ตลอดจนบทบาทของตนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประสิทธิภาพทางการเมืองนี้มีความสัมพันธ์อย่างมากต่อความสนใจทางการเมือง และมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

6. ความสนใจทางการเมือง

โดยที่วัดจากการติดตามเหตุการณ์ทางการเมือง การบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์) ซึ่งเป็นที่เข้าใจโดยส่วนใหญ่ว่า การเพิ่มขึ้นของการรับข่าวสารทางการเมือง ย่อมส่งผลต่อความสนใจทางการเมืองด้วย ขณะเดียวกันความสนใจทางการเมืองเอง มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มากนัก

7. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในฉบับนี้ Nie et al. (1969) ได้วัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากกิจกรรมต่าง ๆ คือ การไปสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การพูดคุยสนทนาในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ การติดต่อเจ้าหน้าที่ทางราชการทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกขององค์กรทางการเมือง และพรรคการเมือง

จากแบบจำลองข้างต้นพบว่า ตัวแปรแต่ละตัวอาจมิได้มีความสัมพันธ์โดยตรงตามการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรืออาจมีในระดับที่ต่างกันออกไป แต่ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ในลักษณะของลูกโซ่ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน มีเพียงตัวแปรเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทุกตัว จนอาจเรียกว่าเป็นหัวใจ หรือองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งตัวแปรดังกล่าว คือ การรับข่าวสารทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ ในแบบจำลองนี้ เช่น ส่งผลต่อความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และประสิทธิภาพทางการเมืองนอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของสังคม ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองอีกด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองภาคประชาชน

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2544: 1-2) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเมืองภาคประชาชนไว้ดังนี้ หลังผ่านพ้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทบาทสำคัญยิ่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการเมืองจากนี้ ก็คือบทบาทของการเมืองภาคประชาชน ในการผลักดันให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองการปกครองของไทย จากเผด็จการเต็มรูป ให้กลายมาเป็นระบบการเมือง แบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นบทบาทที่อาจจะเรียกได้ว่าสำคัญที่สุด คือเริ่มมาตั้งแต่ 14 ตุลาคม 2516 แต่การผันผวนของเหตุการณ์บ้านเมือง ทำให้เห็นได้ว่าคนที่เข้าไปเล่นการเมืองระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่ได้เป็นไปอย่างที่เราคาดฝัน นั่นเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เวลาต่อมา จำเป็นจะต้องมีการผลักดันให้มีการปรับปรุงตัวระบอบรัฐสภา ซึ่งเป็นแบบแผนระบอบประชาธิปไตย

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการเมือง ถ้ามีการติดตามกระแสที่เป็นจริงตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2535 เรื่อยมา แบ่งได้ 2 อย่างคือ

1. ต้องการปรับปรุงกระบวนการคัดสรรที่จะขึ้นมาบริหารประเทศ

2. ต้องการหาแนวทาง ในการควบคุมกระบวนการใช้อำนาจจัดตั้งรัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินเรื่องของการกระบวนการคัดสรรผู้ขึ้นมาคุมอำนาจ หมายถึง ระบบเลือกตั้งกับข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนที่เข้ามาเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. ไปจนกระทั่งแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการเลือกตั้งที่เปลี่ยนทั้งผู้สมัครและพรรคการเมือง การมี ส.ส. จากระบบบัญชีรายชื่อและแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมทั้ง มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งผลให้การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมามีแตกต่างจากครั้งก่อน ๆ คือพรรคการเมืองเดียวได้รับเสียงเกือบครึ่งหนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการเลือกตั้งที่ปรับปรุงแล้ว ขณะเดียวกันคนที่เคยได้รับชัยชนะอย่างต่อเนื่องในหลาย ๆ จังหวัด กลับประสบความพ่ายแพ้อย่างไม่น่าเชื่อ

ส่วนในเรื่องการคัดสรรคนที่เป็นผู้นำของประเทศ มีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย นอกเหนือจากกฎระเบียบ และกติกาคือเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ระบบอุปถัมภ์ คำนึงหรือความรู้สึกผูกพันส่วนตัว ที่ทำให้คนไทยมีพฤติกรรมเลือกตั้งที่อาจไม่ได้ใช้ดุลพินิจในทางหลักการมากนัก ยังคงมีอยู่จนกว่ามีสังคมที่มีความเข้าใจในเรื่องการบ้านการเมืองลึกซึ้งกว่านี้ แต่ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่าประชาชนเลือกนโยบาย เลือกพรรคมากกว่าเลือกบุคคล เมื่อเทียบกับสัดส่วนของการเลือกตั้งที่ผ่านมา เช่น มีผู้สมัครจำนวนมากที่ไม่มีชื่อมาก่อน แต่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาด้วยนโยบายที่ประชาชนสนใจ นโยบายพรรคที่เขาสังกัด แต่ในอีกมิติหนึ่งการปฏิรูปการเมืองก็คือ การที่จะควบคุมพฤติกรรมในการใช้อำนาจซึ่งการปฏิรูปการเมืองได้เพิ่มองค์กรอิสระขึ้นบางองค์กร เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) และ กกต. เพื่อถ่วงดุลการใช้อำนาจของคนที่ผ่านมากระบวนการเลือกตั้งไม่ให้ใช้อำนาจตามอำเภอใจได้

ในช่วงแรกที่มีการใช้ระบบรัฐสภาเป็นกลไกในการจัดสรรทางสังคม ยังไม่มีองค์กรตรวจสอบเหล่านี้ ทั้ง ๆ ที่ในทางสากลแล้วเขามีกัน ที่ผ่านมาก็พบว่าเมื่อนักการเมืองคดโกง ทุจริต หรือผู้นำรัฐบาลทำอะไรไม่ถูกใจ ประชาชนแทบจะทำอะไรไม่ได้ แต่ว่าในกระบวนการปฏิรูปการเมือง มีองค์กรที่เป็นที่พึ่งและถ่วงดุลตรงนี้มีมากขึ้น รวมทั้งมีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ไม่ได้สังกัดพรรคการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการนิติบัญญัติที่คอยถ่วงดุลการเมือง แบบพรรคพวก หรือสังกัดพรรคในสภาผู้แทนราษฎรได้เป็นอย่างดี

ที่ผ่านมาสมาชิกวุฒิสภาหลายคน พร้อมดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติ และพร้อมดัดแปลงแก้ไขร่างกฎหมายที่มาจากสภาผู้แทนราษฎรอย่างเอาใจจริงเอาใจ

แต่ในแง่ของการตรวจสอบควบคุมพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้ที่ผ่านการเลือกตั้งมาตั้งรัฐบาลได้นั้นสิ่งที่ควรฝากความหวังให้มากที่สุดคือการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีมาตราในรัฐธรรมนูญ 2540 หลายมาตราที่ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชนเพื่อให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลที่สนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ตามแนวนโยบายของรัฐตั้งแต่มาตรา 71-89 เช่น มาตรา 89 ที่ระบุไว้ชัดเจน ให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกิดขึ้น ซึ่งกฎหมายนี้ได้ร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยรอเพียงจัดองค์ประกอบเข้าไปคือตัวแทนฝ่ายประชาชน ที่เข้าไปนั่งตรงนั้น

นอกจากนี้ ยังมีมาตรา ที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยและประชาชาติ ที่รัฐธรรมนูญวางหลักเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมการตรวจสอบการตัดสินใจของรัฐ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของสิทธิชุมชน สิทธิของประชาชนในการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามมาตรา 46 และมาตรา 56 ซึ่งอาจยังไม่มีกฎหมายลูกรองรับชัดเจน แต่เป็นหลักการที่ต่อไปจะเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น ในเรื่องของการใช้ทรัพยากรของชาติ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศวิทยาของชาติ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการเมืองที่เปิดให้มีบทบาทของภาคประชาชนขึ้นมา แต่การปฏิรูปการเมืองหากแต่ต้องกรรโชกทุกข์มากขึ้น เช่น มีศาลรัฐธรรมนูญ ปปช. กกต. ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา ศาลปกครอง ฯลฯ ในขณะที่ประชาชนอยู่ในฐานะคนที่ไปเลือกตั้ง 4 ปีครั้ง ก็คงเรียกไม่ได้เต็มปากกว่าเป็นการปฏิรูปการเมือง เพราะทิศทางใหญ่ของการปฏิรูปการเมือง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการใช้อำนาจ ทั้งอำนาจด้านบริหาร นิติบัญญัติและตุลาการ ที่ต่อไปนี้ต้องผ่านภาคประชาชน เพื่อสอบถามความคิดเห็นและปรึกษาหารือประชาชน ในการที่ตัดสินใจเรื่องใหญ่ ๆ ของประเทศชาติ

ดังนั้น การเมืองภาคประชาชน จึงไม่เพียงเป็นตัวผลักดันให้มีการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองที่มีภาคตัวแทนเท่านั้น แต่ยังเป็นอนาคตที่มีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจของสังคมว่าจัดทรัพยากรอย่างไร วางกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันอย่างไร ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นจุดหมายที่ไม่เพียงตอบสนองการปฏิรูปการเมืองเฉพาะหน้า หากทำให้การปฏิรูปการเมืองกลายเป็นสังคมที่มีกระบวนการต่อเนื่อง

ปัจจุบันการเมืองภาคประชาชนมีความสำคัญในการจัดตั้งรัฐบาล โดยการเมืองภาคประชาชนและการเมืองภาคตัวแทนเป็นคนละส่วนกันของระบบประชาธิปไตย ถ้าเคลื่อนไหวยหรือประสานกัน ทำให้เกิดการปรับปรุงปฏิรูปและสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องจนเราสามารถเข้าสู่ช่วงเวลาของศตวรรษที่ 21 โดยไม่ชะงักงัน โดยเฉพาะปัจจุบันพรรคที่ได้ฉันทามติมากมายจากประชาชนการเมืองภาคประชาชนจึงไม่ควรอยู่นิ่ง แล้วปล่อยให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งบริหารจัดการบ้านเมืองไป แต่ยังมีสิ่งที่ต้องทำมากมาย เช่น การตรวจสอบผู้คุมอำนาจ ซึ่งมีกระบวนการยุ่งยากมากขึ้น เพราะฝ่ายบริหารเสียงข้างมากในสภา การตรวจสอบโดยกระบวนการของประชาชน จึงกลายเป็นเรื่องจำเป็น

ในสถานที่รัฐบาลได้เสี่ยงอย่างมากอย่างท่วมท้น แต่หากไม่มีการกระทำสิ่งเหล่านี้ ในที่สุดประชาชนมีบทบาทเพียงแค่ออกไปเลือกตั้งเฉย ๆ 4 ปีครั้ง ดังนั้น เราต้องหาพื้นที่ใหม่ ๆ ที่เปิดให้ตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน เพื่อลดอำนาจรัฐที่กระทำต่อสังคมให้น้อยลง การเมืองภาคประชาชนจึงเป็นการเคลื่อนไหวที่เตรียมประชาชนในการดูแลตนเองให้มากขึ้น

ซึ่งที่ผ่านมาการเมืองภาคประชาชนยังขาดความต่อเนื่อง เพราะยังมีความคิดที่กระจัดกระจายอยู่ และยังไม่สามารถสังเคราะห์เพื่อรวมพลังให้เป็นหนึ่งเดียวในการเป็นพลังขับเคลื่อนได้ คราบใดที่ยังรวมพลังกันไม่ได้ ผลสะท้อนก็เกิดขึ้นไม่ได้ จึงต้องหาทิศทางร่วมกัน ในการเมืองภาคประชาชนเพราะระบบการเมืองไม่สามารถทิ้งประชาชนได้ ประชาชนต้องยืนอยู่ในจุดที่เป็นประชาชน และมีพลังของตัวเอง จุดมุ่งหมายสูงสุดระยะยาว ประชาชนจัดการดูแลตนเองได้ คือต้องมีองค์กรมาดูแลและสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องน้อยลง

ดังนั้น การเมืองภาคประชาชนหลังการเลือกตั้งไม่ได้มีงานน้อยลง แต่กลับเป็นงานที่ยากขึ้น ในสถานการณ์ที่รัฐบาลมีเสียงข้างมากในสภา แต่ขณะเดียวกันประชาชนเองมีสิทธิใช้ ส.ส. ที่ได้คัดสรรเข้าไปให้กลับมาเกื้อหนุนการเคลื่อนไหวของประชาชนได้ไม่ใช่สลายตัวให้เป็นเรื่องของ ส.ส. ฝ่ายเดียวหรือไม่มีการติดตามตรวจสอบหรือปล่อยให้รัฐบาลใหม่ทำงานเพียงลำพังอีกต่อไป

แนวความคิดเกี่ยวกับประชาชนกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

พิภพ ชงไชย (2544: 1-2) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประชาชนกับการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ ดังนี้ ในรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ได้แสดงเจตนารมณ์ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น แต่หากดูในรายละเอียดของกฎหมายแล้ว เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง แม้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐได้ จึงไม่อยากใช้คำนี้ แต่เป็นการมีส่วนร่วมมากกว่า เพราะเมื่อประชาชนมีส่วนร่วม ก็มีการตรวจสอบตามมา และรัฐธรรมนูญก็ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมหลายมาตราและหลายประการ ซึ่งเราสามารถแบ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบทุจริต คอร์รัปชัน
2. การมีส่วนร่วมเพื่อตั้งคนให้เข้าไปอยู่ในองค์กรอิสระ
3. การมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมาย การร่างกฎหมาย

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 3 ประการนี้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แต่ในแง่ปฏิบัติ อำนาจของประชาชนมีน้อยเกินไป ที่ทำให้การมีส่วนร่วมเหล่านี้ นำไปสู่การตรวจสอบอำนาจรัฐได้ และเกือบไม่เป็นอำนาจตัดสินใจ เช่น ในการคัดเลือกองค์กรอิสระ ประชาชนมีสิทธิมีเสียง และมีอำนาจมาก ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคือ การเลือกคนเข้าไปในองค์กรอิสระ ต้องอาศัยกฎหมายที่ว่าด้วยคณะกรรมการการสรรหา แต่กฎหมายที่ว่าด้วยคณะกรรมการสรรหา ที่ให้อำนาจประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคน ภายในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมากที่สุดมีอยู่ 2 องค์กรคือสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีสัดส่วนภาคประชาชนมากพอ จนกระทั่งถือว่าการมีส่วนร่วมนั้นนำไปสู่การตัดสินใจได้ด้วย

ส่วนองค์กรอื่น สัดส่วนของภาคประชาชนน้อยมาก ยิ่งในส่วนของ กกต. ไม่มีสัดส่วนของประชาชน ถ้าดูตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพราะการสรรหา กกต. ไม่มีกฎหมายออกมาต่างหาก แต่มีกฎหมายปรากฏปรากฏอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เห็นได้ว่าที่มาของ กกต. ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน คือมีกรรมการสรรหา กกต. 10 คน ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครอง ตัวแทนพรรคการเมืองเลือกกันเอง โดยไม่มีตัวแทนภาคประชาชน

นอกจากนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกายังเป็นองค์กรที่ปรึกษากฎหมายของฝ่ายรัฐ ที่มักไม่เห็นความสำคัญของภาคประชาชน แต่มักให้อำนาจฝ่ายรัฐตัดสินใจ จึงมีอุปสรรคในคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วยที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของรัฐ ส่วนภาคประชาชนแม้แต่ภาคผู้แทนราษฎรเองที่เป็นพรรคฝ่ายค้านก็ไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ที่เรียกว่าคณะกรรมการกฤษฎีกาภาคประชาชน เพราะฉะนั้นการเสนอกฎหมายก็เกือบเป็นการมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีการภาคประชาชนจึงต้องอาศัยความเคลื่อนไหวในการทำให้กฎหมายบางส่วนเป็นไปตามความต้องการของภาคประชาชน และอาศัยช่องทางของนักการเมือง ดังรัฐธรรมนูญ เมื่อไม่เปิดช่องให้กับภาคประชาชนที่เสนอกฎหมายเข้าไป มีส่วนร่วมในการพิจารณากฎหมาย และมีเสียงในการโหวตกฎหมายได้ ก็ต้องอาศัยฟุ้งฟิงพรรคการเมือง โดยอาศัยโควตาของพรรคการเมืองเข้าไปเป็นกรรมาธิการ อาศัยการยกมือในสภาของพรรคการเมือง เห็นได้ว่าในขั้นตัดสินใจว่ากฎหมายจะแก้ไขอย่างไร เปลี่ยนแปลงอย่างไรหรือใช้อย่างไรยังอยู่ที่พรรคการเมือง ไม่ได้อยู่ที่ภาคประชาชน

ส่วนเรื่องการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 304 ที่บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองหรืออัยการสูงสุด ออกจากตำแหน่งได้ แต่การเข้าชื่อ

ร้องดังกล่าวมีเงื่อนไขต่าง ๆ มากมายที่อาจทำให้เกือบเป็นไปได้หรือต้องลงทุนสูงมาก ซึ่งอาจไปอาศัย กกต. ก็ขึ้นอยู่กับ กกต. เองก็ยังไม่มีกลไกเรื่องนี้ประกาศอย่างชัดเจนที่ทำให้ประชาชนไปใช้ได้ กลายเป็นว่าถ้าภาคประชาชนใช้วิธีการเข้าซื้อร้องห้าหมื่นคน เพื่อตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันคอร์รัปชันหรือแม้แต่การเสนอกฎหมายต้องลงทุนสูงมาก ซึ่งสิ่งที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญปฏิบัติได้ไม่จริง ภาคประชาชนที่ไปยื่นเรื่องเองโดยตรงที่กฎหมายรับรองก็ไม่ได้ คงต้องอาศัยผ่านสมาชิกรัฐสภา หรือการไปตรวจสอบคนในองค์กรอิสระก็ต้องไปผ่านสมาชิกรัฐสภาหรือพรรคการเมือง ภาคประชาชนไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้โดยตรง

การมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายหรือร่างกฎหมาย เห็นได้ว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายก็ต่อเมื่อมีการเลือกตั้ง ถ้าพรรคการเมืองนั้น ต้องการเสียงของประชาชน และกระแสของประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วม และกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองเป็นตัวตัดสินใจในการเลือกตั้ง พรรคการเมืองก็สนใจ และนำเสนอเนโยบายกับประชาชน และเคร่งครัดในการปฏิบัติตามนโยบาย

การเมืองปัจจุบันนี้ เห็นได้ว่าเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้พรรคการเมืองผู้กันเรื่องนโยบาย ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะพรรคการเมืองต้องขายนโยบาย ถ้าดูจากการเลือกตั้งที่ผ่านมา ก็เห็นได้ชัดเจนว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเสียงท่วมท้นคือพรรคที่มีนโยบายจับใจประชาชน ประกอบกับการเลือกตั้งที่เป็นระบบแบ่งเขตเล็กลง และระบบบัญชีรายชื่อที่ต้องอาศัยประชาชนมากขึ้น เป็นการมีส่วนร่วมในระดับนโยบาย ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และตามข้อเท็จจริงแล้ว แม้แต่การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนในการเสนอกฎหมาย ก็เห็นได้ว่าพรรคการเมืองสามารถเสนอกฎหมายซ้อนได้ และตัวแทนของภาคประชาชนที่ไปเป็นกรรมการในการพิจารณากฎหมายก็ไม่มีอะไรบัญญัติไว้ และไม่มีอะไรเป็นหลักประกัน

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชนเป็นจริงได้ ภาคประชาชนต้องใช้ 2 วิธี กล่าวคือ 1. ใช้กระบวนการตามกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญเปิดช่องไว้ 2. การเคลื่อนไหวในที่สาธารณะ เพราะฉะนั้นการชุมนุมเคลื่อนไหวต่าง ๆ จึงยังเป็นความจำเป็นของภาคประชาชนอยู่ และกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่สามารถจะลดการเคลื่อนไหวหรือการชุมนุมเดินขบวนได้ เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมไม่เป็นจริง จึงต้องอาศัยกฎหมายอื่นอีกเพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการใหญ่ ๆ ของรัฐได้ ซึ่งต้องแก้ไขกฎหมายประชาพิจารณา กฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับ 2535 กฎหมายข้อมูลข่าวสาร หรือ ไม่ก็สร้างองค์กรอิสระในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้น เพราะนั่นคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนอย่างจริงจัง

การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของประชาชนที่ได้กล่าวถึงเป็นเรื่องจริงได้ แต่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของประชาชนเอง อย่างที่ผ่านมาประชาชนเองก็มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วมแล้ว คงต้องย้อนกลับมาเรื่องม็อบคัดค้านการเลือกตั้ง ซึ่งนับเป็นเรื่องปกติที่มีมาทุกสมัย เพียงแต่การเลือกตั้งสมัยก่อน ประชาชนไม่รู้สึกละเลยเปลี่ยนแปลง แต่ครั้งนี้มีอำนาจ กกด. ที่ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลง แต่กระบวนการของประชาชนมาคัดค้านในรูปแบบใดไม่สำคัญ สิ่งสำคัญคือมีการทุจริตจริงหรือไม่ ฉะนั้นไม่อยากให้มองว่าสมาชิกชนจนมาอย่างไร หรือมาเพื่ออะไร

แต่สิ่งเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกว่าประชาชนพร้อมแล้วที่เข้ามามีส่วนร่วม ส่วนเรื่องประสิทธิภาพนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง และยากย้อนไปตั้งแต่ปี 2475 พบว่า ประชาชนอยากมีส่วนร่วมกันแล้ว และมีการเคลื่อนไหวเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน สังเกตได้จากการตื่นตัวในการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นตัวบ่งบอก ประชาชนเลือกนโยบาย และพร้อมที่เปลี่ยนแปลง คือประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมาก เมื่อรู้สึกว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกิดการเปลี่ยนแปลง เรื่องนี้พิสูจน์ให้เห็นแล้วหลายครั้ง ในการเลือกตั้ง

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยในเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”

แนวความคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

หลักทั่วไปในการสร้างข้อความวัดเจตคติ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540: 242) แบบวัดเจตคติโดยทั่วไปประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นข้อความ ซึ่งเรียกว่า ข้อความวัดเจตคติ (statement attitudes) และส่วนที่เป็นคำตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประเมินค่า ซึ่งเรียกรวมกันว่า มาตราวัดเจตคติ (attitude scale)

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้มาตราวัดเจตคติแบบลิเกิต (Likert scale) อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, (2540: 249) มาตราวัดนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อเหมือนกัน เช่น Sigma scale, method of summated rating, Likert type เป็นต้น การสร้างมาตราวัดแบบลิเกิต (Likert scale) นี้มีข้อดกลงเบื้องต้นว่า ลักษณะการกระจายของเจตคติมีการแจกแจงเป็นปกติ (normal curve) จากข้อดกลงนี้ ลิเกิต ได้ใช้หลักหาค่า s คะแนนของมาตราวัด โดยนำไปทดลองกับกลุ่มที่ต้องการวัด ไม่ต้องให้คะแนนบุคคลตัดสินเหมือนแบบเรอร์สโตน และจากการศึกษาต่อไป ลิเกิต พบอีกว่า ค่า s ที่หาจากการใช้ normal deviate กับการกำหนดแบบให้ค่าคะแนนมาตราวัด โดยแต่ละมาตราวัดห่างกันเป็น 0, 1, 2, 3, 4 สำหรับข้อความวัดเจตคติเป็นลบ (negative or unfavorable) และเป็น 4, 3, 2, 1, 0 สำหรับข้อความวัดเจตคติเป็นบวก (positive or favorable) นั้นได้ผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่ามีค่าสหสัมพันธ์กันสูงถึง 0.99 (Edward, 1957: 151 อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540: 253)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยในประเทศ

ปาริชาติ นิติมานพ (2534: ง) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม พบว่า ระดับการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ธนัน อนุมานราชชน (2535: 49) ได้ศึกษาถึง ความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติของประชาชนในชนบท ศึกษาเขต อำเภอหาดง ในปี พ.ศ. 2535 พบว่าระดับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ

อัคราณณี สามีภักดี (2539: ง) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของเยาวชนทั้งในระบบการศึกษา/นอกระบบการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

Schramm (1973: 75) พบว่า ระดับการศึกษา มีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารการเมือง กล่าวคือ ถ้าคนมีการศึกษาสูงแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพใด มีฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไร ความสนใจข่าวสารการเมืองไม่แตกต่างกัน แต่ถ้ามีการศึกษาดำแล้ว การมีฐานะดีขึ้น มีอาชีพที่มีค่านิยมสูงในสังคมช่วยเพิ่มความสนใจข่าวสารการเมืองให้กับประชาชน

Lazarsfeld et al. (1977) ได้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1940 พบว่าสื่อมวลชน ไม่ได้มีอิทธิพลในการออกเสียงโดยตรงแต่ข่าวสารไหลผ่านจากสื่อมวลชนไปยังผู้นำความคิดเห็น ในลักษณะการสื่อสารแบบ 2 จังหวะ (two-step flow of communication) ซึ่งมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมาก ซึ่งต่อมาได้มีการวิจัยซ้ำ และได้ผลยืนยัน กระทั่งกลายมาเป็นทฤษฎีคลาสสิกที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

ภาคสรุป (Overview)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ในการเปิดรับข่าวสารนั้น บุคคลเปิดรับข่าวสารโดยพิจารณาจากความสนใจ และความต้องการ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารทางการเมือง เมื่อเปิดรับแล้วทำให้มีแนวโน้มให้เกิดความรู้ ความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยการแสวงหาข่าวสารการเมือง และการเผยแพร่ข่าวสารการเมืองนั้น สามารถทำได้หลายช่องทาง เช่น จากสื่อมวลชน ได้แก่ การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ และการอ่านหนังสือพิมพ์ ตลอดจนช่องทางที่เป็นสื่อบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อนบ้าน หรือบุคคลในครอบครัว

ความรู้ทางการเมือง สามารถวัดได้จากการที่บุคคลนั้นได้รับข่าวสารแล้วสามารถจดจำเรื่องราวเกี่ยวกับข่าวสารนั้นได้ เช่น การดูรายการความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ก็สามารถอธิบายได้ว่าขั้นตอนการในลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นมีขั้นตอนอะไรบ้าง เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า มีรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลากหลาย เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การชักชวนคนอื่นให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน หรือ องค์กรเกี่ยวกับการเมือง การช่วยรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนการลงสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ผลจากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในครั้งนี้ เป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในทางการเมือง การปกครอง โดยอาศัยช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อมวลชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่มีบทบาทเป็นอย่างมากในการที่เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองไปสู่ประชาชน และสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ เพื่อผลิตสื่อในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ เกิดความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นได้ในอนาคต โดยที่สามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

กรอบแนวความคิดในการวิจัย
(Conceptual Framework of the Study)

ผลการตรวจเอกสาร สามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และ
ความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ภาพที่ 2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย
(Research Hypotheses)

จากการตรวจเอกสารแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้มาซึ่งสมมติฐานทางการวิจัยดังนี้ คือ

“การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน กับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) แบบวัดครั้งเดียว (one-shot descriptive study) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) เป็นเครื่องมือ

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Study)

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คือ ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบไปด้วย 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งโป่ง, หมู่ที่ 2 บ้านโง้งโน, หมู่ที่ 3 บ้านปางเหว, หมู่ที่ 4 บ้านปางไฮ-แม่จิ, หมู่ที่ 5 บ้านป่าม่วง, หมู่ที่ 6 บ้านแม่แรม, หมู่ที่ 7 บ้านหนองหอยเก่า, หมู่ที่ 8 บ้านปางป่าคา, หมู่ที่ 9 บ้านแม่เมะ, หมู่ที่ 10 บ้านโง้งนอก และหมู่ที่ 11 บ้านหนองหอยใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(Population and Sample)

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จำนวน 1,474 คน โดยการสำรวจเมื่อ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2543 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนครัวเรือนในตำบลแม่แรม จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งโป่ง	397
หมู่ที่ 2 บ้านโง่งใน	72
หมู่ที่ 3 บ้านปางเทว	107
หมู่ที่ 4 บ้านปางไฮ-แมจ	108
หมู่ที่ 5 บ้านป่าม่วง	225
หมู่ที่ 6 บ้านแม่แรม	130
หมู่ที่ 7 บ้านหนองหอยเก่า	107
หมู่ที่ 8 บ้านปางป่าคา	83
หมู่ที่ 9 บ้านแม่มะ	69
หมู่ที่ 10 บ้านโง่งนอก	83
หมู่ที่ 11 บ้านหนองหอยใหม่	93
	1,474

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม (2543: 10)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่ากับ 179 ครัวเรือน โดยมีระดับความเชื่อมั่น 93% ซึ่งมาจากการคำนวณด้วยสูตรของ Yamane (1970) อ้างใน เพ็ญแข แสงแก้ว, (2541: 56) ด้วยสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

ซึ่ง

n = จำนวนของตัวอย่างครัวเรือน

N = จำนวนครัวเรือนทั้งหมด

e = สัดส่วนระหว่างความคลาดเคลื่อนในการสุ่มกับ

ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

(ในที่นี้ใช้ร้อยละ 7 ฉะนั้นค่า $e = 0.07$)

เมื่อแทนค่าสูตร ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 179 ครวเรือน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแยกเป็นหมู่บ้าน โดยใช้สูตรของ Yamane (1970) อังโนเพ็ญแข แสงแก้ว, (2541: 54) ด้วยสูตร

$$n1 = \frac{nN1}{N}$$

เมื่อ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 $n1$ = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มในแต่ละหมู่บ้าน
 $N1$ = จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

ผลการสุ่มตัวอย่างปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนตัวอย่างครัวเรือนในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนตัวอย่างครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งโป่ง	397	48
หมู่ที่ 2 บ้านโฮ่องโน	72	9
หมู่ที่ 3 บ้านปางเหว	107	13
หมู่ที่ 4 บ้านปางไฮ-แม่จิ	108	13
หมู่ที่ 5 บ้านป่าม่วง	225	27
หมู่ที่ 6 บ้านแม่แรม	130	16
หมู่ที่ 7 บ้านหนองหอยเก่า	107	13
หมู่ที่ 8 บ้านปางป่าคา	83	10
หมู่ที่ 9 บ้านแม่เมะ	69	8
หมู่ที่ 10 บ้านโฮ่องนอก	83	10
หมู่ที่ 11 บ้านหนองหอยใหม่	93	12
รวม	1,474	179

หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนที่มีบุคคลอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีการจับสลาก จากบ้านเลขที่ตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 179 ครัวเรือน (ดูรายละเอียดได้ใน ภาคผนวก ก)

เครื่องมือในการวิจัย (Instrument of the Study)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ (interview schedule) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีทั้งแบบคำถามปลายเปิด (open-ended question) และคำถามปลายปิด (close-ended question) มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

1.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ ลักษณะคำถาม ให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง (ข้อที่ 1, 3 และ 4) และให้เติมข้อความลงในช่องว่าง (ข้อที่ 2 และ 5)

1.2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

ลักษณะคำถาม เป็นคำถามชนิดปลายปิด โดยให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งตามระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสาร ในแต่ละประเภทของรายการที่น่าสนใจ โดยข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยใช้ข้อความที่แสดงถึงระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ซึ่งคำถามให้เลือกตอบ 4 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักคำตอบด้วยการให้คะแนนตามวิธี arbitrary weighting ของ Likert (เชดสคัลด์ โทวาสิณธุ์, 2527: 5) กำหนดน้ำหนักคำตอบเป็นคะแนนไว้ดังนี้ เปิดรับทุกวัน = 3 เปิดรับเกือบทุกวัน = 2 เปิดรับบางวัน = 1 ไม่เปิดรับ = 0

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง

2.1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการเมือง ลักษณะคำถาม เป็นคำถามชนิดปลายปิดโดยให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งตามความรู้ของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์โดยให้เลือกตอบ คือ ถูก กับ ผิด ซึ่งถ้าตอบคำถามถูก = 1 คะแนน ถ้าตอบคำถามผิด = 0 มีคำถามจำนวน 18 ข้อ และมีคะแนนเต็ม 18 คะแนน

2.2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง ลักษณะคำถาม เป็นคำถามชนิดปลายปิดโดยให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งตามระดับความสนใจของผู้ให้ข้อมูล มีคำถามจำนวน 18 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยใช้ข้อความที่แสดงถึงระดับความสนใจ ซึ่งคำถามให้เลือกตอบ 4 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักคำตอบด้วยการให้คะแนนตามวิธี arbitrary weighting ของ Likert

(เชดส์คัลล์ โฆวาสันธุ์, 2527: 5) กำหนดน้ำหนักคำตอบเป็นคะแนนไว้ดังนี้ สนใจมาก = 3 สนใจปานกลาง = 2 สนใจน้อย = 1 ไม่สนใจ = 0

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง ลักษณะคำถาม เป็นคำถามชนิดปลายปิดโดยให้เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งตามระดับความบ่อยครั้งของการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูล มีคำถามจำนวน 18 ข้อ ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์โดยประยุกต์ใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยใช้ข้อความที่แสดงถึงระดับความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งคำถามให้เลือกตอบ 4 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักคำตอบด้วยการให้คะแนนตามวิธี arbitrary weighting ของ Likert (เชดส์คัลล์ โฆวาสันธุ์, 2527: 5) กำหนดน้ำหนักของคำตอบเป็นคะแนนไว้ดังนี้ ทุกครั้ง = 3 เกือบทุกครั้ง = 2 บางครั้ง = 1 ไม่เข้าร่วม = 0

การทดสอบเครื่องมือ

(Pretesting of Instrument)

การทดสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบดังนี้

1. ทดสอบความตรงในเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคำถาม และครอบคลุมเนื้อหาในทุกประเด็นที่ต้องการศึกษาหรือไม่ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว

2. ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับชาวบ้านที่บ้านอ้อย หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน เมื่อวันที่ 1-5 ธันวาคม 2543 ซึ่งตำบลห้วยทรายนี้เป็นตำบลที่มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลแม่แรม ดังนั้นจึงมีลักษณะโดยทั่วไปคล้ายกับชาวบ้านที่ตำบลแม่แรม สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างในการทดสอบความเชื่อมั่นได้ จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (measures of internal consistency) เพื่อตรวจสอบข้อความ หรือคำถามทุกข้อมีความสัมพันธ์สูงมากน้อยเพียงใด โดยแยกวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 1.2 การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้อง

ภายในของ Conbach (ประกอบ กรรณสูต, 2528: 42-43) เนื่องจากลักษณะแบบคำตอบเป็นชนิดประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 scale คือทุกวัน เกือบทุกวัน บางวัน และไม่ได้รับผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

2.2 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2.1 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR-20 (ประกอบ กรรณสูต, 2528: 37-38) เนื่องจากลักษณะแบบคำตอบให้เลือกตอบ 2 scale คือ ถูก กับ ผิด

2.3 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2.2 ความสนใจทางการเมือง ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายในของ Conbach และสาเหตุที่เลือกใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาเนื่องจากลักษณะแบบคำตอบเป็นชนิดประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 scale คือ สนใจมาก สนใจปานกลาง สนใจน้อย และไม่สนใจผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

2.4 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายในของ Conbach และสาเหตุที่เลือกใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาเนื่องจากลักษณะแบบคำตอบเป็นชนิดประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ scale คือ ทุกครั้ง เกือบทุกครั้ง บางครั้ง และไม่เข้าร่วมผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การรวบรวมข้อมูล

(Data Collection)

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากการสุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนที่มีบุคคลอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยวิธีการจับฉลากจากบ้านเลขที่ ตามจำนวนของประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 179 คน ซึ่งเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2544 จนถึงวันที่ 25 มีนาคม 2544 จึงได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ และถอดรหัสลงเครื่องคอมพิวเตอร์ หลังจากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS/FW)

2. สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

2.1 การแจกแจงความถี่ (frequency) เพื่อจัดลำดับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของลักษณะทางประชากรของผู้ให้ข้อมูล

2.2 ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อทราบอัตราส่วนทางด้านข้อมูลของลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของลักษณะทางประชากรของผู้ให้ข้อมูล

2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดการกระจาย ลักษณะทางประชากรของผู้ให้ข้อมูล

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณ อาศัยหลักของ Miller อ้างใน วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2531: 20) กำหนดขนาดของชั้นจากระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง เปิดรับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง เปิดรับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00 หมายถึง เปิดรับมาก

ส่วนของการวิเคราะห์ซึ่งเปรียบเทียบระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนแต่ละประเภท ในลักษณะรวมเนื้อหาที่เป็นรายชื่อข้อย่อย ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ มีระยะห่างเท่า ๆ กัน คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับสูง ซึ่งเกณฑ์ในการแบ่งระดับคิดจากคะแนนเต็มรวม (45 คะแนน) หารสาม รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

คะแนนระหว่าง 1 ถึง 15 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 16 ถึง 30 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 31 ถึง 45 หมายถึง ระดับมาก

4. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการเมือง ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณ อาศัยหลักของ Miller อ้างใน วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2531: 20) กำหนดขนาดของชั้นจากระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00 ถึง 6.00 หมายถึง ความรู้น้อย

คะแนนระหว่าง 7.00 ถึง 12.00 หมายถึง ความรู้ปานกลาง

คะแนนระหว่าง 13.00 ถึง 18.00 หมายถึง ความรู้มาก

5. ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์สำหรับพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณ อาศัยหลักของ Miller อ้างใน วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2531: 20) กำหนดขนาดของชั้นจากระดับความสนใจทางการเมือง 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง สนใจน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง สนใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00 หมายถึง สนใจมาก

ส่วนของการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระดับความสนใจทางการเมือง ในลักษณะรวมเนื้อหาที่เป็นรายข้อย่อย ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ มีระยะห่างเท่า ๆ กัน คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับสูง ซึ่งเกณฑ์ในการแบ่งระดับ ถัดจากคะแนนเต็มรวม (54 คะแนน) หารสาม รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

คะแนนระหว่าง 1 ถึง 18 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 19 ถึง 36 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 37 ถึง 54 หมายถึง ระดับมาก

6. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับเกณฑ์มาตรฐานพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณ อาศัยหลักของ Miller อ้างใน วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2531: 20) กำหนดขนาดของชั้นจากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ส่วนของการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในลักษณะรวมเนื้อหาที่เป็นรายข้อย่อย ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ มีระยะห่างเท่า ๆ กัน คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับสูง ซึ่งเกณฑ์ในการแบ่งระดับ คิดจากคะแนนเต็มรวม (54 คะแนน) หารสาม รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

คะแนนระหว่าง 1 ถึง 18 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 19 ถึง 36 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนระหว่าง 37 ถึง 54 หมายถึง ระดับมาก

7. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation) โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลดังนี้

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.00 – 0.29	น้อย
0.30 – 0.70	ปานกลาง
0.71 – 1.00	มาก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

(Research duration)

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปี ตั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 ถึง พฤศจิกายน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 179 คน ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลแบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ทั้งนี้โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร และการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม

1.1 ลักษณะทางประชากร

1.2 การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

1.2.1 ความถี่และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์

1.2.2 ความถี่และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ

1.2.3 ความถี่และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม

2.1 ระดับความรู้พื้นฐานทางการเมือง

2.2 ระดับความสนใจทางการเมือง

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร และการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชน ในตำบลแม่แรม

1.1 ลักษณะทางประชากร (ตารางที่ 5)

1.1.1 เพศ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย กล่าวคือ เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.19 และ เพศหญิง ร้อยละ 45.81

1.1.2 อายุ

กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีอายุเฉลี่ย 34.67 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.28 ปี อายุต่ำสุด 19 ปี และอายุสูงสุด 72 ปี

ช่วงอายุที่มีความถี่สูงสุด คือ ช่วงอายุ 19 ถึง 29 ปี มีร้อยละ 37.43 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 30 ถึง 40 ปี มีร้อยละ 31.84 และ ช่วงอายุ 41 ถึง 50 ปี มีร้อยละ 22.35

1.1.3 การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีระดับการศึกษาตั้งแต่ไม่ได้รับการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 42.46 รองลงมา คือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีร้อยละ 18.99 ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 7.82

1.1.4 อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างประชาชน ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 34.64 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง มีร้อยละ 32.96 และอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพแม่บ้าน มีเพียงร้อยละ 1.68

1.1.5 รายได้ต่อเดือนต่อคน

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ย 3,669.16 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,602.23 บาท รายได้ส่วนตัวสูงสุด 11,000 บาท และรายได้ส่วนตัวต่ำสุด 600 บาท

ช่วงรายได้ที่มีความถี่สูงสุด คือ 1,001 ถึง 3,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 46.37 รองลงมา คือ 3,001 ถึง 5,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 37.99 ส่วนกลุ่มที่มีความถี่เท่ากัน คือร้อยละ 2.79 ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน และสูงกว่า 7,000 บาทต่อเดือน

สรุป ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวโดยสรุปคือ กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นผู้ชาย มีอายุเฉลี่ย 34.67 ปี มีรายได้เฉลี่ย 3,669.16 บาท การศึกษาเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.46) มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนการประกอบอาชีพกลุ่มตัวอย่างประชาชน (ร้อยละ 34.64) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

วิจารณ์ ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 42.46) มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในอดีตการศึกษาระดับประถมศึกษานั้นเป็นระดับที่สูงสุดแล้ว หรือเรียกกันว่าชั้นอ่านออก เขียนได้ และสาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาที่มาจากสภาวะทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องออกจากสถานศึกษาเพื่อกลับมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างประชาชนประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ของตำบลแม่แรม มีที่ดินและแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ สามารถทำการเพาะปลูกได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งสภาพอากาศที่ค่อนข้างเย็นประชาชนจึงนิยมทำสวนไม้ดอก ไม้ประดับ เป็นจำนวนมากซึ่งปัจจุบัน การทำสวนไม้ดอก ไม้ประดับเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนในหมู่บ้าน โดยการเข้าไปรับจ้างทำงานในสวน เช่น ตัดดอกไม้ บำรุงรักษาดิน ถางหญ้า ฯลฯ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร (n = 179 คน)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	97	54.19
หญิง	82	45.81
อายุ (ปี)		
19 ถึง 29	67	37.43
30 ถึง 40	57	31.84
41 ถึง 50	40	22.35
51 ปีขึ้นไป	15	8.38
หมายเหตุ		
อายุเฉลี่ย = 34.67 ปี	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.28 ปี	
อายุต่ำสุด = 19 ปี	อายุสูงสุด = 72 ปี	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	15	8.39
ประถมศึกษา	76	42.46
มัธยมศึกษาตอนต้น	20	11.17
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	34	18.99
อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	20	11.17
ปริญญาตรี	14	7.82
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	62	34.64
แม่บ้าน	3	1.68
พ่อบ้าน	4	2.23
รับจ้าง	59	32.96
ค้าขาย	16	8.94
รับราชการ	11	6.14
พนักงานบริษัทเอกชน/ห้างร้าน	7	3.91
นักเรียน/นักศึกษา	17	9.50
รายได้ต่อเดือนต่อคน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	5	2.79
1,001 ถึง 3,000 บาท	83	46.37
3,001 ถึง 5,000 บาท	68	37.99
5,001 ถึง 7,000 บาท	18	10.06
มากกว่า 7,000 บาทขึ้นไป	5	2.79
หมายเหตุ		
รายได้เฉลี่ย = 3,669.16 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1,602.03 บาท	
รายได้ต่ำสุด = 600 บาท	รายได้สูงสุด = 11,000 บาท	

1.2 ความถี่ และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในตำบลแม่แรม

สื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารการเมืองมากที่สุด คือสื่อโทรทัศน์ มีร้อยละ 100 รองลงมา คือ สื่อวิทยุ มีร้อยละ 45.25 และสื่อหนังสือพิมพ์ มีร้อยละ 34.08 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารการเมืองจาก สื่อมวลชนแต่ละประเภท (n = 179 คน)

ประเภทของสื่อมวลชน	ไม่เปิดรับ		เปิดรับ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	-	-	179	100.00
วิทยุ	98	54.75	81	45.25
หนังสือพิมพ์	118	65.92	61	34.08

1.2.1 ความถี่และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์

1.2.1.1 ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในตำบลแม่แรม

จากการวิเคราะห์ ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม จำนวน 179 คน (ร้อยละ 100) พบว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.38)

เมื่อพิจารณาระดับความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ จำแนกตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความถี่ในการเปิดรับชมเนื้อหา ข่าวสารการเมืองในด้านต่าง ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับความถี่ในการเปิดรับ ได้ ดังนี้ (ตารางที่ 7)

ความถี่การเปิดรับระดับปานกลาง ได้แก่

การชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ (n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.90) กล่าวคือ ได้รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 70.79 รองลงมา คือ รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 19.66 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 9.55

การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (n = 177 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.90) กล่าวคือ ได้รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 74.01 รองลงมา คือ รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 18.08 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 7.91

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง (n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.81) กล่าวคือ ได้รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 58.99 รองลงมา คือ รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 29.78 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 11.23

ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง (n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.73) กล่าวคือ ได้รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 59.55 รองลงมา คือ รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 33.71 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 6.74

การทำงานของรัฐบาล (n = 175 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.63) กล่าวคือ ได้รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 48.00 รองลงมา คือ รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 44.57 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 7.43

ความถี่การเปิดรับระดับน้อย ได้แก่

โฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (n = 173 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับโฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.36) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 65.32 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 32.95 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับโฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.73

โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง (n = 171 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับโฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.35) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 32.16 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับโฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.17

การทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง (n = 168 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่า ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.30) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 73.81 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 22.02 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 4.17

การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (n = 171 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.22) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 77.78 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 22.22 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทุกวัน

การฐานล้อเลียนการเมือง (n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการฐานล้อเลียนการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.20) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 80.90 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 18.54 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการฐานล้อเลียนการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 0.56

การเมืองต่างประเทศ (n = 177 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการการเมืองต่างประเทศ มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.14) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 86.44 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 13.56 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการการเมืองต่างประเทศ ทุกวัน

การทำงานของสมาชิกรัฐสภา (n = 162 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกรัฐสภา มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.07) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 94.44 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 4.32 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการฐานล้อเลียนการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.24

การแถลงนโยบายของพรรคการเมือง (n = 122 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองแถลงนโยบายของพรรคการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.07) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 95.08 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 3.28 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.07

การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (n = 151 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.05) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 94.70 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 5.30 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทุกวัน

การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (n = 139 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ที่ระบุว่าได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.04) กล่าวคือ ได้รับชม 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 96.40 รองลงมา คือ รับชม 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 3.60 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับชมเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทุกวัน

สรุปผลการวิจัย การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรมพบว่าโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.09)

และเมื่อพิจารณาระดับความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ จำแนกตามเนื้อหาของข่าวสาร พบว่า ข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับในระดับปานกลาง คือ ข่าวสารการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ (ค่าเฉลี่ย 1.90) ส่วนเนื้อหาข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับในระดับน้อย ได้แก่ ข่าวสารการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.04)

วิจารณ์ผลการวิจัย เมื่อพิจารณาการเปิดรับข่าวสารการเมืองแยกตามเนื้อหาการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับชมข่าวสารการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์และการทำงานของคณะกรรมการเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การติดตามข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงานของของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นประชาชนมีความคาดหวังไว้อย่างมาก ว่าในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีการโกงการเลือกตั้งเหมือนกับครั้งที่ผ่าน มา ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง และคอยตรวจสอบการเลือกตั้ง ให้มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่ให้มีการซื้อสิทธิ ขายเสียง จึงเปิดรับชมข่าวสารในเรื่อง

เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวมาก เพราะอยากเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ มากน้อยแค่ไหน และทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีวิธีการจัดการกับบุคคลที่ทุจริตการเลือกตั้งได้อย่างไร จึงติดตามข่าวสารในเรื่องดังกล่าวมากกว่าข่าวสารการเมือง ในด้านอื่น ๆ

สาเหตุประการที่สองที่ประชาชนติดตามข่าวสารในเรื่องเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง มากนั้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การติดตามข่าวสารดังกล่าว เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนโดยตรงอีกทั้งพื้นที่บางหมู่บ้านของตำบลแม่แรมตั้งอยู่ในพื้นที่ของเขตอุทยานแห่งชาติ และมีข้อพิพาทกับทางราชการบ่อย ๆ เพราะฉะนั้นประชาชนจึงติดตามข่าวสารดังกล่าว เพื่อติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของทางรัฐบาล ว่ามีดำเนินการในกรณีที่เกิดขึ้นในแต่ละเรื่องอย่างไร และถ้าหากทางราชการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขาอย่างไร

ส่วนในประเด็นเกี่ยวกับ การเปิดรับชมข่าวสารในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง นั้น เห็นได้ว่า การเลือกตั้งที่ครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการเลือกตั้งครั้งประวัติศาสตร์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งหลายประการด้วยกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในขั้นตอนการปฏิบัติ จึงติดตามข่าวสารดังกล่าวค่อนข้างบ่อย เพื่อนำความรู้ในเรื่องดังกล่าวมาใช้ประกอบการออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เช่น ขั้นตอนต่าง ๆ ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อโทรทัศน์ ของประชาชน ในตำบลแม่แรม

เนื้อหาข่าวสารการเมืองที่น่าสนใจ	จำนวน (คน)	ความถี่ของการเปิดรับ (วัน/สัปดาห์)				ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ			
1) การชุมนุมประท้วงการร้องทุกข์	178	35	19.66	126	70.79	1.90	0.50	ปานกลาง
2) การทำงานของคณะกรรมการเลือกตั้ง	177	32	18.08	131	74.01	1.90	0.53	ปานกลาง
3) ความรู้เกี่ยวกับทางเลือกตั้ง	178	53	29.78	105	58.99	1.81	0.61	ปานกลาง
4) ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง	178	60	33.71	106	59.55	1.73	0.58	ปานกลาง
5) การทำงานของรัฐสภา	175	78	44.57	84	48.00	1.63	0.52	ปานกลาง
6) โฆษณั้กขวนวให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	173	113	65.32	57	32.95	1.36	0.50	น้อย
7) โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง	171	114	66.67	55	32.16	1.35	0.54	น้อย
8) การทำงานขององค์กรเอกชนเพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง	168	124	73.81	37	22.02	1.30	0.42	น้อย
9) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	171	133	77.78	38	22.22	1.22	0.41	น้อย
10) การดูสื่อเลินการเมือง	178	144	80.90	33	18.54	1.20	0.62	น้อย
11) การเมืองต่างประเทศ	177	153	86.44	24	13.56	1.14	0.34	น้อย
12) การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา	162	153	94.44	7	4.32	1.07	0.30	น้อย
13) การแถลงนโยบายของพรรคการเมือง	122	116	95.08	4	3.28	1.07	0.31	น้อย
14) การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	151	143	94.70	8	5.30	1.05	0.22	น้อย
15) การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	139	134	96.40	5	3.60	1.04	0.19	น้อย
ผลรวมเฉลี่ย						1.38	0.44	น้อย

1.2.1.2 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์

จากการกำหนดค่าคะแนนของระดับการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 3 นั้น สามารถคำนวณค่าคะแนน และค่าคะแนนเฉลี่ย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 8)

จากการวิเคราะห์ระดับการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม พบว่า จากคะแนนเต็มของการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ จำนวน 45 คะแนน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมการเปิดรับชมข่าวสารการเมือง ในช่วงระดับคะแนนระหว่าง 16 ถึง 30 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด คือ 142 คน คิดเป็นร้อยละ 79.33 รองลงมา คือ ช่วงระดับคะแนนระหว่าง 1 ถึง 15 คะแนน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 20.11 ส่วนช่วงระดับคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงระดับคะแนนระหว่าง 31 ถึง 45 คะแนน มีจำนวนเพียง 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.56 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 19.58 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.84 กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมการเปิดรับชมต่ำสุด 7 คะแนน และคะแนนรวมการเปิดรับชมสูงสุด 40 คะแนน (ตารางที่ 8)

วิจารณ์ผลการวิจัย โดยภาพรวมของระดับการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 79.33) โดยมีระดับการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง (ช่วงระดับคะแนน 16 ถึง 30 คะแนน) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (ตั้งแต่ พุทธศักราช - มีนาคม พ.ศ. 2544) อยู่ในช่วงที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ข่าวสารทางการเมือง ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การชุมนุมประท้วง/การเรียกร้อง หรือข่าวสารการเมืองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งข่าวสารการเมืองที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นข่าวสารที่ประชาชนให้ความสนใจทั้งสิ้น

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวม การเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำนวน ตามช่วงระดับคะแนน ($n = 179$ คน)

ช่วงระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1 ถึง 15	36	20.11	เปิดรับน้อย
16 ถึง 30	142	79.33	เปิดรับปานกลาง
31 ถึง 45	1	0.56	เปิดรับมาก
รวม	179	100	

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย = 19.58 คะแนน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.84 คะแนน

คะแนนต่ำสุด = 7 คะแนน คะแนนสูงสุด = 40 คะแนน คะแนนเต็ม = 45 คะแนน

1.2.2 ความถี่ และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ

1.2.2.1 ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ

จากการวิเคราะห์ การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน พบว่า มีผู้เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ จำนวน 81 คน (ร้อยละ 45.25) และไม่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ จำนวน 98 คน (ร้อยละ 54.75) (ตารางที่ 6) และเมื่อวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ร้อยละ 45.25 หรือ จำนวน 81 คน พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ มีระดับความถี่ในการเปิดรับ ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.09)

เมื่อพิจารณาระดับความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ จำแนกตามเนื้อหาของข่าวสารการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีระดับความถี่ในการเปิดรับฟัง ในระดับที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับความถี่ในการเปิดรับ ได้ดังนี้ (ตารางที่ 7)

ความถี่การเปิดรับระดับน้อย ได้แก่

การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (n = 78 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.23) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 76.92 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 23.08 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทุกวัน

การชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ (n = 79 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.22) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 79.75 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 18.99 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.26

ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง (n = 80 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.22) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 85.00 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 13.75 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.25

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง (n = 78 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความรู้การเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.15) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 84.62 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 15.38 และไม่พบว่ามีความถี่การเปิดรับเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับความรู้การเลือกตั้ง ทุกวัน

โฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (n = 65 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.09) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 92.31 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 6.15 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับโฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.54

โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง (n = 58 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับโฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.09) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 85.00 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 13.75 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับโฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.25

การทำงานของรัฐบาล (n = 73 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.08) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 93.15 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 5.48 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 1.37

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับ
ฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความถี่การเปิดรับ
ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.03) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 97.44 รองลงมา คือ รับ
ฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 2.56 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสาร
การเมืองเกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทุกวัน

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.03) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 97.44 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 2.56 และไม่พบว่ามียกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา ทุกวัน

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับ
ฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง มีความถี่การเปิดรับใน
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.03) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 96.77 รองลงมา คือ รับฟัง
4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 3.23 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสาร
การเมืองเกี่ยวกับการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง ทุกวัน

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับ
ฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการเมืองต่างประเทศ มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่า
เฉลี่ย 1.02) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 98.39 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์
มีร้อยละ 1.61 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการ
เมืองต่างประเทศ ทุกวัน

การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (n = 67 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.01) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 98.51 รองลงมา คือ รับฟัง 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 1.49 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทุกวัน

การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (n = 40 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ที่ระบุว่า ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.00) กล่าวคือ ได้รับฟัง 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 100 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้รับฟังเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง 4-6 วัน/สัปดาห์ และ ทุกวัน

สรุปผลการวิจัย ความถี่การเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุของประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความถี่ของการเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับความถี่ความถี่ของการเปิดรับ จำแนกตามเนื้อหาของข่าวสาร ได้แก่ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.23) รองลงมา คือ เนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับเรื่องการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ (ค่าเฉลี่ย 1.22) และข่าวสารการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับฟัง ในระดับน้อย คือ เนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.00)

วิจารณ์ผลการวิจัย ความถี่การเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เห็นได้ว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ลักษณะของรูปแบบการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง และคุณภาพของเนื้อหาข่าวสารในปัจจุบัน มุ่งเน้นการเสนอข่าวที่รวดเร็วทันเหตุการณ์ เสนอมุมมองที่หลากหลายมากกว่ามุ่งเน้นให้ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองแก่ผู้รับ ผู้เปิดรับได้รับข่าวสารที่เป็นความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ต่าง ๆ วันต่อวัน มากกว่าได้รับความรู้พื้นฐานทางการเมืองที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางการเมือง ระบบการเมือง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาจเป็นเพราะ ศักยภาพและข้อจำกัดด้านเวลา หรือเนื้อหาในการนำเสนอของสื่อเองที่ไม่สามารถทำได้

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ของประชาชน ในตำบลแม่แรม

เนื้อหาข่าวสารการเมืองที่น่าสนใจ	ความถี่ของการเปิดรับ (วัน/สัปดาห์)						ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	จำนวน (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)			
1) การทำงานของคณะกรรมการเลือกตั้ง	78	60	76.92	18	23.08	-	1.23	0.67	น้อย
2) การชุมนุมประท้วงการร้องทุกข์	79	63	79.75	15	18.99	1	1.26	0.67	น้อย
3) ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง	80	68	85.00	11	13.75	1	1.25	0.64	น้อย
4) ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง	78	66	84.62	12	15.38	-	1.15	0.62	น้อย
5) โฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	65	60	92.31	4	6.15	1	1.54	0.57	น้อย
6) โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง	58	54	93.10	3	5.17	1	1.73	0.54	น้อย
7) การทำงานของรัฐบาล	73	68	93.15	4	5.48	1	1.37	0.57	น้อย
8) การทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง	53	50	94.34	3	5.66	-	1.06	0.50	น้อย
9) การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	39	38	97.44	1	2.56	-	1.03	0.43	น้อย
10) การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา	35	34	97.14	1	2.86	-	1.03	0.42	น้อย
11) การแถลงนโยบายของพรรคการเมือง	31	30	96.77	1	3.23	-	1.03	0.40	น้อย
12) การเมืองต่างประเทศ	62	61	98.39	1	1.61	-	1.02	0.49	น้อย
13) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	67	66	98.51	1	1.49	-	1.01	0.50	น้อย
14) การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	40	40	100	-	-	-	1.00	0.42	น้อย
ผลรวมเฉลี่ย							1.09	0.53	น้อย

1.2.2.2 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ

จากการกำหนดค่าคะแนนของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 3 นั้น สามารถ คำนวณค่าคะแนน และค่าคะแนนเฉลี่ย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 10)

จากการวิเคราะห์ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีคะแนนรวมการเปิดรับฟังข่าวสารการเมือง ในช่วงระดับคะแนนระหว่าง 0 ถึง 14 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด คือ 68 คน คิดเป็นร้อยละ 83.95 รองลงมา คือ ช่วงระดับคะแนนระหว่าง 15 ถึง 28 คะแนน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.05 และไม่พบกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับฟังข่าวสารการเมืองในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 11.40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.06 กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีคะแนนรวมการเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ต่ำสุด 4 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมการเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุสูงสุด 27 คะแนน (ตารางที่ 10)

วิจารณ์ผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.95 มีระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ข้อจำกัดบางประการของสื่อวิทยุที่ไม่สามารถทำให้ประชาชนสนใจในการติดตามรับฟังข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพของสัญญาณที่ใช้ในการกระจายเสียง และรายการที่นำเสนอทางสื่อวิทยุนั้น มีรายการเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองในปริมาณที่ค่อนข้างน้อย ส่วนมากเป็นรายการเกี่ยวกับการให้ความบันเทิง เช่น รายการเพลง เป็นต้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างติดตามฟังข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อวิทยุในบางช่วงเวลานั้น จึงส่งผลต่อคะแนนรวมของการเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อในระดับที่น้อย

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวม การเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตาม ช่วงระดับคะแนน (n = 81 คน)

ช่วงระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1 ถึง 14 คะแนน	68	83.95	เปิดรับน้อย
15 ถึง 28 คะแนน	13	16.05	เปิดรับปานกลาง
29 ถึง 42 คะแนน	-	-	เปิดรับมาก
รวม	81	100	

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย = 11.40 คะแนน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.06 คะแนน

คะแนนต่ำสุด = 4 คะแนน คะแนนสูงสุด = 27 คะแนน คะแนนเต็ม = 42 คะแนน

1.2.3 ความถี่ และระดับการเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์

1.2.3.1 การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม มีผู้เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 34.08) และไม่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 118 คน (ร้อยละ 65.92) (ตารางที่ 6) และจากการวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ร้อยละ 34.08 หรือ จำนวน 61 คน พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชน มีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.27)

เมื่อพิจารณาระดับความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่จำแนกตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความถี่ในการเปิดรับที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับความถี่การเปิดรับ ได้ดังนี้ (ตารางที่ 11)

ความถี่การเปิดรับระดับปานกลาง ได้แก่

การรู้หนังสือเลี่ยนการเมือง ($n = 60$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการรู้หนังสือเลี่ยนการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.77) กล่าวคือ ได้อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 31.67 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการรู้หนังสือเลี่ยนการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 8.33

การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ($n = 60$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.57) กล่าวคือ ได้อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 46.67 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 3.33

ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง (n = 59 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.54) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 50.85 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 44.07 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 5.08

การชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ (n = 60 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ มีความถี่การเปิดรับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.53) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 46.67 ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์ ทุกวัน มีเพียงร้อยละ 3.33

ความถี่การเปิดรับระดับน้อย ได้แก่

การทำงานของรัฐบาล (n = 59 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.34) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 66.10 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 33.90 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ทุกวัน

ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง (n = 60 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.33) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 33.33 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทุกวัน

โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง (n = 21 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับโฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.19) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 80.95 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 19.50 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับโฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง ทุกวัน

การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (n = 56 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.18) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 82.14 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 17.86 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทุกวัน

การทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง (n = 54 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.15) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 85.19 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 14.81 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง ทุกวัน

โฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (n = 16 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับโฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.13) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 87.50 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 12.50 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับโฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทุกวัน

การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (n = 18 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.11) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 11.11 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทุกวัน

การเมืองต่างประเทศ (n = 58 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการเมืองต่างประเทศ มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.09) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 91.38 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 8.62 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชน ที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการเมืองต่างประเทศ ทุกวัน

การแถลงนโยบายของพรรคการเมือง (n = 24 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.08) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 8.33 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง ทุกวัน

การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา (n = 51 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.06) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 94.12 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 5.88 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา ทุกวัน

การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (n = 53 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่ระบุว่า ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความถี่การเปิดรับในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.04) กล่าวคือ ได้อ่าน 1-3 วัน/สัปดาห์ ร้อยละ 96.23 รองลงมา คือ อ่าน 4-6 วัน/สัปดาห์ มีร้อยละ 3.77 และไม่พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่ได้อ่านเนื้อหาข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทุกวัน

สรุปผลการวิจัย ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.27) และเมื่อพิจารณาระดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำแนกตามเนื้อหาข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน อ่านข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการรื้อถอนล้อเลื่อนการเมือง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.77) รองลงมาคือ ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับเรื่องการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย 1.57) และข่าวสารการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนอ่านในระดับน้อย คือ ข่าวสารการเมือง เรื่องเกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ค่าเฉลี่ย 1.04)

วิจารณ์ผลการวิจัย ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ มีจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งมีข้อจำกัดทางด้านการศึกษา คือมีการศึกษาในระดับต่ำ อีกทั้งยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงเปิดรับสื่ออื่นมากกว่า เพราะมีความสะดวกในการเปิดรับ อีกทั้งพื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบลแม่แรม อยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอแม่ริม จึงไม่สะดวกในการเดินทางออกมารับซื้อหนังสือพิมพ์ อีกทั้งหนังสือพิมพ์ยังมีข้อจำกัดในเรื่องความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสาร เมื่อเทียบกับสื่อประเภทอื่น

แต่หนังสือพิมพ์ก็มีข้อที่ได้เปรียบกว่าสื่ออื่นตรงที่ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่เอกชนเป็นเจ้าของ ทำให้มีความเป็นอิสระในการนำเสนอข่าวสารได้มากกว่าสื่อโทรทัศน์ และวิทยุ ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ข่าวสารบางอย่างที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ นั้นมีความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หนังสือพิมพ์สามารถให้รายละเอียดของข่าวสารได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ที่มีข้อจำกัดในเรื่องเนื้อหา และเวลาการนำเสนอ อีกทั้งเนื้อหาภายในของหนังสือพิมพ์มีความหลากหลาย ทั้งเนื้อหาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความบันเทิง เศรษฐกิจ ตลอดจนข่าวสารที่เป็นข่าวสารทางด้านการเมือง ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางคนนิยมเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ ถึงแม้มีจำนวนคนที่เปิดรับน้อยก็ตาม

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การมีรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนึ่งสื่อพิมพ์ ของประชาชน ในตำบลแม่เฒ่า

เนื้อหาข่าวสารการเมืองที่น่าสนใจ	ความถี่ของการมีรับ (วัน/สัปดาห์)				ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	จำนวน (คน)	1-3 วัน/สัปดาห์ (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	
1) การดูสื่อเล่นการเมือง	60	19	31.67	36	60.00	5	8.33
2) การทำงานของคณะกรรมการเลือกตั้ง	60	28	46.67	30	50.00	2	3.33
3) ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง	59	30	50.85	26	44.07	3	5.08
4) การชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์	60	30	50.00	28	46.67	2	3.33
5) การทำงานของรัฐบาล	59	39	66.10	20	33.90	-	-
6) ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง	60	40	66.67	20	33.33	-	-
7) โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง	21	17	80.95	4	19.05	-	-
8) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง	56	46	82.14	10	17.86	-	-
9) การทำงานขององค์กรเอกชนเพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง	54	46	85.19	8	14.81	-	-
10) โฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	16	14	87.50	2	12.50	-	-
11) การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	18	16	88.89	2	11.11	-	-
12) การเมืองต่างประเทศ	58	53	91.38	5	8.62	-	-
13) การแถลงนโยบายของพรรคการเมือง	24	22	91.67	2	8.33	-	-
14) การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา	51	48	94.12	3	5.88	-	-
15) การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	53	51	96.23	2	3.77	-	-
ผลรวมเฉลี่ย						1.27	0.59

1.2.3.2 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์

จากการกำหนดค่าคะแนนของระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 3 นั้น สามารถ คำนวณค่าคะแนน และค่าคะแนนเฉลี่ย ได้ดังนี้ (ตารางที่ 12)

และจากการวิเคราะห์ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จากคะแนนเต็มของการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำนวน 45 คะแนน พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ในช่วงระดับคะแนนระหว่าง 16 ถึง 30 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด คือ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 รองลงมา คือ มีคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ในช่วงระดับคะแนน 1 ถึง 15 คะแนน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 และไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับมาก โดยมีคะแนนรวมเฉลี่ย 15.26 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.23 และกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ต่ำสุด 6 คะแนน และมีคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์สูงสุด 30 คะแนน

วิจารณ์ผลการวิจัย ระดับของการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนเกินครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 54.10 เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนรวมอยู่ในช่วงระดับคะแนน 16 – 30 คะแนน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีข้อได้เปรียบกว่าสื่อประเภทอื่นตรงที่สามารถให้เนื้อหา และรายละเอียดของข่าวสารได้มากกว่า รวมทั้งข่าวสารที่นำเสนอมีความหลากหลาย ทำให้ผู้เปิดรับสามารถเลือกเปิดรับได้อย่างอิสระ แต่ก็มีข้อจำกัดตรงที่ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา ไม่สามารถติดตามอ่านเนื้อหาของข่าวสารการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ได้มากนัก ทำให้คะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อหนังสือพิมพ์จึงอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน ($n = 61$ คน)

ช่วงระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1 ถึง 15 คะแนน	28	45.90	เปิดรับน้อย
17 ถึง 30 คะแนน	33	54.10	เปิดรับปานกลาง
31 ถึง 45 คะแนน	-	-	เปิดรับมาก
รวม	61	100	

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย = 15.26 คะแนน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.23 คะแนน

คะแนนต่ำสุด = 6 คะแนน คะแนนสูงสุด = 30 คะแนน คะแนนเต็ม = 45 คะแนน

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม

2.1 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง

จากการกำหนดค่าคะแนนของแบบทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเมือง จำนวน 18 ข้อ มีคะแนนรวมเต็ม 18 คะแนน จากการวิเคราะห์คะแนนรวมความรู้พื้นฐานทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่แรม จำนวน 179 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีคะแนนรวมเฉลี่ย 10.10 คะแนน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่กำหนด (บทที่ 3) เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมความรู้พื้นฐานทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.97 คะแนน กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีคะแนนรวมความรู้พื้นฐานทางการเมืองในช่วงคะแนนระหว่าง 7 ถึง 13 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด คือ 120 คน (ร้อยละ 67.04) รองลงมา คือ ช่วงระดับคะแนนระหว่าง 14 ถึง 18 คะแนน มีจำนวน 39 คน (ร้อยละ 21.79) และมีคะแนนรวมระหว่าง 1 ถึง 6 คะแนน มีจำนวน 20 คน (ร้อยละ 11.17) ตารางที่ 13

วิจารณ์ผลการวิจัย ความรู้พื้นฐานทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้าหากเรามองถึงการณรงค์การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา (6 มกราคม 2544) ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งโดยรวม ทั้งในส่วนของ การณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการให้ความรู้จากหน่วยงานราชการ สถาบันทางการเมือง และการหาเสียงของพรรคการเมือง ได้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวคือ สามารถใช้สื่อ (วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจอื่น ๆ) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้พอสมควร

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับทัศนะของ Mc combs and Shaw (1977: 5) ที่กล่าวว่า ประชาชนได้รับการเรียนรู้จากสื่อมวลชนไม่เพียงแต่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาสังคมหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทุกวัน เขายังมีโอกาสดูแลเรียนรู้ว่ามันมีความสำคัญมากน้อยแค่ไหน ถ้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราวนั้น ๆ และสอดคล้องกับปรเม สตะเวทิน (2533: 157) ที่ว่าสื่อมวลชนสามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ และความคิดเห็นทางด้านการเมือง การปกครอง ทำให้เกิดความสนใจ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวการเมือง ทำให้เกิดทัศนคติทางการเมือง การปกครอง และทำให้เกิดการปฏิบัติ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง

และผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับ ธนัน อนุมานราชธน (2535: 49) ที่ได้ศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติของประชาชนในชนบท ศึกษาเขตอำเภอหาดง ในปี พ.ศ. 2535 พบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า 1) เงื่อนไขของลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน 2) เวลาที่ใช้ในการศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวมความรู้พื้นฐานทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน (n = 179 คน)

ช่วงระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
4 ถึง 6 คะแนน	20	11.17	มีความรู้น้อย
7 ถึง 13 คะแนน	120	67.04	มีความรู้ปานกลาง
14 ถึง 17 คะแนน	39	21.79	มีความรู้มาก
รวม	179	100	

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย = 10.10 คะแนน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.97 คะแนน

คะแนนต่ำสุด = 4 คะแนน คะแนนสูงสุด = 17 คะแนน คะแนนเต็ม = 18 คะแนน

2.2 ความสนใจทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม

จากการวิเคราะห์ความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชน จำนวน 179 คน พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.84) โดยให้ความสนใจทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ที่ระดับแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาระดับความสนใจทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน จำแนกตามความสนใจทางการเมืองแต่ละประเภท พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ที่ระดับแตกต่างกัน สามารถแยกระดับความสนใจทางการเมือง ได้ดังนี้

ความสนใจทางการเมืองระดับมาก ได้แก่

ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น (n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.96) กล่าวคือ มีความสนใจมาก ร้อยละ 97.20 รองลงมาคือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 1.68 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 1.12

ความสนใจในการเรียกร้องให้มีการจัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน (n = 179 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการเรียกร้องให้มีการจัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.91) กล่าวคือ มีความสนใจมาก ร้อยละ 92.74 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 5.03 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 2.23

ความสนใจในการแจ้งข่าวสารทุจริตการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับทราบ (n = 177 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการแจ้งข่าวสารทุจริตการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับทราบ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.56) กล่าวคือ มีความสนใจมาก ร้อยละ 58.19 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 39.55 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 1.12

ความสนใจในการไปตรวจรายชื่อของตนเองในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการไปตรวจรายชื่อของตนเองในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.51) กล่าวคือ มีความสนใจมาก ร้อยละ 57.87 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 34.83 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 7.30

ความสนใจทางการเมืองระดับปานกลาง ได้แก่

ความสนใจในการติดตามข่าวสารการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน

(n = 179 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการติดตามข่าวสารการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.41) กล่าวคือ มีความสนใจปานกลาง ร้อยละ 48.60 รองลงมา คือ สนใจมาก มีร้อยละ 46.37 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 5.03

ความสนใจในการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

(n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.40) กล่าวคือ มีความสนใจปานกลาง ร้อยละ 53.93 รองลงมา คือ สนใจมาก มีร้อยละ 43.26 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 2.81

ความสนใจในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ที่ประชุมรับทราบ

(n = 179 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ที่ประชุมรับทราบ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.23) กล่าวคือ มีความสนใจมาก ร้อยละ 44.69 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 33.52 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 21.79

ความสนใจในการลงชื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ทุจริต (n = 177 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการลงชื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ทุจริต ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.14) กล่าวคือ มีความสนใจปานกลาง ร้อยละ 74.58 รองลงมา คือ สนใจมาก มีร้อยละ 19.77 และมีความสนใจน้อย ร้อยละ 5.65

ความสนใจในการพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับการเมืองกับผู้อื่น (n = 179 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองกับผู้อื่น ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.94) กล่าวคือ มีความสนใจปานกลาง ร้อยละ 71.51 รองลงมา คือ สนใจน้อย มีร้อยละ 17.32 และมีความสนใจมาก ร้อยละ 17.32

ความสนใจในการศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (n = 176 คน)

กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.93) กล่าวคือ มีความสนใจปานกลาง ร้อยละ 46.59 รองลงมา คือ สนใจน้อย มีร้อยละ 30.11 และมีความสนใจมาก ร้อยละ 23.30

ความสนใจทางการเมืองระดับน้อย ได้แก่

**ความสนใจในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมท้องถิ่นการบริหารส่วนตำบล
จัดขึ้น (n = 137 คน)**

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการเข้าร่วมรับฟังการประชุมท้องถิ่นการบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.30) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 75.91 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 18.25 และมีความสนใจมาก ร้อยละ 5.84

ความสนใจในการฟังแถลงนโยบายของพรรคการเมือง (n = 168 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการฟังแถลงนโยบายของพรรคการเมือง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.24) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 83.93 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 8.33 และมีความสนใจมาก ร้อยละ 7.74

ความสนใจในการเข้าร่วมเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (n = 109 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการเข้าร่วมเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.24) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 85.32 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 11.93 และมีความสนใจมาก ร้อยละ 2.75

ความสนใจในการสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง (n = 86 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการสมัครเป็นสมาชิกขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.17) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 85.32 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง ร้อยละ 11.93 และมีความสนใจมาก ร้อยละ 4.65

ความสนใจในการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน (n = 58 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.16) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 91.38 รองลงมา คือ สนใจมาก มีร้อยละ 6.90 และมีความสนใจปานกลาง ร้อยละ 1.72

ความสนใจในการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง (n = 40 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.05) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 95.00 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 5.00 และไม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจเรื่องการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในระดับมาก

ความสนใจในการช่วยงานในกองอำนวยการการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (n = 48 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการช่วยงานในกองอำนวยการการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.04) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 95.83 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง มีร้อยละ 4.17 และไม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจ เรื่องการช่วยงานในกองอำนวยการการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับมาก

ความสนใจในการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง (n = 64 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจทางการเมือง เรื่องการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.02) กล่าวคือ มีความสนใจน้อย ร้อยละ 98.44 รองลงมา คือ สนใจปานกลาง ร้อยละ 1.56 และไม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความสนใจในการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียงในระดับมาก

สรุป ผลการวิจัยความสนใจทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม พบว่า โดยภาพรวมแล้วประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีความสนใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.84) กล่าวคือ ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.96) รองลงมาคือ ความสนใจในการเรียกร้องให้มีการจัดการประชุมชาวบ้าน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.91) และความสนใจที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.02) ก็คือความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง

วิจารณ์ผลการวิจัย ความสนใจทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม เห็นได้ว่า ความสนใจทางการเมืองที่กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสนใจมากที่สุดนั้น เป็นความสนใจในเรื่องที่ใกล้ชิด และมีผลกระทบต่อตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การประชุมปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับความร่วมมือภายในชุมชน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ ถ้ามองในแง่ของการสื่อสารสื่อมวลชนควรมีบทบาทอย่างมากในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในชุมชน ซึ่งเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน และเพื่อเป็นตัวอย่าง หรือแนวทางแก่หมู่บ้านที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ ให้เกิดความสนใจที่เข้ามารวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมให้แก่ชุมชนของตนเองให้มากขึ้น

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม

ความสนใจทางการเมือง	ระดับความสนใจ										ความหมาย
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (คน)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1) เมื่อชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว	178	2	1.12	3	1.68	173	97.20	2.96	0.33		มาก
2) เมื่อชุมชนเกิดปัญหาขึ้น ท่านสนใจที่จะเรียกร้องให้มีการจัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	179	4	2.23	9	5.03	166	92.74	2.91	0.36		มาก
3) เมื่อท่านพบการทุจริตในการเลือกตั้ง ท่านสนใจที่จะแจ้งข่าวให้ทาง คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ทราบ	177	4	2.26	70	39.55	103	58.19	2.56	0.60		มาก
4) ท่านสนใจที่จะไปตรวจรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	178	13	7.30	62	34.83	103	57.87	2.51	0.66		มาก
5) ท่านสนใจติดตามข่าวสารการเมืองที่ท่านนำเสนอผ่านสื่อมวลชน	179	9	5.03	87	48.60	83	46.37	2.41	0.59		ปานกลาง
6) ท่านสนใจที่จะชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิลงคะแนน	178	5	2.81	96	53.93	77	43.26	2.40	0.57		ปานกลาง
7) เมื่อมีการประชุม ท่านสนใจที่จะเสนอปัญหาต่างๆให้ที่ประชุมได้รับทราบ	179	39	21.79	60	33.52	80	44.69	2.23	0.78		ปานกลาง
8) ท่านสนใจที่จะลงชื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ทุจริต	177	10	5.65	132	74.58	35	19.77	2.14	0.53		ปานกลาง
9) ท่านสนใจที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น	179	31	17.32	128	71.51	20	11.17	1.94	0.53		ปานกลาง
10) ท่านสนใจที่จะศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	176	53	30.11	82	46.59	41	23.30	1.93	0.77		ปานกลาง
11) ถ้าคณะกรรมการสภาตำบลเปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมรับฟังการประชุม ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมรับฟัง	137	104	75.91	25	18.25	8	5.84	1.30	0.75		น้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ความสนใจ	ระดับความสนใจ						ความเหมาะสม
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	
12) ท่านสนใจที่จะฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัคร รับเลือกตั้ง	168	141	83.93	14	8.33	13	0.64
13) ท่านสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกองค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง	109	93	85.32	13	11.93	3	0.67
14) เมื่อมีการเลือกตั้ง ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นกรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้ง	86	75	87.21	7	8.14	4	0.68
15) เมื่อมีการเลือกตั้งผู้รับบ้าน ท่านสนใจที่จะลงสมัคร รับเลือกตั้ง	58	53	91.38	1	1.72	4	0.62
16) เมื่อมีพรรคการเมืองมาติดต่อให้ท่านเป็นสมาชิก ท่านสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นๆ	40	38	95.00	2	5.00	-	0.45
17) ท่านสนใจที่จะช่วยงานในกองอำนวยการเลือกตั้ง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	48	46	95.83	2	4.17	-	0.47
18) ท่านสนใจที่จะช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง	64	63	98.44	1	1.56	-	0.49
ผลรวมความถี่							
							ปานกลาง

2.2.1 ระดับความสนใจทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่แรม

จากการกำหนดค่าคะแนนของระดับความสนใจทางการเมือง จำนวน 18 ข้อ มีคะแนนรวมเต็ม 54 คะแนน จากการวิเคราะห์คะแนนรวมความสนใจทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่แรม จำนวน 179 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมเฉลี่ย 28.55 คะแนน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่กำหนด (บทที่ 3) เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนรวมความสนใจทางการเมืองในช่วงคะแนนระหว่าง 19 ถึง 36 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด คือ 165 คน (ร้อยละ 92.18) รองลงมา คือ ช่วงระดับคะแนนระหว่าง 37 ถึง 54 คะแนน มีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 6.14) และกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมระหว่าง 1 ถึง 18 คะแนน มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 3 คน (ร้อยละ 1.68) (ตารางที่ 15)

จากการวิเคราะห์ระดับความสนใจทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่แรม พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.18 มีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง รองลงมา คือ มีความสนใจในระดับมาก ร้อยละ 6.14 และพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจทางการเมืองในระดับน้อย มีเพียง ร้อยละ 1.68

วิจารณ์ผลการวิจัย ระดับความสนใจทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีความสนใจทางการเมืองในเรื่องที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นตลอดจนการมีความสนใจในการที่เสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ผู้อื่นได้รับทราบและหาทางแก้ไข ซึ่งความสนใจดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน ในชนบทไทย และปัจจุบันเห็นได้ว่าชุมชนเกิดความเข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิม เพราะในชุมชนเริ่มมีการรวมตัวกันเพื่อที่จะทำให้ชุมชนของตนเองมีความเข้มแข็ง ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ส่วนหนึ่งมาจากการที่สื่อมวลชนเริ่มให้ความสนใจในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการร่วมกันทำกิจกรรมภายในชุมชนมากขึ้น และเมื่อประชาชนได้รับข่าวสารดังกล่าว จึงเกิดความสนใจเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ ส่งผลให้คะแนนรวมของความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นในระดับที่มาก

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ของคะแนนรวม
ความสนใจทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับคะแนน
(n = 179 คน)

ช่วงระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
12 ถึง 18 คะแนน	3	1.68	มีความสนใจน้อย
19 ถึง 36 คะแนน	165	92.18	มีความสนใจปานกลาง
37 ถึง 45 คะแนน	11	6.14	มีความสนใจมาก
รวม	179	100	

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย = 28.55 คะแนน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.05 คะแนน

คะแนนต่ำสุด = 12 คะแนน คะแนนสูงสุด = 45 คะแนน คะแนนเต็ม = 54 คะแนน

2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม

จากการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15)

เมื่อพิจารณาระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง แยกตามกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น พบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกัน สามารถแยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกิจกรรมทางการเมือง ได้ดังนี้ (ตารางที่ 16)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับมาก ได้แก่

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (n = 179 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.99) กล่าวคือ ไปใช้สิทธิทุกครั้ง ร้อยละ 98.88 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 1.12

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน (n = 178 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.99) กล่าวคือ ไปใช้สิทธิทุกครั้ง ร้อยละ 98.88 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 1.12

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (n = 179 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.97) กล่าวคือ ไปใช้สิทธิทุกครั้ง มีร้อยละ 97.21 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 2.79

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (n = 176 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ในระดับมาก (2.97) กล่าวคือ ไปใช้สิทธิทุกครั้ง มีร้อยละ 97.73 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 2.27

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งกำนัน ($n = 178$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งกำนัน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.96) กล่าวคือ ไปใช้สิทธิทุกครั้ง ร้อยละ 96.07 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 3.93

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ($n = 177$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในระดับมาก (2.96) กล่าวคือ ไปใช้สิทธิทุกครั้ง ร้อยละ 96.05 รองลงมา คือ ไปใช้สิทธิเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 3.95

การชักชวนให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ($n = 177$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการชักชวนให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.90) กล่าวคือ ชักชวนทุกครั้ง ร้อยละ 90.40 รองลงมา คือ เกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 9.04 และชักชวนบางครั้ง มีร้อยละ 0.56

การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ($n = 179$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.69) กล่าวคือ เข้าร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 77.65 รองลงมา คือ เข้าร่วมเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 13.41 และเข้าร่วมเป็นบางครั้ง มีร้อยละ 8.94

การเข้าร่วมประชุมที่หมู่บ้านจัดขึ้น ($n = 178$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมที่หมู่บ้านจัดขึ้น ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.40) กล่าวคือ เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ร้อยละ 55.06 รองลงมา คือ เข้าร่วมเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 29.78 และเข้าร่วมประชุมเป็นบางครั้ง มีร้อยละ 15.15

การไปตรวจดูรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ($n = 177$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการไปตรวจดูรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.21) กล่าวคือ ไปตรวจดูรายชื่อทุกครั้ง ร้อยละ 46.33 รองลงมา คือ เกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 28.25 และไปตรวจดูเป็นบางครั้ง ร้อยละ 25.42

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง ได้แก่

ฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($n = 149$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง (กล่าวคือ ฟังเป็นบางครั้ง ร้อยละ 89.26 รองลงมา คือ ฟังเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 8.05 และฟังทุกครั้งที่มีการแถลงนโยบาย มีร้อยละ 2.69

การร่วมประท้วงการทำงานของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง ($n = 29$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการเข้าร่วมประท้วงการทำงานของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.86) กล่าวคือ เข้าร่วมเป็นบางครั้ง ร้อยละ 41.38 รองลงมา คือ เข้าร่วมเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 31.03 และเข้าร่วมทุกครั้ง มีร้อยละ 27.59

การช่วยงานในหน่วยเลือกตั้ง ($n = 35$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการช่วยงานในหน่วยเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.74) กล่าวคือ ช่วยงานเป็นบางครั้ง ร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ ช่วยงานทุกครั้ง มีร้อยละ 34.29 และช่วยงานเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 5.17

ศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($n = 173$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบางครั้ง ร้อยละ 57.80 รองลงมาคือ ศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเกือบทุกครั้ง มีร้อยละ 32.95 และศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกครั้ง มีร้อยละ 9.25

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อย ได้แก่

การลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน ($n = 26$ คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.23) กล่าวคือ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นบางครั้ง ร้อยละ 88.46 รองลงมา คือ ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกครั้ง มีร้อยละ 11.54

ติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น (n = 60 คน)

กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.17) กล่าวคือ ติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นบางครั้ง ร้อยละ 91.67 รองลงมา คือ ติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกครั้ง มีร้อยละ 8.33

ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง (n = 32 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.06) กล่าวคือ ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง เป็นบางครั้ง ร้อยละ 96.88 รองลงมา คือ ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทุกครั้ง มีร้อยละ 3.12

แจกเอกสารแนะนำตัว ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง (สมาชิกวุฒิสภา) (n = 7 คน)

กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในเรื่องการช่วยแจกเอกสารแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.00) กล่าวคือ ช่วยแจกเอกสารแนะนำตัวสมาชิกวุฒิสภา เป็นบางครั้ง ร้อยละ 100

สรุป ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15)

เมื่อแยกพิจารณาตามกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชน มีส่วนร่วมทางการเมืองเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.99) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ การไปตรวจดูรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.21) ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย คือ การช่วยแจกเอกสารแนะนำตัวสมาชิกวุฒิสภา (ค่าเฉลี่ย 1.00)

วิจารณ์ผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ค่อนข้างมาก เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งกำนัน เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเลือกตั้งที่ต้องเลือกคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ ความสามารถ เพื่อเข้าไปบริหารท้องถิ่นของตนเองทำให้ท้องถิ่นของตนเองนั้นมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันมีการกระจายอำนาจการบริหารสู่ท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น เพราะเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นสมาชิกองค์การ

บริหารส่วนตำบลของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่านั้นก็มาจากตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามา และทำหน้าที่แทนตนเองอีกทั้งยังส่งเสริมให้ประชาชนได้แสดงบทบาทของตน ในฐานะพลเมืองคนหนึ่งในสังคมที่มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ ตลอดจนการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ อัจฉรามาณี สามีภักดิ์ (2539: ง) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา พบว่า เยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่เฒ่า

ลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง	ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม						ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	จำนวน (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)	จำนวน ร้อยละ (คน)			
1) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	179	-	-	2	1.12	177	98.88	0.15	มาก
2) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน	178	-	-	2	1.12	176	98.88	0.11	มาก
3) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	179	-	-	5	2.79	174	97.21	0.17	มาก
4) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด	176	-	-	4	2.27	172	97.73	0.15	มาก
5) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น	178	-	-	7	3.93	171	96.07	0.19	มาก
6) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา	177	-	-	7	3.95	170	96.05	0.20	มาก
7) ชักชวนให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง	177	1	0.56	16	9.04	160	90.40	0.32	มาก
8) เมื่อหมู่บ้านจัดให้มีการพัฒนาหมู่บ้าน	179	16	8.94	24	13.41	139	77.65	0.63	มาก
ท่านเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวบ่อยครั้งแค่ไหน									
9) เมื่อหมู่บ้านจัดให้มีการประชุม ท่านเข้าร่วมประชุม	178	27	15.15	53	29.78	98	55.06	0.76	มาก
ดังกล่าวบ่อยครั้งแค่ไหน									
10) ตรวจสอบรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	177	45	25.42	50	28.25	82	46.33	0.85	ปานกลาง
11) ฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	149	133	89.26	12	8.05	4	2.69	0.57	ปานกลาง
12) ร่วมประท้วงการทำงานของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง	29	12	41.38	9	31.03	8	27.59	0.76	ปานกลาง
13) ช่วยงานในหน่วยเลือกตั้ง	35	21	60.00	2	5.71	12	34.29	0.81	ปานกลาง
14) ศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	173	100	57.80	57	32.95	16	9.25	0.71	ปานกลาง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง	ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม						เปรียบเทียบ มาตรฐาน	เปรียบเทียบ เกณฑ์ที่ตั้งไว้
	จำนวน (คน)	เป็นบางครั้ง จำนวน (คน)	ร้อยละ จำนวน (คน)	ร้อยละ จำนวน (คน)	ทุกครั้ง จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย		
15) เมื่อมีการเลือกตั้งผู้แทนหมู่บ้าน ท่านลงสมัครรับเลือกตั้ง บ่อยครั้งแค่ไหน	26	23	88.46	-	3	11.54	0.65	น้อย
16) คิดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น	60	55	91.67	-	5	8.33	0.56	น้อย
17) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งเสี่ยง	32	31	96.88	-	1	3.12	0.35	น้อย
18) แยกเอกสารแนะนำตัว ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งวุฒิสภา	7	7	100	-	-	-	0.00	น้อย
ผลรวมเฉลี่ย						2.15	0.44	ปานกลาง

2.3.1 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

ในตำบลแม่แรม

จากการกำหนดค่าคะแนนของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 18 ข้อ มีคะแนนรวมเต็ม 54 คะแนน จากการวิเคราะห์คะแนนรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่แรม จำนวน 179 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีคะแนนรวมเฉลี่ย 31.68 คะแนน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่กำหนด (บทที่ 3) เห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีคะแนนรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.47 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีคะแนนรวมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในช่วงคะแนนระหว่าง 19 ถึง 36 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด คือ 164 คน (ร้อยละ 91.62) รองลงมา คือ ช่วงระดับคะแนนระหว่าง 37 ถึง 54 คะแนน มีจำนวน 15 คน (ร้อยละ 8.38) และไม่พบกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย (ตารางที่ 17)

วิจารณ์ผลการวิจัย คะแนนรวมระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม เห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.62 มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง และเมื่อแยกระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามลักษณะกิจกรรมที่เข้าร่วม พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับมาก ยกตัวอย่างเช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าร่วมกิจกรรมที่หมู่บ้านร่วมกันจัดขึ้น ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอย่างอื่น เช่น การตรวจดูรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น เป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตของตน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้นำในระดับต่าง ๆ ภายในตำบล การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบท่อนตนเองมากที่สุด จึงเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นระดับมาก ซึ่งถ้าหากมีการส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ มากขึ้นก็ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนรวม
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม จำแนกตามช่วงระดับ
คะแนนจำแนกตามช่วงระดับคะแนน (n = 179 คน)

ช่วงระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1 ถึง 18 คะแนน	-	-	มีส่วนร่วมน้อย
19 ถึง 36 คะแนน	164	91.62	มีส่วนร่วมปานกลาง
37 ถึง 54 คะแนน	15	8.38	มีส่วนร่วมมาก
รวม	179	100	

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย = 31.68 คะแนน

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.47 คะแนน

คะแนนต่ำสุด = 20 คะแนน คะแนนสูงสุด = 42 คะแนน คะแนนเต็ม = 54 คะแนน

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม

สมมติฐานการวิจัยระบุว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานการวิจัย การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .284$ $p < 0.01$) โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 18)

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากขึ้น มีแนวโน้มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นตาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสิทธิภาพของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถเข้าถึงผู้รับได้จำนวนมาก และสามารถกระจายข่าวสารจำนวนมากไปถึงผู้ชมได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งการได้เห็นภาพ แสง สี เสียง การเคลื่อนไหวต่าง ๆ พร้อมกับการได้ยินเสียง จากสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถสร้างอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการให้คล้อยตามเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้อง กับอัจฉราภรณ์ สามีภักดิ์ (2539: 76) ที่ศึกษาเรื่อง
ความถี่การเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทักษะคติ และการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยจากสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความถี่การมีส่วนร่วมส่งเสริมการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานการวิจัย ระบุว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r=.197$ $p < 0.01$) โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 18)

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุเพิ่มมากขึ้น มีแนวโน้มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสื่อวิทยุมีบทบาทในการช่วยกระตุ้นในการที่ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยเมื่อประชาชนได้รับชมข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์แล้ว เมื่อมารับฟังข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุอีก ก็เป็นการตอกย้ำในข่าวสารที่ได้รับมา และสะสมจนเกิดเป็นความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้อง กับอัจฉราภรณ์ สามีกักดี (2539: 76) ที่ศึกษาเรื่องความถี่การเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะคิดและการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ / นอกกระบวนการศึกษา พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความถี่การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานการวิจัย ระบุว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .302$ $p < 0.01$) โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 18)

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น มีแนวโน้มที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หนังสือพิมพ์สามารถให้เนื้อหาเกี่ยวกับรายละเอียดของข่าวสาร และการนำเสนอข่าวสารที่มีสาระมาก ได้มากกว่าสื่ออื่นแล้ว หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่เอกชนเป็นเจ้าของและดำเนินงาน การเสนอข่าวสาร จึงมีความอิสระมากกว่าสื่อประเภทอื่น ตลอดจนมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการทางการเมือง ที่สื่ออื่นไม่สามารถให้รายละเอียดได้ ซึ่งถ้าหากเรามองไปถึงลักษณะทางประชากร ในเรื่องอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่งนั้นมีอายุเฉลี่ยประมาณ 35 ปี ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอายุในวัยกลางคน ซึ่งมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนัก ๆ มากกว่าเพื่อความบันเทิง

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทในการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสาร ตลอดจนการทำงานของระบบการเมืองจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนทำให้ข่าวสารเดินทางไประยะไกลกว่าและเร็วกว่า และทำให้ข่าวสารสาธารณะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ตลอดจนทำให้การเผยแพร่ข่าวสารกลายเป็นกิจการที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยอาศัยสื่อมวลชน ประชาชนถูกเชื่อมเข้ากับสื่อมวลชน จากนั้นอาศัยข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งปัจจุบัน

สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นการสร้างทัศนคติ และจิตสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้ การนำเสนอข่าวสารการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการเมือง การทำงานของคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา การออกนโยบาย การกำหนดโครงการต่าง ๆ ทำให้ประชาชนรู้จักรัฐบาลดีขึ้นและยอมรับรัฐบาลได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในที่สุด

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ประมะ สตะวาทิน (2533: 157-158) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ และการพัฒนาด้านการเมือง การปกครองของประชาชน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและดำเนินไปตลอดชีวิต ในลักษณะของการสะสม ดังนั้นสถาบันต่าง ๆ ในสังคมล้วนแล้วแต่มีส่วนในการทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาได้ทั้งสิ้น นับตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน พรรคการเมือง และสถาบันสื่อมวลชน เป็นสถาบันที่สามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ และความคิดเห็นทางการเมือง การปกครองของประชาชนได้ และใกล้เคียงกับ ปาริชาติ นิติมานพ (2534: ง) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย กับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม พบว่า ระดับการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ อังฉรณณี สามีกักดี (2539: ง) ที่ศึกษาเรื่องความถี่การเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติ และการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ / นอกกระบวนการศึกษา พบว่า ความถี่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความถี่การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานการวิจัย ระบุว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองมีความสัมพันธ์ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .221$ $p < 0.01$) โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 18)

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่พบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองมากยิ่งขึ้น มีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันสื่อมวลชนได้นำเสนอข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น และสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเวลาที่ใกล้มีการเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวทางการเมือง ข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง เป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และเข้าใจยากสำหรับคนทั่วไป การได้รับข่าวสารเป็นประจำจากสื่อมวลชน ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ซึ่งช่วยอธิบายเรื่องการเมืองและการปกครองซ้ำแล้วซ้ำเล่า ย่อมเป็นโอกาสที่ดี ที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ละน้อย จนถึงขั้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ในที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ศุภญ์รัฐ แจ่มสมบูรณ์ (2542: 85) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าระดับการรับรู้ข่าวสารการเมืองสูง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะสูงขึ้นด้วย และใกล้เคียงกับแนวคิดของ Nie et al, (1969: 812) ที่ว่า ความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
สมมติฐานการวิจัย ระบุว่า ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .615$ $p < 0.01$) โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบวก ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (ตารางที่ 18)

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่พบว่า ระดับความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีความสนใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น มีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลังจากที่ประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมือง โดยการเลือกรับข่าวสารและเลือกตีความข่าวสารไปในทางที่สอดคล้องกับความสนใจและความเชื่อของตนแล้ว จึงเก็บไว้เป็นประสบการณ์ เพื่อให้นำไปใช้ในโอกาสต่อไป

อีกทั้งความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร โดยการส่งข่าวสารผ่านระบบดาวเทียมทำให้ความสนใจของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งนอกจากสนใจแต่เพียงสิ่งที่อยู่รอบตัวหรือใกล้ตัวเท่านั้น พวกเขายังสนใจสิ่งที่อยู่ไกลตัว มีความคิดที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น การได้รับข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในแง่ของตัวบุคคล ตลอดจนความคิดเห็นทางการเมืองในด้านต่าง ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอและต่อเนื่องย่อมทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมือง การปกครอง โดยอัตโนมัติ และค่อย ๆ สะสมจนเกิดเป็นความสนใจขึ้น และเมื่อประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกิดความทะเยอทะยานแล้ว สื่อมวลชนก็ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่กระตุ้นให้ประชาชนลงมือปฏิบัติต่อไป เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมือง หรือนโยบายการปกครองของรัฐบาล การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเข้าไปเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

ผลการวิจัยครั้งนี้ ขัดแย้งกับแนวคิดของ Nie et al, (1969: 812) ที่ว่า ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์ไม่มากนักกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (n = 179 คน)

ประเภทของตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ความสนใจทางการเมือง	.615**
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์	.302**
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์	.284**
ความรู้พื้นฐานทางการเมือง	.221**
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ	.197**

**p < 0.01

หมายเหตุ คู่มือการวิเคราะห์และแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ในภาคผนวก ข

สรุป จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารแต่ละสื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าสื่ออื่น ($r = .302$ $p < 0.01$) รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ ($r = .284$ $p < 0.01$) และสื่อวิทยุ ($r = .197$ $p < 0.01$) ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่าเมื่อเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนเพิ่มมากขึ้น มีแนวโน้มที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .221$ $p < 0.01$)

และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .615$ $p < 0.01$)

ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

วิจารณ์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทในการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสาร ตลอดจนการทำงานของระบบการเมืองจากสื่อมวลชน สื่อมวลชนทำให้ข่าวสารเดินทางไปมากกว่า ไกลกว่าและเร็วกว่า และทำให้ข่าวสารสาธารณะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ตลอดจนทำให้การเผยแพร่ข่าวสารกลายเป็นกิจการที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยอาศัยสื่อมวลชน ประชาชนถูกเชื่อมเข้ากับสื่อมวลชน จากนั้นอาศัยข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งปัจจุบันสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นการสร้างทัศนคติ และจิตสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง ให้แก่ประชาชนได้ การนำเสนอข่าวสารการเมืองในเรื่องเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการเมือง การทำงานของคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา การออกนโยบาย การกำหนดโครงการต่าง ๆ ทำให้ประชาชนรู้จักรัฐบาลดีขึ้น และยอมรับรัฐบาลได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในที่สุด

และจากผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ภาคผนวก ข) เห็นได้ว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีระดับความสัมพันธ์ต่างกันออกไป และตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันในลักษณะของลูกโซ่ที่เชื่อมโยงกัน และมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทุกตัว จนอาจเรียกได้ว่า เป็นหัวใจหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวคือ การเปิดรับข่าวสารการเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ส่งผลต่อความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2533: 157-158) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ และการพัฒนาด้านการเมือง การปกครองของประชาชน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและดำเนินไปตลอดชีวิต ในลักษณะของการสะสม ดังนั้นสถาบันต่าง ๆ ในสังคมล้วนแล้วแต่มีส่วนในการทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาได้ทั้งสิ้น นับตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน พรรคการเมือง และสถาบันสื่อมวลชน เป็นสถาบันที่สามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ และความคิดเห็นทางการเมือง การปกครองของประชาชนได้

ใกล้เคียงกับ ปารีชาติ นิติมานพ(2534: ง) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม พบว่า ระดับการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉราภณี สามีภักดิ์ (2539: ง) ที่ศึกษาเรื่องความถี่การเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทักษะคิด และการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา พบว่า ความถี่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความถี่การมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

(SUMMARY AND RECOMMENDATIONS)

ความเป็นมาและปัญหางานวิจัย

ศึกษาถึงความสัมพันธ์การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางการเมืองต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน 2) ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และมีชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 179 คน แบ่งออกเป็น 11 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 จำนวน 48 คน, หมู่ที่ 2 จำนวน 9 คน, หมู่ที่ 3 จำนวน 13 คน, หมู่ที่ 4 จำนวน 13 คน, หมู่ที่ 5 จำนวน 27 คน, หมู่ที่ 6 จำนวน 16 คน, หมู่ที่ 7 จำนวน 13 คน, หมู่ที่ 8 จำนวน 10 คน, หมู่ที่ 9 จำนวน 8 คน, หมู่ที่ 10 จำนวน 10 คน, หมู่ที่ 11 จำนวน 12 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสัมภาษณ์ ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานทางการเมือง และ ความสนใจทางการเมือง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาถอดรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

ลักษณะทางประชากร ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยใช้ตารางแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยใช้ตารางแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

(SUMMARY)

1. ลักษณะทางประชากรและการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

1.1 ลักษณะทางประชากร

1.1.1 เพศ กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย กล่าวคือ เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.19 และเพศหญิง ร้อยละ 45.81

1.1.2 อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 35 ปี โดยมีอายุน้อยที่สุด 19 ปี และมีอายุสูงสุด 72 ปี

1.1.3 การศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.46) มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา

1.1.4 อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.64) ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

1.1.5 รายได้ต่อเดือนต่อคน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ย 3,669 บาท โดยมีรายได้ต่ำสุด 600 บาท และมีรายได้สูงสุด 11,000 บาท

1.2 การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนของประชาชน ในตำบลแม่แรมพบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ มีร้อยละ 100 รองลงมา คือ สื่อวิทยุ มีร้อยละ 45.81 และสื่อหนังสือพิมพ์ มีร้อยละ 34.64 ตามลำดับ

1.2.1 ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ จำแนกตามประเภทของเนื้อหาข่าวสารการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนรับชมข่าวสารการเมืองเรื่องเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง และ การร้องทุกข์ ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ข่าวสารการเมืองเรื่องความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนรับชม ในระดับน้อย ได้แก่ ข่าวสารการเมืองเรื่องเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1.2.2 ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ จำแนกตามประเภทเนื้อหาของข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับฟังข่าวสารการเมืองเรื่องเกี่ยวกับการทำงานคณะกรรมการเลือกตั้ง ในระดับน้อย รองลงมา คือ ข่าวสารการเมืองเรื่องการชุมนุมประท้วงและ การร้องทุกข์ และสุดท้ายคือข่าวสารการเมืองเรื่องเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1.2.3 ความถี่การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จำแนกตามประเภทของเนื้อหาข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีระดับความถี่ในการอ่านข่าวสารการเมืองในระดับน้อย สามารถแยกแยะระดับความถี่การเปิดรับ ได้ดังนี้ เรื่องเกี่ยวกับการตุนถั่วลิสงการเมือง รองลงมา คือ ข่าวสารการเมืองเรื่องการทำงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และข่าวสารการเมืองที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับในระดับสุดท้าย คือ ข่าวสารการเมืองเรื่องการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2. ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

2.1 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

2.1.1 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์ในระดับปานกลาง(คะแนนเฉลี่ย 19.58 คะแนน)

2.1.2 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 11.40 คะแนน)

2.1.3 ระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 15.26 คะแนน)

2.2 ระดับความรู้พื้นฐานทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 10.10 คะแนน)

2.3 ระดับความสนใจทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 28.55 คะแนน)

2.4 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 31.68 คะแนน)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม

สมมติฐานการวิจัย ระบุว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก

ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ที่ระบุว่า การเปิดรับข่าวสารการเมือง ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเมื่อพิจารณาตามลำดับความสัมพันธ์ตามค่าเฉลี่ย มีรายละเอียดดังนี้

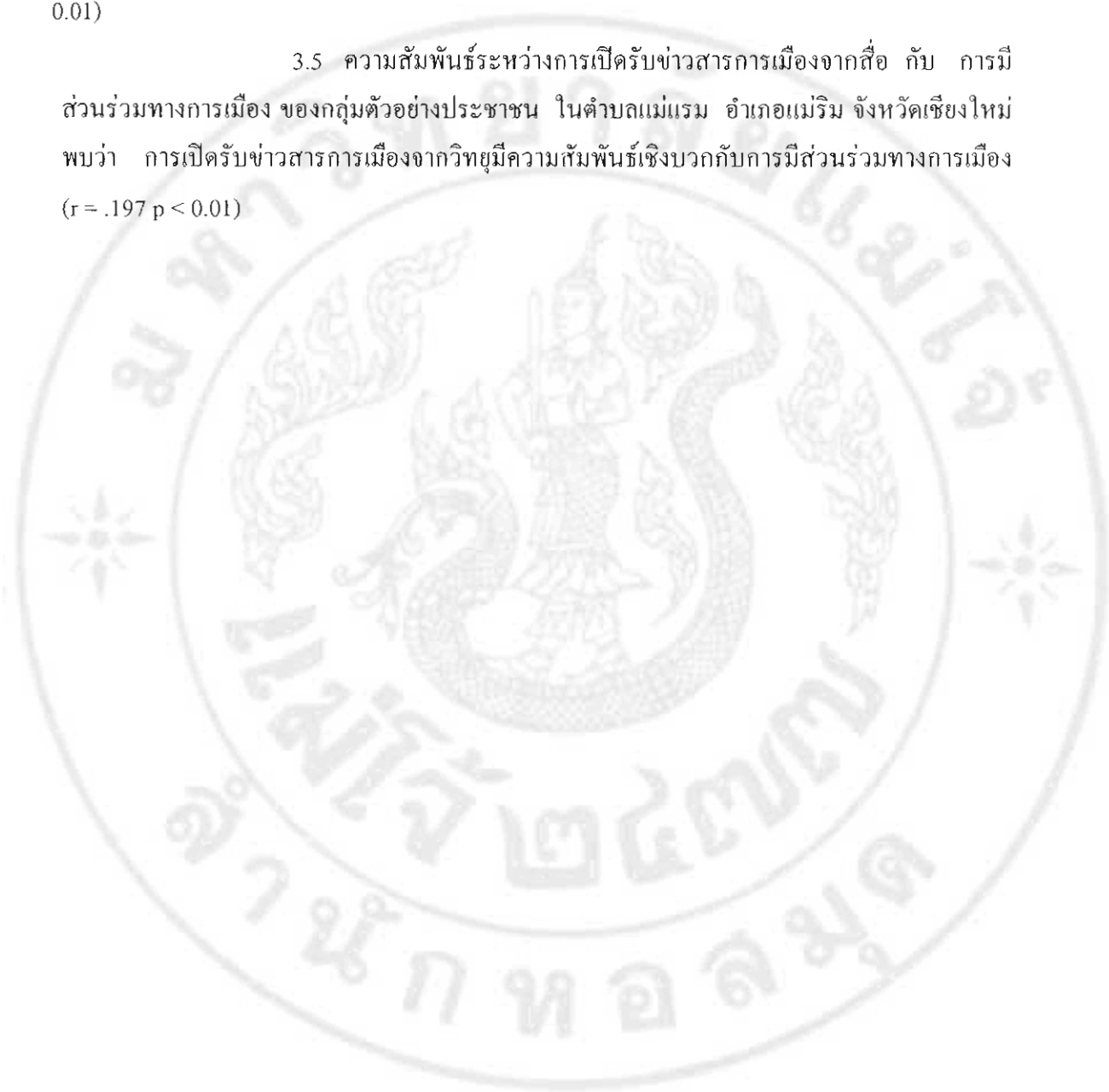
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .615$ $p < 0.01$)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .302$ $p < 0.01$)

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมือง จากสื่อโทรทัศน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .284$ $p < 0.01$)

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .221$ $p < 0.01$)

3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อ กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากวิทยุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($r = .197$ $p < 0.01$)

ข้อเสนอแนะ (RECOMMENDATIONS)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือ 1) ข้อยกีดขวางประการของลักษณะทางประชากร 2) เนื้อหาของข่าวสารที่น่าสนใจผ่านสื่อมวลชนมีความยากง่ายต่อความเข้าใจมากน้อยเพียงใด เป็นทางการมากเกินไปหรือเปล่า หรือว่าเนื้อหาข่าวสารดังกล่าวห่างไกลจากวิถีชีวิตของประชาชนเพียงใด ดังนั้น

1.1 ผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์

1.1.1 ควรเป็นสื่อหลักในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจทางการเมือง และติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ

1.1.2 ควรนำเสนอข่าวสาร และข้อเท็จจริงให้ผู้ชมได้รับอย่างเพียงพอ โดยที่ภาครัฐควรส่งเสริมการกระจายข่าวสารที่เสรีมากขึ้น ปราศจากการปิดบังข้อมูล ในลักษณะ “ปิดหู ปิดตา” ประชาชน แต่เป็นการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ไม่ลำเอียง และโปร่งใส

1.1.3 ผู้ดำเนินรายการ ควรเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนให้มากขึ้น เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ นี้ แสดงให้เห็นถึงความสนใจ หรือความตื่นตัวของประชาชน ที่ติดตามข่าวสารที่สื่อกำลังนำเสนอในขณะนั้น และก่อให้เกิดการอภิปราย ชักถามเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ

1.1.4 ผู้ผลิตรายการ ควรมีการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือภายในชุมชนที่มีความเข้มแข็งในทำกิจกรรมหรือดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือ ร่วมใจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

1.1.5 ผู้ผลิตรายการละครทีวี ควรจะมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยเข้าไปในละครด้วย เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเมือง การปกครองให้แก่ประชาชนทางอ้อม

1.1.6 ผู้ผลิตรายการเกี่ยวกับเรื่องการเมือง การปกครอง ควรมีการปรับปรุง เนื้อหาของรายการให้ประชาชนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ไม่ควรเป็นรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป เช่น อาจจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบของละครทีวีเรื่องสั้น

1.2 ผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

1.2.1 ควรมีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับ การเมือง การปกครอง ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น มีคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองในเรื่องต่าง ๆ ให้ประชาชนได้โทรศัพท์เข้ามาร่วมรายการ และมีของรางวัลมอบให้

1.2.2 ควรมีการปรับปรุงในเรื่องคุณภาพของระบบการกระจายเสียง ให้มี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และครอบคลุมให้มากขึ้น

1.2.3 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น สอบถาม ในเรื่องที่ กำลังนำเสนอ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หน้าที่ ของความเป็นพลเมืองในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย ให้มากยิ่งขึ้น

1.2.4 ควรเป็นสื่อเสริม ในการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เช่น มีการนำเสนอบทความที่เกี่ยวกับความรู้ สิทธิ หน้าที่ ของความเป็นพลเมือง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อาจมีชื่อรายการว่า “สามนาทีกับประชาธิปไตย”

1.2.5 นักจัดรายการวิทยุต้องเป็นบุคคลที่เรียนรู้ตลอดเวลา เพราะปัจจุบันความ เจริญทางด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มีความก้าวหน้าอย่างมาก ซึ่งเมื่อนักจัดรายการสามารถ เรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีอันทันสมัย ได้อย่างชำนาญแล้ว ก็สามารถนำมาใช้ในการผลิตรายการให้มี คุณภาพมากยิ่งขึ้นได้

1.3 บรรณาธิการหนังสือพิมพ์

1.3.1 ควรเพิ่มคอลัมน์เกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง การปกครอง ให้มากขึ้น เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ที่ประชาชนสามารถเสาะแสวงหาเพิ่ม เติมจากการติดตามข่าวสารจากสื่อประเภทอื่น เพราะจุดเด่นของหนังสือพิมพ์ประการหนึ่งคือ เป็น สื่อที่มีเนื้อที่สำหรับการนำเสนอข่าวสารมากเพียงพอที่จะอธิบายในเรื่องราวต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน ยิ่งขึ้น

1.3.2 ควรนำเสนอข่าวในเชิงวิเคราะห์ประเด็นข่าว เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบทั้งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และสิ่งที่เป็นแง่คิด ในด้านคุณธรรม จริยธรรมจากข่าวนั้น

1.3.3 เป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความทุกข์ร้อนของประชาชน เพื่อที่จะสะท้อนไปยังเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารที่รับผิดชอบ ได้รับทราบปัญหา และหาทางแก้ไข

1.3.4 ควรนำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เข้าสู่การเป็นสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในอนาคต

1.4 เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ควรให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนทุกระดับ ทั้งในเมืองและชนบท โดยสร้างระบบและพัฒนารูปแบบการรับข่าวสารด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน และตำบลเป็นสำคัญ

1.5 นักนิเทศศาสตร์

1.5.1 ควรหันกลับมามองถึงบทบาทของนักนิเทศศาสตร์กับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

1.5.2 ควรสะท้อนความคิดเห็นในการผลิตสื่อ เพื่อช่วยส่งเสริมกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยรวม

1.5.3 ควรมีจุดยืนในอุดมการณ์ ที่จะอุทิศตนเพื่อปวงประชา ในการส่งเสริมและพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

1.6 ประชาชน

1.5.1 ควรให้ความสนใจในการติดตามข่าวสารการเมืองให้มากขึ้น

1.5.2 ต้องเป็นบุคคลที่บริโภคข่าวสารอย่างชาญฉลาด รู้จักวิเคราะห์ พิจารณาข่าวสารที่นำเสนอว่าข่าวสารดังกล่าวมีความเท็จจริงเป็นประการใด โดยอาจจะหาข่าวสารจากทางด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย ไม่ใช่ว่าสื่อนำเสนอเรื่องอะไรก็เห็นด้วยทุกเรื่อง เพื่อที่จะนำเอาข่าวสารดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและชุมชน

2. จากการวิจัยเรื่อง ระดับความรู้พื้นฐานทางการเมืองของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น

2.1 สื่อมวลชนต้องเพิ่มบทบาทในการเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการเมือง กฎหมายเลือกตั้ง ให้มากขึ้น

2.2 รัฐบาล ควรมีการจัดให้มีการเรียน การสอน เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา เพื่อให้เยาวชนและประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองมากขึ้น

2.3 สถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ควรร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสาร และข้อเท็จจริงทางการเมืองแก่สื่อมวลชนให้มากขึ้น ทั้งในด้านวิชาการและการปฏิบัติ เพื่อที่สื่อมวลชนจะได้เป็นตัวกลางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปสู่ประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ที่ถูกต้อง ส่งผลทำให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มากยิ่งขึ้น

3. จากการวิจัยเรื่อง ระดับความสนใจทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังนั้น

3.1 สื่อมวลชน ต้องนำเสนอข่าวสารการเมือง เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนให้มากขึ้น

3.2 รัฐบาล ควรมีการจัดทำโครงการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเข้าไปยังชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพราะจะทำให้ประชาชนเกิดความสนใจทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

3.3 ประชาชน ควรให้ความสนใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่น ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกันจากแหล่งข่าวหลาย ๆ แหล่ง แล้วนำมาพิจารณา และวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจเชื่อถือข่าวสารในเรื่องนั้น ๆ

4. จากการวิจัยเรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังต่อไปนี้

4.1 ควรให้การศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องระบบการเมือง การปกครอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 การปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพราะบุคคลที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตใจ ดังต่อไปนี้

4.1.1.1 ต้องมีจิตใจสนับสนุนหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงใจ เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น เคารพในความคิดเห็นของคนข้างมาก เคารพต่อกฎหมาย เคารพต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.1.1.2 ต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง โดยถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญ ซึ่งจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมทั้งมีความสำนึกรับผิดชอบในการมีส่วนร่วม หรือใช้สิทธิทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

4.1.1.3 ต้องมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจผู้อื่นว่ามีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ ห่วงดีต่อประเทศชาติบ้านเมือง ด้วยกันทุกคน

4.1.1.4 ต้องรู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ด้วยเหตุผลและบริสุทธิ์ใจ

4.1.1.5 ต้องมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะพลเมือง โดยไม่ขาดบกพร่อง มิใช่แต่เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ส่วนหน้าที่พยายามที่จะหลีกเลี่ยง ความประพฤติเช่นนี้ ย่อมไม่เป็นผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย

4.1.1.6 ต้องยึดมั่น เชื่อตรงต่ออุดมการณ์ของระบบการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย มีความอดทนต่อการใช้สติปัญญาและเหตุผล ในการแก้ไขปัญหาความยุ่งยากต่าง ๆ ไม่มั่งง่ายที่จะใช้อำนาจเผด็จการเข้ามาแก้ไขปัญหาความยุ่งยากทางการเมือง เช่น การปฏิบัติรัฐประหาร เป็นต้น

4.2 ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น

การจัดตั้งกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น จะเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่น เกิดความตื่นตัว และรอบรู้ทางการเมือง มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อมีส่วนร่วมหรือมีกิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างทรศนะที่กว้างไกล ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น การจัดตั้งกลุ่มทางการเมืองในท้องถิ่นอาจกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องถิ่น การรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ การรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

4.3 ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง เช่น การชักชวนให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาประเด็นปัญหาที่สำคัญของท้องถิ่น หรือการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในการพิจารณาประเด็นปัญหาต่าง ๆ

วิธีการข้างต้นจะช่วยกระตุ้น และส่งเสริมให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง มีความผูกพัน และมีความรู้สึกรับผิดชอบทางการเมือง ตลอดจนมีทัศนคติ และวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการเมือง การปกครองในระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

4.4 ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบการเลือกตั้ง เพราะ การดำเนินการเลือกตั้งจำเป็นต้องให้เป็นที่ไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม

4.5 คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ควรมีบทบาทในการทำหน้าที่ดูแลการเลือกตั้งให้ทั่วถึง ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในด้านการเมือง การปกครองอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเฉพาะเมื่อมีการเลือกตั้งเท่านั้น

4.6 การพัฒนาโครงสร้างของพรรคการเมือง

โครงสร้างของพรรคการเมืองไทย ควรจะได้พัฒนาขึ้นมาจากสมาคม หรือกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มหรือสมาคมเหล่านั้น มิใช่เป็นการจัดโครงสร้างระดับชาติ เช่น การจัดตั้งสมาคมชาวประมง กลุ่มผู้ปลูกผลไม้ ในแต่ละท้องถิ่น กลุ่มเหล่านี้จะรวมกันปกป้องผลประโยชน์ของตน และเข้าไปสู่วิถีทางการเมืองอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อน เพราะจะต้องรักษาผลประโยชน์ของตนโดยผ่านพรรคการเมือง เราจึงควรสร้างกลุ่มอาชีพ ซึ่งจะต้องแก้ไข คือ กฎหมายการจัดตั้งสมาคมที่ห้ามมิให้สมาคมต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตได้จัดตั้งขึ้น เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการเมือง โดยให้สมาคมต่าง ๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองได้

4.7 การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน

ในการแก้ไขปัญหาในด้านนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบท ของสังคมไทยนั้น รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายเน้นหนักในการพัฒนาท้องถิ่นชนบทให้มาก เพื่อให้ท้องถิ่นชนบทสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ เพราะการทำให้ชนบทสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองในด้านเศรษฐกิจนั้น และมีระดับความเจริญสูงขึ้นนั้น มีผลดีต่อการปกครองท้องถิ่น และการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม นั่นคือ ประชาชนจะมีระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีรายได้และ อาชีพมั่นคง จึงมีเวลาว่างพอที่จะให้ความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง ตลอดจน สำนึกในฐานะบทบาทและหน้าที่ของตน ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล

1.1 ด้านแบบสัมภาษณ์ ในส่วนของการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน มีความละเอียดมากเกินไป ทำให้เสียเวลาในการสัมภาษณ์ในส่วนนี้ หากจะมีผู้สนใจศึกษาในเรื่องดังกล่าว ควรสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ให้กระชับมากกว่านี้

1.2 ด้านจำนวนของประชากร เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อจำกัดในเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือมุ่งศึกษาเฉพาะประชาชนในตำบลแม่แรม เท่านั้น ในโอกาสต่อไปจึงควรจะได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ หรือขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น อาจจะศึกษาในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่กว้างขึ้น

1.3 ด้านการวัดพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ควรศึกษาการเปิดรับข่าวสารจากสื่อประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น ละคร ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต รวมถึงสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ เพื่อที่จะทราบได้ว่า สื่อประเภทใดสามารถที่จะโน้มน้าวให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ได้มากกว่ากัน

1.4 ด้านช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างประชาชน ในตำบลแม่แรม ค่อนข้างลำบาก เพราะเวลาส่วนใหญ่ของคนกลุ่มนี้ในช่วงวันจันทร์ ถึง วันเสาร์ จะใช้เวลาในการประกอบอาชีพและการเรียน หากจะมีผู้สนใจศึกษาประชาชนกลุ่มนี้ ควรจะเก็บข้อมูลในช่วงเวลาเย็น คือหลังจากเลิกงาน และวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุด

1.5 ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องสถิติของประชากรที่จะใช้ศึกษา เพราะจำนวนประชากรมีการเปลี่ยนแปลงตลอด ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการสำรวจทุกปี

1.6 ข้อเสนอแนะที่ควรศึกษาเพิ่มเติม คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องของการคาดเคลื่อนจากจำนวนตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้ใช้ร้อยละ 7 คือมีระดับความเชื่อมั่นที่ 93 % หากจะมีผู้ทำวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % หรือ 99 %

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องทำวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาถึงแผนการรณรงค์การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการรณรงค์ รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนและผลิตสื่อ เพื่อที่จะได้ทราบถึงแนวคิด กลยุทธ์ หรือรูปแบบการนำเสนอ

2.2 ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของสื่อมวลชน ในแง่ผู้ส่งสารว่ามีบทบาทหรืออิทธิพลในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มากน้อยเพียงไร และอย่างไร เพื่อที่จะได้ใช้เป็นสื่อหลักในการส่งเสริม และพัฒนาการเมืองในอนาคต

2.3 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน องค์กรอิสระ เพื่อจะได้ทราบว่าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวมากน้อยแค่ไหน อย่างไร และส่งผลต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างไร

2.4 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ในเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะทำให้ทราบข้อมูลดังกล่าวได้ลึกยิ่งขึ้น และทราบถึงปัจจัยหรือตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจเข้ามาเกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. 2527. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่สอง).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์.

ณรงค์ สีนสวัสดิ์. 2522. สังคมกับการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.

ปาริชาติ นิติมานพ. 2534. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย กับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประคอง กรรณสูต. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่สาม).
กรุงเทพมหานคร: บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า จำกัด.

ประมะ สตะเวทิน. 2533. หลักนิเทศศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่เจ็ด). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

พงษ์ศรี บุญสุวรรณ. 2532. การเปิดรับข่าวสารการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาวิทยาลัยครุนครสวรรค์. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พฤทธิสาณ ชุมพล. 2540. ระบบการเมือง ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2526. รายงานการวิจัยเรื่องข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่สาม). กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิภพ ชงไชย. 2544. “ประชาชนกับการตรวจสอบอำนาจรัฐ”. <http://www.ect.go.th>. 10/4/45.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่เจ็ด).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล.

ธนัน อนุমানราชชน. 2535. ความรู้ ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ ของ
ประชาชนในชนบท. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ระวีวรรณ ประกอบผล. 2537. พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง หน่วยที่ 10. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์อักษรไทย.

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2531. ทักษะวิชาชีพตามความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ภาคปกติและภาคสมทบ วิชาเอกส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
เชียงใหม่: สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. 2544. “การเมืองภาคประชาชน”. <http://www.ect.go.th>. 10/4/45.

เสถียร เชยประพับ. 2540. การสื่อสารกับการเมืองเน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสรี วงษ์มณฑา. 2535. บทบาทของการสื่อสารในกระบวนการทางการเมือง หน่วยที่ 9 - 15.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธราช.

สุเมธ วรรณพฤษย์. 2538. “สงครามรัฐบาล-สื่อมวลชน”. สื่อมวลชนปริทัศน์. 24 (พฤศจิกายน
2538): 24.

สฤษดิ์รัฐ แจ่มสมบุญ. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการสื่อสารกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บ้านเลขที่ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

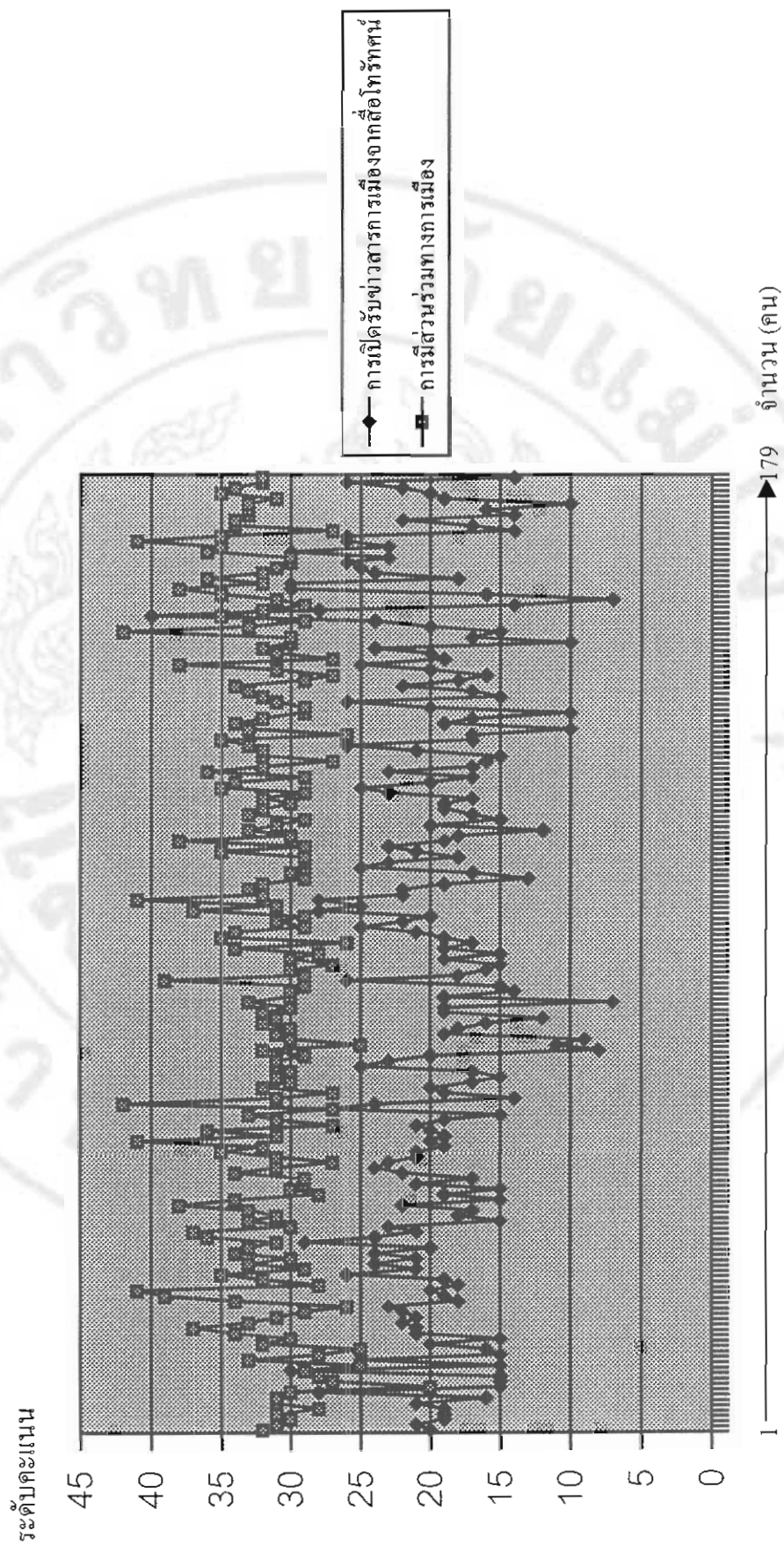
บ้านเลขที่ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน จำนวน 179 ครัวเรือน

1. หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งโป่ง มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 48 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 2/1, 5, 9, 17, 21, 24, 28, 36, 55, 58, 62, 74, 78, 85, 95, 104, 123, 134, 151, 160, 168, 177, 181, 185, 186/3, 187, 190, 193, 196, 200, 203, 207, 210, 211, 215, 217, 225, 228, 230, 240, 234, 246, 252, 257, 271, 314/1, 321, 400
2. หมู่ที่ 2 บ้านโสนโน มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 9 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 1, 8, 10, 14, 18, 25, 27, 51, 60
3. หมู่ที่ 3 บ้านปางแหว มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 13 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 2, 6, 8, 22, 27, 39, 41, 50, 59/2, 54, 87/1, 105, 121
4. หมู่ที่ 4 บ้านปางไฮ-แม่ขี มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 13 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 2, 6, 10, 12, 15, 24, 27, 45, 49, 56, 70, 93, 98
5. หมู่ที่ 5 บ้านปาม่วง มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 27 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 8, 15, 22, 29, 31, 36, 44, 49, 62, 65, 70, 72, 81, 86, 92, 95, 100, 108, 113, 117, 119, 122, 135, 145, 150, 156, 279
6. หมู่ที่ 6 บ้านแม่แรม มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 16 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 5, 9, 12, 16, 24, 36, 48, 53, 56, 59, 59, 78/1, 83, 89, 96, 110, 116
7. หมู่ที่ 7 บ้านหนองหอยเก่า มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 13 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 2, 8, 9, 13, 14, 18, 20, 22, 28/1, 36, 37/2, 44, 45
8. หมู่ที่ 8 บ้านปางป่าคา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 10 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 3, 11, 15, 18/1, 29, 36, 44, 50, 64/1, 121
9. หมู่ที่ 9 บ้านแม่เมะ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 8 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 1, 5, 11/1, 20/1, 27, 50, 54, 64
10. หมู่ที่ 10 บ้านโสนนอก มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 10 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 12/1, 18, 29, 37, 41, 47, 56, 64/1, 70, 75
11. หมู่ที่ 11 บ้านหนองหอยใหม่ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 12 ครัวเรือน ที่สุ่มได้คือ บ้านเลขที่ 3, 5, 6, 14, 17, 20, 27/4, 36/1, 40, 41, 42/1, 44

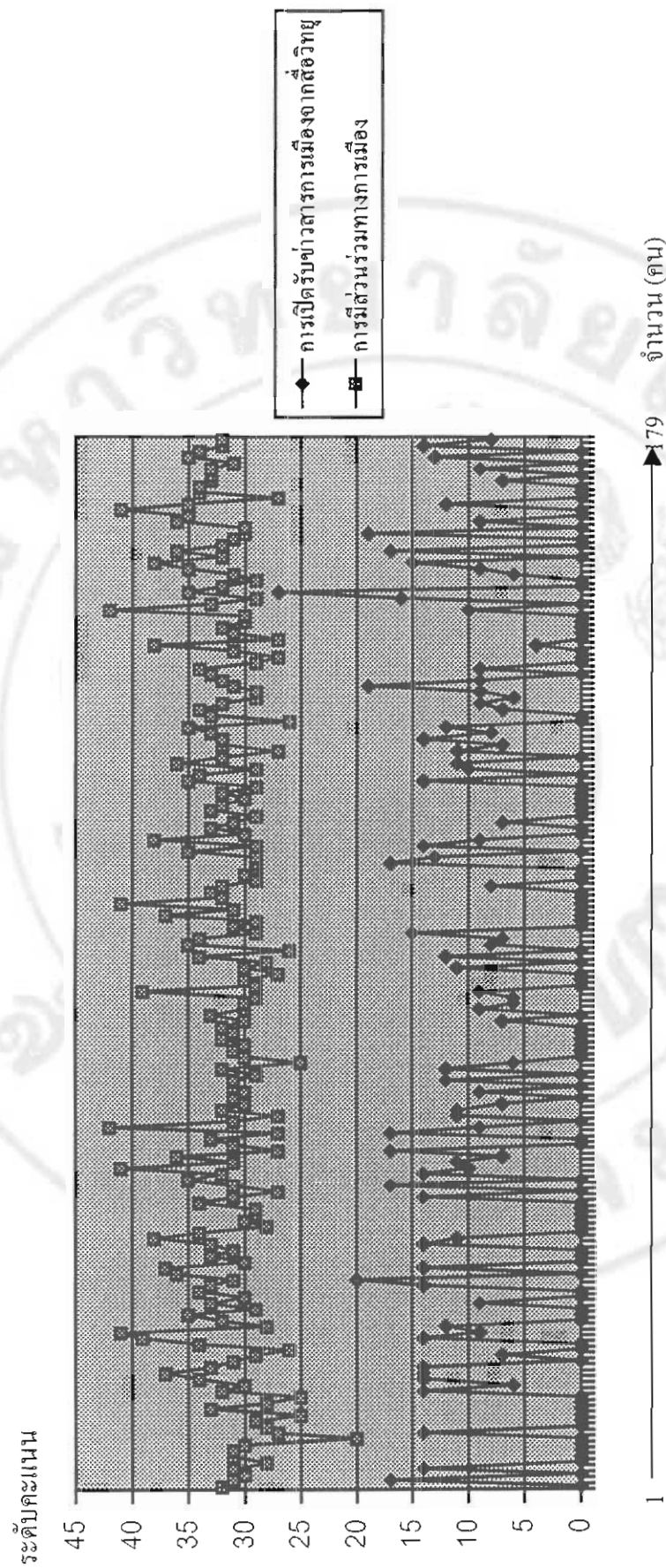
ภาคผนวก ข

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน
ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ
การมีส่วนร่วมทางการเมือง

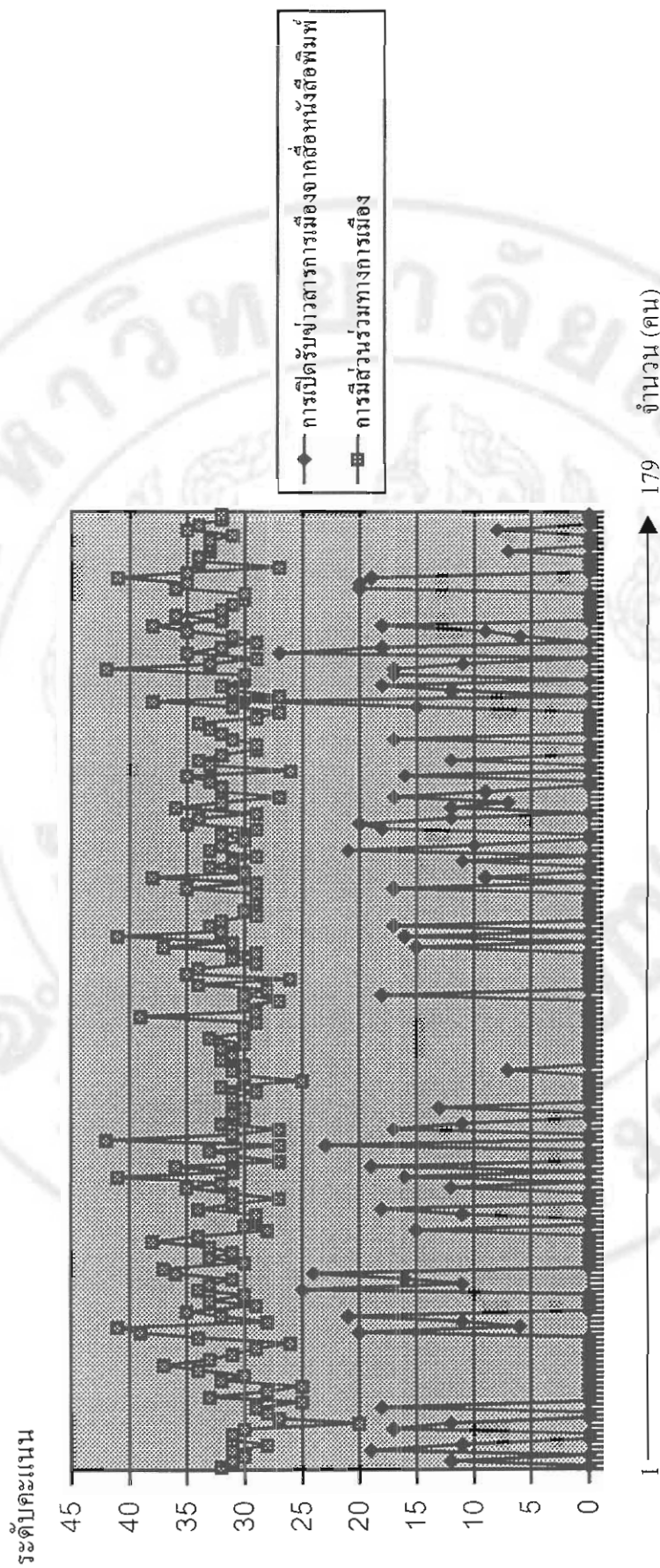
ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน)
($r = .284$)

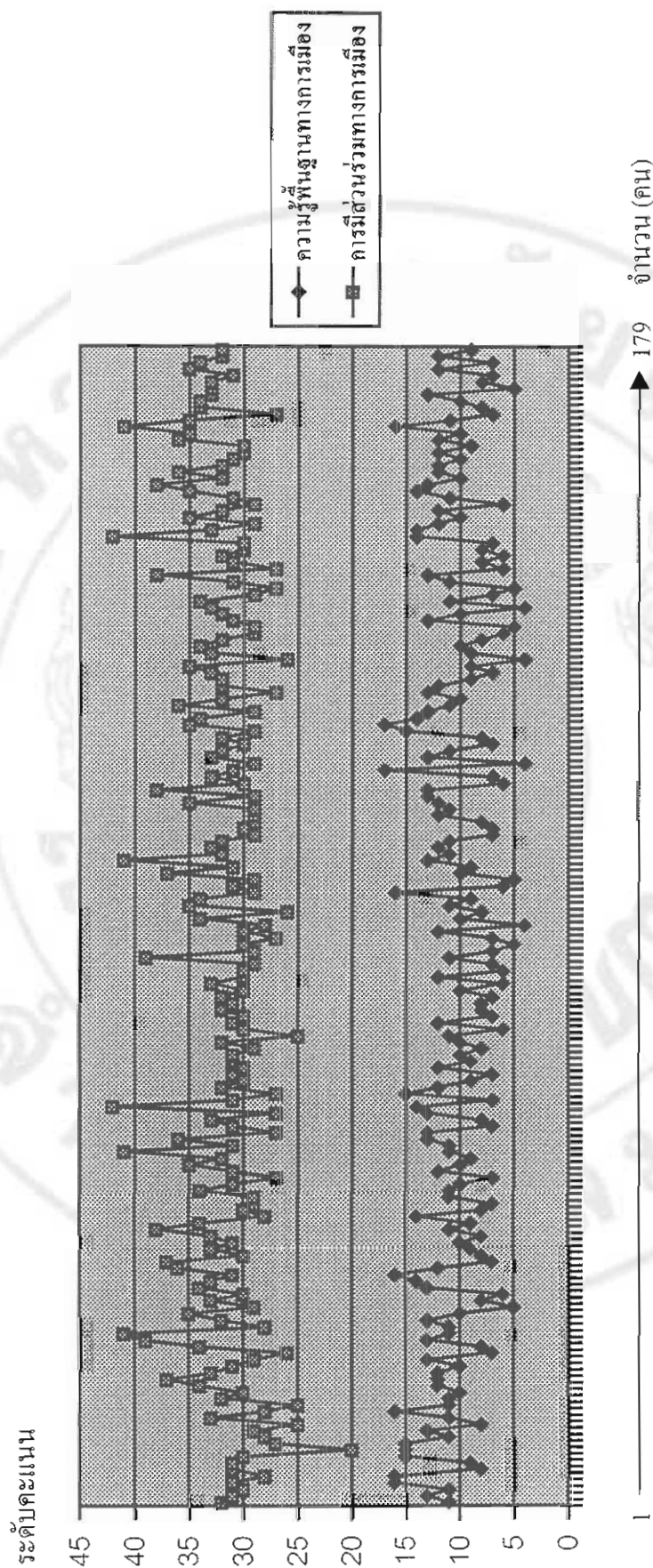
ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน) ($r = .197$)

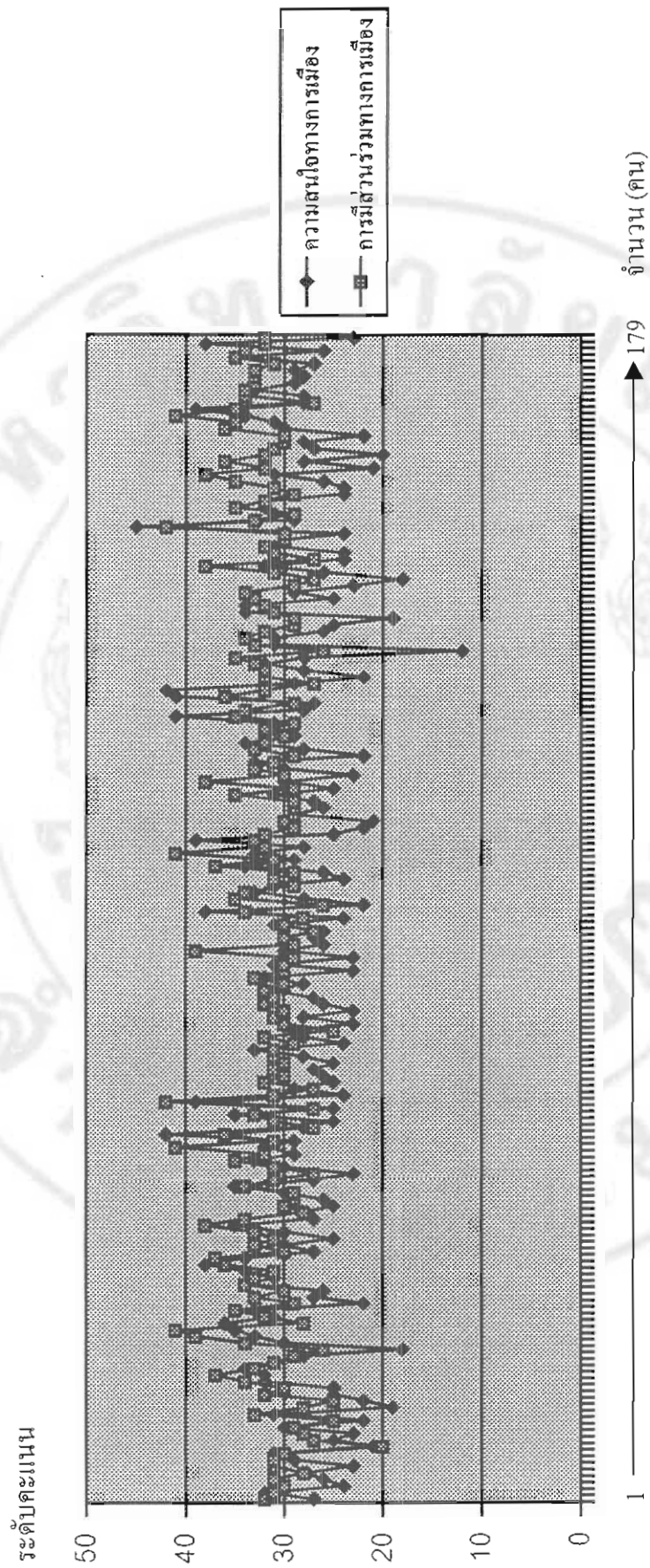
ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน)
(r = .302)

ภาพที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม ($n = 179$ คน) ($r = .221$)

ภาพที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม ($n = 179$ คน) ($r = .615$)

ภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง กับ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน ในตำบลแม่แรม (n = 179 คน)

	การเปิดรับข่าวสาร การเมือง จากสื่อโทรทัศน์	การเปิดรับข่าวสาร การเมือง จากสื่อวิทยุ	การเปิดรับข่าวสาร การเมือง จากสื่อหนังสือพิมพ์	ความรู้ ทางการเมือง	ความสนใจ ทางการเมือง	การมีส่วนร่วม ทางการเมือง
ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน						
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อโทรทัศน์	1.000	.253**	.365**	.330**	.287**	.284**
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อวิทยุ	.253**	1.000	.122	.418**	.294**	.197**
การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์	.365**	.122	1.000	.533**	.395**	.302**
ความรู้พื้นฐานทางการเมือง	.330**	.418**	.533**	1.000	.405**	.221**
ความสนใจทางการเมือง	.287**	.294**	.395**	.405**	1.000	.615**
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.284**	.197**	.302**	.221**	.615**	1.000

** p < .01

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

แบบสัมภาษณ์วิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของประชาชนตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

1.1 ลักษณะทางประชากร

กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงหน้าคำตอบ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

- 1) เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
- 2) อายุ ปี
- 3) การศึกษา
 - () 1. ไม่ได้รับการศึกษา () 5. อนุปริญา/ปวท./ปวส.
 - () 2. ประถมศึกษา () 6. ปริญญาตรี
 - () 3. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) () 7. สูงกว่าปริญญาตรี
 - () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) / ปวช. () 8. อื่น ๆ ระบุ
- 4) อาชีพ
 - () 1.ว่างงาน () 7. อาชีพอิสระ
 - () 2. เกษตรกร () 8. รับราชการ
 - () 3. แม่บ้าน () 9. พนักงานบริษัทเอกชน/ห้างร้าน
 - () 4. พ่อบ้าน () 10. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - () 5. รับจ้าง () 11. นักเรียน/นักศึกษา
 - () 6. ค้าขาย () 12. เจ้าของธุรกิจ
 - () 13. อื่น ๆ ระบุ

5) รายได้โดยประมาณ บาทต่อเดือน

Income

() () () () ()

No. () () ()

เลขที่บ้าน () () () / () ()

สำหรับเจ้าหน้าที่

Sex ()

Age () ()

Edu ()

Occ () ()

1.2 การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน

ท่านเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชน มากน้อยเพียงใดใน 1 สัปดาห์
กรุณาทำเครื่องหมาย / ลง ใน ช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

0 = ไม่เปิดรับเลย 1 = 1-3 วัน 2 = 4-6 วัน 3 = ทุกวัน

ประเด็นทางการเมืองที่น่าสนใจ	ประเภทของสื่อ				โทรทัศน์				วิทยุ				หนังสือพิมพ์				TV	RADIO	NEWS
	0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3			
1) โฆษณาชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง																	Tv 1 ()	Ra 1 ()	Ne 1 ()
2) โฆษณาต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง																	Tv 2 ()	Ra 2 ()	Ne 2 ()
3) ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง																	Tv 3 ()	Ra 3 ()	Ne 3 ()
4) การทำงานของรัฐบาล																	Tv 4 ()	Ra 4 ()	Ne 4 ()
5) การทำงานของสมาชิกวุฒิสภา																	Tv 5 ()	Ra 5 ()	Ne 5 ()
6) การทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร																	Tv 6 ()	Ra 6 ()	Ne 6 ()
7) การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง																	Tv 7 ()	Ra 7 ()	Ne 7 ()
8) การทำงานขององค์กรเอกชน เพื่อช่วยตรวจสอบการเลือกตั้ง																	Tv 8 ()	Ra 8 ()	Ne 8 ()
9) ความเคลื่อนไหวของหัวหน้าพรรคการเมือง																	Tv 9 ()	Ra 9 ()	Ne 9 ()
10) การแถลงนโยบายของพรรคการเมือง																	Tv 10 ()	Ra 10 ()	Ne 10 ()
11) การสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง																	Tv 11 ()	Ra 11 ()	Ne 11 ()
12) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง																	Tv 12 ()	Ra 12 ()	Ne 12 ()
13) การชุมนุมประท้วง/การร้องทุกข์																	Tv 13 ()	Ra 13 ()	Ne 13 ()
14) การเมืองต่างประเทศ																	Tv 14 ()	Ra 14 ()	Ne 14 ()
15) การดูหนังสื่อเกี่ยวกับการเมือง																	Tv 15 ()		Ne 15 ()

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานทางการเมืองและความสนใจทางการเมือง

2.1 ความรู้พื้นฐานทางการเมือง

กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบ

คำถาม	คำตอบ		Knowledge
	ถูก	ผิด	
1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ออกกฎหมาย			K1 ()
2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีจำนวน 500 คน			K2 ()
3) ประเทศไทยมีเขตเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 400 เขต			K3 ()
4) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีอายุการดำรงตำแหน่ง 5 ปี			K4 ()
5) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตไปเป็นรัฐมนตรี <u>ไม่ต้อง</u> มีการเลือกตั้งซ่อม			K5 ()
6) สมาชิกวุฒิสภา มีอายุการดำรงตำแหน่ง 6 ปี			K6 ()
7) สมาชิกวุฒิสภา สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกัน 2 สมัย			K7 ()
8) สมาชิกวุฒิสภา มีจำนวน 200 คน			K8 ()
9) สมาชิกวุฒิสภา สามารถเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองได้			K9 ()
10) สมาชิกวุฒิสภา มีอำนาจหน้าที่ถ่วงดุลองกฎหมาย			K10 ()
11) เวลาในการลงคะแนนเลือกตั้ง คือตั้งแต่เวลา 08.30 – 15.30 น.			K11 ()
12) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง			K12 ()
13) การนับคะแนน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับที่หน่วยเลือกตั้ง			K13 ()
14) หากไม่ต้องการลงคะแนนให้ใคร ก็สามารถกากบาท (X) ลงในช่องไม่ลงคะแนน			K14 ()
15) เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีการเลือกตั้งทั่วไปภายใน 60 วัน			K15 ()
16) นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการแต่งตั้ง			K16 ()
17) รัฐสภาประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา			K17 ()
18) กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่จัดการเลือกตั้ง			K18 ()

2.2 ความสนใจทางการเมือง

กรุณากำหนดเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบ ตามระดับความสนใจของท่าน

0 = ไม่สนใจเลย 1 = สนใจน้อย 2 = สนใจปานกลาง 3 = สนใจมาก

	ข้อความ	ระดับความสนใจ				Interest
		0	1	2	3	
1)	ท่านสนใจที่จะติดตามข่าวสารการเมืองที่น่าเสนอผ่านสื่อมวลชน					I 1 ()
2)	ท่านสนใจที่จะไปตรวจรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง					I 2 ()
3)	ท่านสนใจที่จะศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					I 3 ()
4)	ท่านสนใจที่จะไปฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					I 4 ()
5)	ท่านสนใจที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น					I 5 ()
6)	ท่านสนใจที่จะชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					I 6 ()
7)	ท่านสนใจที่จะช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง					I 7 ()
8)	ท่านสนใจช่วยงานในกองอำนาจการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง					I 8 ()
9)	เมื่อมีพรรคการเมืองมาติดต่อให้ท่านเป็นสมาชิก ท่านสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น ๆ					I 9 ()
10)	เมื่อมีการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน ท่านสนใจที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง					I 10 ()
11)	เมื่อมีการเลือกตั้ง ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง					I 11 ()
12)	ท่านสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกองค์กรเอกชนเพื่อตรวจสอบการเลือกตั้ง					I 12 ()
13)	เมื่อท่านพบการทุจริตในการเลือกตั้ง ท่านสนใจที่จะแจ้งข่าวให้ทาง กกต. ให้รับทราบ					I 13 ()
14)	ท่านสนใจที่จะลงชื่อคัดค้านการเลือกตั้งที่ทุจริต					I 14 ()
15)	เมื่อชุมชนจัดกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว					I 15 ()
16)	เมื่อชุมชนเกิดปัญหาขึ้น ท่านสนใจที่จะเรียกร้องให้มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น					I 16 ()
17)	เมื่อมีการประชุม ท่านสนใจที่จะเสนอปัญหาต่าง ๆ ให้ที่ประชุมได้รับทราบ					I 17 ()
18)	ถ้าคณะกรรมการสภาตำบลเปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมรับฟังการประชุม ท่านสนใจที่จะเข้าร่วมรับฟัง					I 18 ()

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ผ่านมามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่อไป บ่อยครั้งมากน้อยเพียงใด

กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบ ตามระดับความบ่อยครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรม

0 = ไม่เคย 1 = เป็นบางครั้ง 2 = เกือบทุกครั้ง 3 = ทุกครั้ง

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระดับความบ่อยครั้ง			Participation
	0	1	2	3
1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร				P1 ()
2) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภา				P2 ()
3) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาจังหวัด				P3 ()
4) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล				P4 ()
5) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กำนัน				P5 ()
6) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ใหญ่บ้าน				P6 ()
7) ตรวจดูรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง				P7 ()
8) ฟังการแถลงนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง				P8 ()
9) ศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง				P9 ()
10) ชักชวนให้ผู้อื่นให้ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง				P10 ()
11) ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง				P11 ()
12) แจกเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (สมาชิกวุฒิสภา)				P12 ()
13) ช่วยงานในหน่วยเลือกตั้ง				P13 ()
14) ร่วมประท้วงการทำงานของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง				P14 ()
15) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น				P15 ()
16) เมื่อหมู่บ้านจัดให้มีการพัฒนาหมู่บ้าน ท่านเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวบ่อยครั้งแค่ไหน				P16 ()
17) เมื่อหมู่บ้านจัดให้มีการประชุม ท่านเข้าร่วมประชุมดังกล่าวบ่อยครั้งแค่ไหน				P17 ()
18) เมื่อมีการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน ท่านลงสมัครรับเลือกตั้งบ่อยครั้งแค่ไหน				P18 ()

ภาคผนวก
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นายจรัสศักดิ์ ลอยมี

วัน เดือน ปีเกิด วันอังคาร ที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2516

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา

ภูมิลำเนา จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2536 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
- พ.ศ. 2541 ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2536 นายช่างเทคนิค บริษัทมูรตะอิเล็กทรอนิกส์ ประเทศไทย
- พ.ศ. 2537-2544 นายช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาศิลปะการถ่ายภาพ
ภาคศิลปศึกษา คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปัจจุบัน นักวิชาการช่างศิลป์ สาขาวิชาศิลปะการถ่ายภาพ
ภาคศิลปศึกษา คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่